

Miejska Biblioteka Publiczna
w Białym Podlażu
DZIAŁ WIEDZY O REGIONIE
ul. Białe Podlaże 1
21-100 Białe Podlaże
tel. 83 341 64 52
regionalna@mbp.org.pl

WIADOMOŚCI DIECEZJALNE SIEDLECKIE

ORGAN URZĘDOWY KURII DIECEZJALNEJ

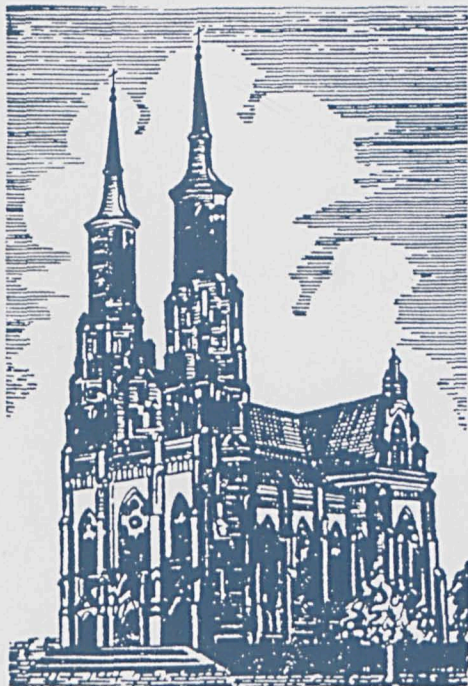

Rok LXXXVI

Wrzesień-Październik 2017

Nr 9-10

ADRES REDAKCJI i ADMINISTRACJI

KURIA DIECEZJALNA - 08-100 SIEDLCE - PIŁSUDSKIEGO 62

TEL. 25 644-21-95; FAX 25 644-87-44

WYDAWNICTWO DIECEZJI SIEDLECKIEJ "UNITAS"

08-110 SIEDLCE; UL. SZKOLNA 22

Miejska Biblioteka Publiczna
w Białej Podlaskiej
DZIAŁ WIEDZY O REGIONIE

ul. Warszawska 12a
21-500 Biała Podlaska
tel. 83 341 64 52
regionalia@mbp.org.pl

WIADOMOŚCI DIECEZJALNE SIEDLECKIE

ORGAN URZĘDOWY KURII DIECEZJALNEJ

Rok LXXXVI

Wrzesień-Październik 2017

Nr 9-10

STOLICA APOSTOLSKA

ORĘDZIE NA LI ŚWIATOWY DZIEŃ ŚRODKÓW SPOŁECZNEGO PRZEKAZU

„Nie lękaj się, bo jestem z tobą” (Iz 43, 5).

Przekazujmy nadzieję i ufność w naszych czasach

Dostęp do środków przekazu, dzięki rozwojowi technologicznemu, daje wielu osobom możliwość natychmiastowego dzielenia się informacjami i rozpowszechniania ich na szeroką skalę. Wiadomości te mogą być dobre albo złe, prawdziwe lub fałszywe. Już nasi starożytni ojcowie w wierze mówili o ludzkim umyśle jako o kamieniu młyńskim, który jest poruszany przez wodę i nie można go zatrzymać. Jednak ten, kto odpowiada za młyn, może zdecydować, czy mleć w nim pszenicę czy też kąkol. Umysł człowieka jest wciąż w ruchu i nie może zaprzestać „mielenia” tego, co otrzymuje, ale to do nas należy decyzja, jaki materiał mu dostarczamy (por. Jan Kasjan, List do Leoncjusza Igumena).

Chciałbym, aby do tych wszystkich, którzy czy to na płaszczyźnie zawodowej, czy też w relacjach osobistych, codziennie „mielą” wiele informacji, by dostarczyć pachnący i dobry chleb posilającym się owocami ich przekazu, to orędzie mogło dotrzeć i być dla nich zachętą. Chciałbym zachęcić wszystkich do komunikacji konstruktywnej, która odrzucając uprzedzenia wobec innych, sprzyjałaby kulturze spotkania, dzięki której możemy nauczyć się postrzegania rzeczywistości ze świadomą ufnością.

Myślę, że musimy przerwać błędne koło niepokoju i spiralę lęku, będące owocem nawyku koncentrowania uwagi na „złych wiadomościach” (wojnach, terroryzmie, skandalach i wszelkiego rodzaju ludzkich niepowodzeniach). Oczywiście, nie chodzi o promowanie dezinformacji, w której pomijany byłby dramat cierpienia ani

o popadanie w naiwny optymizm, którego nie nadweręża skandal zła. Wręcz przeciwnie chciałbym, abyśmy wszyscy starali się przezwyciężyć to często nas ogarniające uczucie niezadowolenia i zrezygnowania, pogrążające w apatii, rodzące lęki lub wrażenie, że złu nie można postawić granic. Ponadto, w systemie komunikacyjnym, gdzie rządzi logika, w myśl której dobra wiadomość nie chwyta, a zatem nie jest newsem, i gdzie dramat cierpienia oraz tajemnica zła łatwo stają się widowiskiem, można ulec pokusie znieczulenia sumienia lub pogrążenia się w rozpacz.

Chciałbym w związku z tym przyczynić się do poszukiwania otwartego i twórczego stylu komunikacji, który nie będzie nigdy przyznawał złu głównej roli, ale starał się ukazywać możliwe rozwiązania, inspirując w ludziach, którym przekazywane są wiadomości, podejście konstruktywne i odpowiedzialne. Chciałbym zachęcić wszystkich do przedstawiania mężczyznom i kobietom naszych czasów wersji faktów naznaczonej logiką „dobrej nowiny”.

Dobra wiadomość

Życie człowieka nie jest jedynie aseptyczną kroniką wydarzeń, ale dziejami, historią oczekującą, że będzie opowiedziana poprzez wybór klucza interpretacyjnego, zdolnego wyselekcjonować i zebrać najważniejsze dane. Rzeczywistość jako taka nie jest jednoznaczna. Wszystko zależy od spojrzenia, jakim jest obejmowana, od „okularów”, przez które decydujemy się na nią patrzeć: gdy zmieniamy szkła, rzeczywistość również wygląda inaczej. Co zatem może być punktem wyjścia, aby odczytywać rzeczywistość, patrząc przez właściwe „okulary”?

Dla nas, chrześcijan, okularami pozwalającymi rozszyfrować rzeczywistość może być jedynie dobra nowina, wychodząc od Dobrej Nowiny par excellence: „Ewangelii Jezusa Chrystusa, Syna Bożego” (Mk 1, 1). Tymi słowami ewangelista Marek rozpoczyna swoje opowiadanie, głosząc „dobrą nowinę”, odnoszącą się do Jezusa, ale bardziej niż informacją o Jezusie, jest to raczej dobra nowina, którą jest sam Jezus. Czytając stronicę Ewangelii, odkrywamy bowiem, że tytuł dzieła odpowiada jego treści, a przede wszystkim, że tą treścią jest osoba Jezusa.

Ta dobra nowina, którą jest sam Jezus, jest dobra, nie dlatego, że jest wolna od cierpienia, ale dlatego, że również cierpienie jest przeżywane w szerszych ramach, jako integralna część Jego miłości do Ojca i do ludzkości. W Chrystusie Bóg stał się solidarny z każdą ludzką sytuacją, objawiając nam, że nie jesteśmy sami, ponieważ mamy Ojca, który nigdy nie może zapomnieć o swoich dzieciach. „Nie lękaj się, bo jestem z tobą” (Iz 43, 5): brzmi pocieszające słowo Boga, który zawsze angażuje się w dzieje swego ludu. W Jego umiłowanym Synu ta obietnica Boga – „jestem z tobą” – posuwa się do przyjęcia całej naszej słabości, aż po umieranie naszą śmiercią. W Nim także ciemność i śmierć stają się miejscem komunii ze Światłem i z Życiem. W ten sposób rodzi się nadzieja dostępna dla wszystkich, właśnie w miejscu, gdzie życie zaznaje goryczy porażki. Jest to nadzieja, która nie zawodzi, ponieważ miłość Boża została rozlana w naszych sercach (por. Rz 5, 5), i sprawia, że rozkwita nowe życie, tak jak roślina wyrasta z ziarna, które wpadło w ziemię. W tym świetle każdy

nowy dramat zachodzący w dziejach staje się również scenariem możliwej dobrej nowiny, ponieważ miłość potrafi znaleźć drogę bliskości i serca zdolne się wzruszać, oblicza zdolne nie ulegać zniechęceniu, ręce gotowe do budowania.

Ufność w ziarno królestwa

Aby nauczyć swoich uczniów i rzesze tej ewangelicznej mentalności i dać im odpowiednie „okulary”, przez jakie trzeba patrzeć na logikę miłości, która umiera i powstaje z martwych, Jezus odwoływał się do przypowieści, w których królestwo Boże jest często porównywane do ziarna, uwalniającego swoją siłę życiodajną właśnie wówczas, gdy obumiera w ziemi (por. Mk 4, 1-34). Posługiwanie się obrazami i metaforami, aby przekazać pokorną moc królestwa nie ma na celu zmniejszenia jego wagi i pilnej konieczności, ale jest miłosierną formą, która zostawia słuchaczowi „przestrzeń” wolności, aby ją przyjąć i odnieść również do siebie. Ponadto, jest to uprzywilejowany sposób, by wyrazić ogromną godność tajemnicy paschalnej, godząc się, aby to bardziej obrazy niż pojęcia przekazywały paradoksalne piękno nowego życia w Chrystusie, gdzie wrogość i krzyż nie niweczą, ale dokonują Bożego zbawienia, gdzie słabość jest silniejsza od wszelkiej ludzkiej mocy, gdzie niepowodzenie może być wstępem do najwspanialszego spełnienia się wszystkich rzeczy w miłości. Właśnie w ten sposób bowiem dojrzewa i pogłębia się nadzieja królestwa Bożego: „Jak gdyby ktoś nasienie wrzucił w ziemię. Czy śpi, czy czuwa, we dnie i w nocy, nasienie kiełkuje i rośnie” (Mk 4, 26-27).

Królestwo Boże już jest pośród nas, jak ukryte przed powierzchownym spojrzeniem ziarno, którego rozwój odbywa się w milczeniu. Kto ma oczy, które stały się czyste za sprawą Ducha Świętego, potrafi zobaczyć, że ono kiełkuje i nie pozwala sobie ukraść radości z królestwa z powodu stale obecnego kąkolu.

Horyzonty Ducha

Nadzieja budowana na dobrej nowinie, którą jest Jezus, pozwala nam spojrzeć wyżej i kontemplować Go w liturgicznych ramach uroczystości Wniebowstąpienia. Choć wydaje się, że Pan się od nas oddala, to w istocie poszerzają się horyzonty nadziei. Każdy mężczyzna i każda kobieta, w Chrystusie, który podnosi nasze człowieczeństwo aż do nieba, może bowiem z pełną wolnością wejść „do Miejsca Świętego przez krew Jezusa. On nam zapoczątkował drogę nową i żywą, przez zasłonę, to jest przez ciało swoje” (Hbr 10, 19-20). Poprzez „moc Ducha Świętego” możemy być „świadkami” i głosicielami nowej ludzkości, odkupionej, „aż po krańce ziemi” (Dz 1, 7-8).

Ufność w ziarno królestwa Bożego oraz w logikę paschalną nie może nie kształtować także naszego sposobu komunikowania. Takiej ufności, która czyni nas zdolnymi do działania – w wielu formach, w jakich dokonuje się dziś komunikacja – z przekonaniem, że można zobaczyć i naświetlić dobrą nowinę, obecną w rzeczywistości każdej opowiadanej historii i w obliczu każdej osoby.

Ten, kto w wierze daje się prowadzić Duchowi Świętemu, staje się zdolny, by rozeznąć w każdym zdarzeniu to, co dzieje się między Bogiem a ludzkością,

rozpoznając, że On sam, w dramatycznej scenerii tego świata, tworzy fabułę historii zbawienia. Nić, którą tkana jest ta święta historia, stanowi nadzieja, a tkaczem jest nie kto inny jak Duch Pocieszyciel. Nadzieja jest najbardziej pokorną z cnót, ponieważ pozostaje ukryta w zakamarkach życia, ale jest podobna do zaczynu, który zakwasza całe ciasto. Wzmacniamy ją, odczytując ciągle na nowo Dobrą Nowinę, tę Ewangelię, która była „wznawiana” w licznych wersjach w życiu świętych, mężczyzn i kobiet, którzy stali się ikonami miłości Boga. Także dzisiaj Duch Święty zasiewa w nas pragnienie królestwa przez wiele żywych „kanałów”, przez ludzi, którzy pozwalają, by Dobra Nowina prowadziła ich przez dramata historii i są jak latarnie morskie w mroku tego świata, które oświetlają szlak i otwierają nowe drogi ufności i nadziei.

*Franciszek pp
Watykan, 24 stycznia 2017 r.*

ORĘDZIE NA ŚWIATOWY DZIEŃ MISYJNY 2017 R. MISJA W CENTRUM WIARY CHRZEŚCIJAŃSKIEJ

Drodzy Bracia i Siostry!

Również w tym roku Światowy Dzień Misyjny zwołuje nas wokół osoby Jezusa, „pierwszego i największego głosiciela Ewangelii” (Paweł VI, Ewangelii nuntian-di, 7), który nieustannie posyła nas na przepowiadanie Ewangelii miłości Boga Ojca w mocy Duchach Świętego. Dzień ten zachęca nas do ponownego zastanowienia się nad misją w centrum wiary chrześcijańskiej. Kościół jest bowiem misyjny ze swej natury. Gdyby tak nie było, to nie byłby on Kościołem Chrystusa, ale stowarzyszeniem pośród wielu innych, które bardzo szybko wyczerpałoby swój cel i zanikło. Musimy zatem postawić sobie kilka pytań dotyczących naszej chrześcijańskiej tożsamości i naszych obowiązków jako ludzi wierzących w świecie ogłupionym wieloma złudzeniami, zranionym wielkimi frustracjami i rozdartym wieloma bratobójczymi wojnami, które niesprawiedliwie uderzają zwłaszcza w niewinnych. Co jest podstawą misji? Co jest istotą misji? Jakie jest niezbędne nastawienie misji?

Misja i przemieniająca moc Ewangelii Chrystusa, Drogi, Prawdy i Życia

1. Misja Kościoła, skierowana do wszystkich ludzi dobrej woli, opiera się na przemieniającej mocy Ewangelii. Ewangelia jest Dobrą Nowiną, która niesie w sobie udzielającą się radość, ponieważ zawiera i oferuje nowe życie: życie Chrystusa Zmartwychwstałego, który przekazując swego Ducha ożywiającego, staje się dla nas Drogą, Prawdą i Życiem (por. J 14, 6). Jest Drogą, która zaprasza nas do pójścia za Nim z ufnością i odwagą. Idąc za Jezusem jako Drogą, doświadczamy Prawdy i otrzymujemy Jego Życie, które jest pełną komunią z Bogiem Ojcem w mocy

Ducha Świętego, który wyzwala nas od wszelkiej formy egoizmu i jest źródłem kreatywności w miłości.

2. Bóg Ojciec pragnie tej egzystencjalnej transformacji swoich synów i córek; przemiany, która wyraża się jako cześć w Duchu i prawdzie (por. J 4, 23-24), w życiu ożywianym przez Ducha Świętego, naśladowując Jezusa Syna ku chwale Boga Ojca. „Chwałą Boga jest żyjący człowiek” (Ireneusz, *Adversus heereses* IV, 20, 7). W ten sposób głoszenie Ewangelii staje się słowem żywym i skutecznym, które wypełnia to, co głosi (por. Iz 55, 10-11), czyli Jezusa Chrystusa, który nieustannie staje się ciałem w każdej ludzkiej sytuacji (por. J 1, 14).

Misja to kairos Chrystusa

3. Zatem misją Kościoła nie jest upowszechnianie jakiejś ideologii religijnej, ani też propozycji wzniosłej etyki. Wiele ruchów w świecie potrafi wytworzyć wzniosłe ideały lub zasługujące na uwagę ekspresje etyczne. Jezus Chrystus poprzez misję Kościoła nadal głosi Ewangelię i działa, a zatem stanowi ona kairos, czas sprzyjający zbawieniu w dziejach. Przez głoszenie Ewangelii Jezus staje się ciągle na nowo nam współczesny, aby ci, którzy przyjmują Go z wiarą i miłością, doświadczali przemieniającej mocy Jego Ducha Zmartwychwstałego, który użyźnia to, co ludzkie i to, co stworzone, podobnie jak to czyni deszcz z ziemią. „Jego zmartwychwstanie nie należy do przeszłości; zawiera żywotną siłę, która przeniknęła świat. Tam, gdzie wszystko wydaje się martwe, ze wszystkich stron pojawiają się ponownie kiełki zmartwychwstania. Jest to siła nie mająca sobie równych” (*Ewangelii gaudium*, 276).

4. Zawsze pamiętamy, że „U początku bycia chrześcijaninem nie ma decyzji etycznej czy jakiejś wielkiej idei, jest natomiast spotkanie z wydarzeniem, z Osobą, która nadaje życiu nową perspektywę, a tym samym decydujące ukierunkowanie” (Benedykt XVI, *Deus caritas est*, 1). Ewangelia jest Osobą, która stale daje siebie i nieustannie zachęca tych, którzy ją przyjmują z wiarą pokorną i wyrażającą się w czynach, do dzielenia swojego życia poprzez rzeczywisty udział w Jego paschalnej tajemnicy śmierci i zmartwychwstania. W ten sposób Ewangelia staje się przez chrzest, źródłem nowego życia, wolnego od panowania grzechu, oświeconego i przekształconego przez Ducha Świętego. Przez bierzmowanie staje się umacniającym namaszczeniem, które dzięki temu samemu Duchowi Świętemu wskazuje nowe drogi i strategie świadectwa i bliskości. A przez Eucharystię staje się pokarmem człowieka nowego, „lekarstwem nieśmiertelności” (Ignacy Antiocheński, *List do Efezjan*, 20, 2).

5. Świat potrzebuje przede wszystkim Ewangelii Jezusa Chrystusa. Poprzez Kościół kontynuuje On swoją misję Miłosiernego Samarytanina, opatrując krwawiące rany ludzkości, oraz misję Dobrego Pasterza, nieustannie poszukując tych, którzy się zagubili na drogach zagmatwanych i prowadzących do nikąd. Dzięki Bogu nie brakuje znaczących doświadczeń, które świadczą o przemieniającej mocy Ewangelii. Myślę o czynie tego studenta z plemienia Dinka, który za cenę własnego życia

chroni mającego zostać zabitym studenta z plemienia Nuer. Myślę o owej celebracji eucharystycznej w Kitgum, w północnej Ugandzie, zroszonej wówczas krwią przez okrucieństwo grupy rebeliantów, gdy misjonarz kazał ludziom powtarzać słowa Jezusa na krzyżu: „Boże mój, Boże mój, czemuś mnie opuścił?“, jako wyraz rozpaczliwego krzyku braci i siostr ukrzyżowanego Pana. Celebacja ta była dla ludzi źródłem wielkiej pociechy i męstwa. Możemy też pomyśleć o wielu niezliczonych świadectwach, o tym, jak Ewangelia pomaga przewyciężyć zamknięcia, konflikty, rasizm, trybalizm promując wszędzie i pośród wszystkich pojednanie, braterstwo i dzielenie się.

Misja inspiruje duchowość nieustannego wyjścia, pielgrzymowania i wygnania

6. Misja Kościoła ożywiana jest duchowością nieustannego wychodzenia. Chodzi o „wyjście z własnej wygody i zdobycie się na odwagę, by dotrzeć do wszystkich peryferii potrzebujących światła Ewangelii” (Ewangelii gaudium, 20). Misja Kościoła pobudza postawę nieustannej pielgrzymki przez różne pustynie życia, poprzez różne doświadczenia głodu oraz pragnienia prawdy i sprawiedliwości. Misja Kościoła inspiruje doświadczenie ciągłego wygnania, aby człowiek spragniony nieskończoności poczuł swoją kondycję wygnańca zmierzającego do ostatecznej ojczyzny, umiejscowionego między „już” a „jeszcze nie” Królestwa Niebieskiego.

7. Misja mówi Kościołowi, że nie jest on celem samym w sobie, ale jest pokornym narzędziem i pośrednictwem Królestwa. Kościół autoreferencyjny, który lubuje się sukcesach doczesnych, nie jest Kościołem Chrystusa, Jego ciałem ukrzyżowanym i chwalebny. Dlatego właśnie powinniśmy wybierać „raczej Kościół poturbowany, poraniony i brudny, bo wyszedł na ulice, niż Kościół chory z powodu zamknięcia się i wygody kurczowego przywiązania do własnego bezpieczeństwa” (tamże, 49).

Młodzi, nadzieja misji

8. Młodzi są nadzieją misji. Osoba Jezusa i głoszona przez Niego Dobra Nowina nadal fascynuje wielu ludzi młodych. Szukają oni dróg, na których można urzeczywistnić męstwo i porywy serca w służbie ludzkości. „Wielu młodych ludzi ofiaruje swą solidarną pomoc wobec nieszczęść świata i podejmuje różne formy aktywnego działania i wolontariatu. [...] Jakie to piękne, że młodzi są «pielgrzymami wiary», szczęśliwi, że mogą nieść Jezusa na każdą ulicę, na każdy plac, w każdy zakątek ziemi!” (tamże, 106). Najbliższe Zwyczajne Zgromadzenie Ogólne Synodu Biskupów, które odbędzie się w 2018 roku pod hasłem „Młodzież, wiara i rozeznanie powołania”, jawi się jako opatrnościowa okazja, by zaangażować ludzi młodych we wspólną odpowiedzialność misyjną, która potrzebuje ich bogatej wyobraźni i kreatywności.

Posługa Papieskich Dzieł Misyjnych

9. Papieskie Dzieła Misyjne są cennym narzędziem, by wzbudzić w każdej wspólnotcie chrześcijańskiej pragnienie wyjścia poza własne granice i ze swoich zabezpieczeń, aby wypłynąć na głębię i głosić Ewangelię wszystkim. Poprzez głęboką duchowość misyjną, którą trzeba żyć codziennie, stały trud formacyjny oraz animację misyjną, dzieci, młodzież, dorośli, rodziny, kapłani, zakonnicy i biskupi angażują się na rzecz rozwoju serca misyjnego w każdym z nich. Światowy Dzień Misyjny, promowany przez Dzieło Rozkrzewiania Wiary jest dobrą okazją, aby misyjne serce wspólnot chrześcijańskich brało udział poprzez modlitwę, świadectwo życia i wspólnotę dóbr w zaspokojeniu poważnych i wielkich potrzeb ewangelizacji.

Prowadzić misję wraz z Maryją, Matką ewangelizacji

10. Drodzy bracia i siostry, prowadźmy misję, czerpiąc natchnienie z Maryi, Matki ewangelizacji. Ona, pod natchnieniem Ducha Świętego przyjęła Słowo życia w głębi swej pokornej wiary. Niech Dziewica Maryja pomoże nam w wypowiedzeniu naszego „tak” wobec pilnej potrzeby, by Dobra Nowina Jezusa rozbrzmiewała w naszych czasach. Niech nam wyjedna nowy zapał, aby wszystkim zanieść Ewangelię życia, która zwycięża śmierć. Niech wstawia się za nami, byśmy mogli zyskać świętą śmiałość poszukiwania nowych dróg, aby do wszystkich dotarł dar zbawienia.

Franciszek pp

Watykan, 4 czerwca 2017

Uroczystość Zesłania Ducha Świętego

ORĘDZIE NA I ŚWIATOWY DZIEŃ UBOGICH

**XXXIII NIEDZIELA ZWYKŁA
19 LISTOPADA 2017**

Nie miłujmy słowem, ale czynem

1. «Dzieci, nie miłujmy słowem i językiem, ale czynem i prawdą!» (1J 3, 18). Te słowa Apostoła Jana wyrażają nakaz, od którego żaden chrześcijanin nie może się uchylić. Powaga, z jaką umiłowany uczeń przekazuje aż do naszych czasów polecenie Jezusa, jest jeszcze bardziej podkreślona przez kontrast zachodzący pomiędzy pustymi słowami, które często znajdują się w naszych ustach, a konkretnymi faktami, z jakimi mamy się zmierzyć. Miłość nie pozwala sobie na wymówki: kto zamierza kochać tak, jak kochał Jezus, powinien postępować zgodnie z Jego przykładem, i to przede

wszystkim wtedy, kiedy jest wezwany do okazania miłości ubogim. Sposób, w jaki kocha Syn Boży, jest dobrze znany i św. Jan jasno o tym pisze. Miłość Syna Bożego opiera się na dwóch kolumnach: Bóg pierwszy nas umiłował (por. 1J 4, 10.19), dając całego siebie, również swoje życie (por. 1J 3, 16).

Taka miłość nie może pozostać bez odpowiedzi. Mimo, iż została ona dana jednostronnie i nie domaga się niczego w zamian, miłość ta rozpała serca tak bardzo, że jeśli ktoś jej doświadczy, to czuje się wezwanym, aby ją odwzajemnić pomimo własnych ograniczeń i grzechów. Jest to możliwe tylko wtedy, gdy łaska Boga, Jego miłość miłosierna, jest przyjęta, na ile jest to tylko możliwe, w naszym sercu tak, że porusza ona naszą wolę oraz uczucia, kierując je w stronę zarówno Boga samego, jak i bliźniego. W ten sposób miłosierdzie, które wypływa z serca Trójcy Świętej, może dotrzeć i poruszyć nasze życie, wznecając współczucie oraz angażując nas w dzieła miłosierdzia przeznaczone dla braci i siostr, którzy znajdują się w potrzebie.

2. «Oto biedak zawołał, a Pan go usłyszał» (Ps 34[33], 7). Od zawsze Kościół rozumiał wagę tego wołania. Zaświadczają o tym już pierwsze strony Dziejów Apostolskich, gdy Piotr prosi o wybranie siedmiu mężów «pełnych Ducha i mądrości» (Dz 6, 3), aby zajęli się służbą ubogim. Z całą pewnością służba najbiedniejszym to jeden z pierwszych znaków, za pomocą którego wspólnota chrześcijańska pokazała się światu. Stało się tak dlatego, że wspólnota ta zrozumiała, iż życie uczniów Jezusa powinno wyrazić się poprzez braterstwo i solidarność w taki sposób, aby odpowiadały one głównemu nauczaniu Mistrza, który nazwał ubogich błogosławionymi i dziedzicami Królestwa Bożego (por. Mt 5, 3).

«Sprzedawali majątki i dobra i rozdzielali je każdemu według potrzeby» (Dz 2, 45). To zdanie pokazuje, czym żywo przejmowali się pierwsi chrześcijanie. Ewangelista Łukasz, który pośród wszystkich świętych autorów najwięcej miejsca poświęca miłosierdziu, nie posługuje się żadną retoryką, kiedy opisuje zwyczaj dzielenia się pierwszej wspólnoty. Przeciwnie, opowiadając o tym, stara się przekazać słuchaczom w następnych pokoleniach, a zatem również i nam, abyśmy wspierali się w tym świadectwie i organizowali nasze działania na rzecz najbardziej potrzebujących. Tę samą naukę i z tą samą siłą przekazał nam Apostoł Jakub, który w swoim Liście używa równie mocnych i zdecydowanych wyrażeń: «Posłuchajcie, bracia moi umiłowani! Czy Bóg nie wybrał ubogich tego świata na bogatych w wierze oraz na dziedziców królestwa przyobiecanego tym, którzy Go miłują? Wy zaś odmówiliście ubogiemu poszanowania. Czy to nie bogaci uciskają was bezwzględnie i nie oni ciągną was do sądów? [...] Jaki z tego pożytek, bracia moi, skoro ktoś będzie utrzymywał, że wierzy, a nie będzie spełniał uczynków? Czy [sama] wiara zdoła go zbawić? Jeśli na przykład brat lub siostra nie mają odzienia lub brak im codziennego chleba, a ktoś z was powie im: „Idźcie w pokoju, ogrzejcie się i najedzcie do syta!” – a nie dacie im tego, czego koniecznie potrzebują dla ciała – to na co się to przyda? Tak też i wiara, jeśli nie byłaby połączona z uczynkami, martwa jest sama w sobie» (Jk 2, 5-6.14-17).

3. Zdarzały się jednak chwile, w których chrześcijanie nie słuchali uważnie tego wezwania, zarażając się mentalnością światową. Duch Święty nie zaprzestał ich wzywać do tego, by trzymali wzrok utkwiony w tym, co jest istotne. On to powoływał wielu mężczyzn i wiele kobiet, którzy w różny sposób ofiarowali swe życie na służbę ubogim. Ileż to kart historii w ciągu tych 2000 lat zostało zapisanych przez chrześcijan, którzy z prostotą oraz pokorą, a także z wielkoduszną wyobraźnią miłości, służyli najbiedniejszym braciom!

Wśród nich wybija się przykład Franciszka z Asyżu, który doczekał się licznych naśladowców wśród świętych mężczyzn i kobiet na przestrzeni wieków. On nie zadowolił się tylko przytuleniem i daniem jałmużny trędowatym, ale poszedł do Gubbio, aby zamieszkać razem z nimi. On sam widział w tym spotkaniu przełom dla swojego powołania: «gdy żyłem w grzechu, widok trędowatych wydawał mi się bardzo przykry, ale Pan sam zaprowadził mnie do nich, a ja zwróciłem się ku nim z miłością. To, co początkowo wydawało mi się przykre, zamieniło się w słodycz duszy i ciała» (Testament św. Franciszka z Asyżu). Świadczenie to ukazuje przemieniającą siłę miłości oraz styl życia chrześcijańskiego.

Nie powinniśmy myśleć o biednych jako o odbiorcach dobrych działań woltariuszy, którzy czynią to raz na tydzień, czy też o doraźnych gestach dobrej woli z naszej strony, które mają na celu uspokojenie naszego sumienia. Takie doświadczenia, choć nieraz ważne i pożyteczne dla uwrażliwienia na potrzeby braci oraz dla ukazania niesprawiedliwości, które leżą u ich podstaw, powinny nas jednak prowadzić do prawdziwego spotkania z ubogimi, a także do dzielenia się, które powinno stać się stylem naszego życia. Modlitwa, postępowanie na drodze ucznia oraz nawrócenie znajdują w miłości wspólnej potwierdzenie swojej autentyczności ewangelicznej. Tam też właśnie rodzi się radość oraz pokój ducha, ponieważ dotyka się własną ręką Ciała Chrystusa. Jeśli chcemy naprawdę spotkać Chrystusa, to konieczne jest, abyśmy dotknęli się Jego Ciała w ranach ubogich, w odpowiedzi na Komunię sakramentalną otrzymaną w Eucharystii. Ciało Chrystusa łamane podczas Świętej Liturgii pozwala nam się odnaleźć przez miłość wspólną w obliczach oraz w osobach najbiedniejszych braci i sióstr. Zawsze aktualne są słowa św. Biskupa Chryzostoma: «Jeśli chcecie uczcić Ciało Chrystusa, to nie lekceważcie Go dlatego, że jest nagie. Nie czcicie Chrystusa Eucharystycznego jedwabnymi ozdobami zapominając o innym Chrystusie, który za murami kościoła jest nagi i cierpi z zimna» (por. Homilia in Matthaem, n. 50,3-4, PG 58).

Dlatego też jesteśmy wezwani do wyciągnięcia ręki do biednych, do spotkania się z nimi, popatrzenia im w oczy, przytulenia, aby poczuli ciepło miłości, która przełamuje krąg samotności. Ich ręka wyciągnięta w naszą stronę jest również zaproszeniem do wyjścia z naszych pewności i wygod, i do rozpoznania wartości, którą ubóstwo ma samo w sobie.

4. Nie zapominajmy, że dla uczniów Chrystusa ubóstwo jest przede wszystkim powołaniem do naśladowania Jezusa ubogiego. Jest podążaniem za Nim i z Nim, drogą, która prowadzi do szczęśliwości Królestwa niebieskiego (por. Mt 5, 3;

Łk 6, 20). Ubóstwo oznacza serce pokorne, które potrafi zaakceptować siebie jako ograniczone i grzeszne stworzenie, aby pokonać pokusę własnej wszechmocy, która zwozdi nas fałszywą obietnicą nieśmiertelności. To właśnie ubóstwo stwarza warunki do nieskrępowanego przyjęcia odpowiedzialności osobistych oraz społecznych, pomimo własnych ograniczeń, zawierając bliskości Boga i wsparciu Jego łaski. Tak rozumiane ubóstwo jest miarą, która pozwala ocenić poprawne wykorzystanie dóbr materialnych, a także umożliwia przeżywanie relacji i uczuć bez egoizmu oraz zaborczości (por. KKK 2445).

Życie św. Franciszka niech stanie się dla nas przykładem, świadectwem autentycznego ubóstwa. On to właśnie, ponieważ miał wzrok utkwiony w Chrystusie, potrafił rozpoznać Go w biednych. Jeśli więc pragniemy ofiarować nasz udział w skutecznej przemianie historii, przyczyniając się do prawdziwego rozwoju, to konieczne jest, abyśmy wsłuchali się w wołanie ubogich i zajęli się podnoszeniem ich z marginesu. Przypominam jednocześnie ubogim, którzy żyją w naszych miastach i w naszych wspólnotach, aby nie stracili sensu ubóstwa ewangelicznego, którym naznaczone jest ich życie.

5. Znamy ogromne trudności współczesnego świata, które utrudniają zidentyfikowanie ubóstwa w jasny sposób. A jednak ono staje nam codziennie przed oczami, widoczne w obliczach tysięcy osób naznaczonych bólem, wykluczeniem, nadużyciem, przemocą, torturami i więzieniem, wojną, pozbawieniem wolności i godności, ignorancją i analfabetyzmem, brudem i chorobami, brakiem pracy, handlem ludźmi i niewolnictwem, wygnaniem i biedą, przymusowymi przesiedleniami. Ubóstwo ma oblicze kobiet, mężczyzn oraz dzieci wykorzystywanych do podłych interesów, podeptanych przez przewrotną logikę władzy i pieniądza. Jakąż to bezlitosną listę, a przecież nigdy niekompletną, form ubóstwa jesteśmy tu zmuszeni przedstawić, będących owocem niesprawiedliwości społecznej, biedy moralnej oraz chciwości nielicznych, a także ogólnej obojętności!

Niestety, w naszych czasach, podczas gdy ukazuje się coraz bardziej ewidentne bezczelne bogactwo zgromadzone w rękach nielicznych uprzywilejowanych, któremu często towarzyszy bezprawie i agresywne wykorzystywanie godności ludzkiej, skandalem staje się rozprzestrzenianie się biedy na wielkie połacie społeczne na całym świecie. Wobec tego scenariusza nie można pozostać obojętnym albo, co gorsza, zrezygnowanym. Biedzie, która hamuje ducha inicjatywy tak wielu młodych ludzi, nie pozwalając im na znalezienie pracy; biedzie, która znieczula zmysł odpowiedzialności, doprowadzając do delegowania i szukania faworytyzmów; biedzie, która zatruwa źródła uczestnictwa i ogranicza przestrzenie profesjonalizmu, upokarzając w ten sposób zasługi tych, którzy pracują i produkują; wszystkim tym sytuacjom należy odpowiedzieć nową wizją życia i społeczeństwa.

Wszyscy ci biedni – jak zwykł mawiać Błogosławiony Paweł VI – należą do Kościoła poprzez «prawo ewangeliczne» (Przemówienie z okazji otwarcia II Sesji Soboru Watykańskiego II, 29 września 1963) i zobowiązują do opcji fundamentalnej na ich rzecz. Błogosławione zatem ręce, które otwierają się, by przyjąć biednych

i pomóc im: to są ręce, które dają nadzieję. Błogosławione ręce, które pokonują bariery kultury, religii i narodu, wylewając oliwę pocieszenia na rany ludzkości. Błogosławione ręce, które się otwierają, nie prosząc nic w zamian, bez „jeśli”, bez „ale” i bez „być może”: to są ręce, które sprawiają, że na braci spływa Boże błogosławieństwo.

6. Na zakończenie Jubileuszu Miłosierdzia chciałem ofiarować Kościołowi Światowy Dzień Ubogich, aby wspólnoty chrześcijańskie na całym świecie stawały się coraz wyraźniejszym i konkretnym znakiem miłości Chrystusa do tych ostatnich i najbardziej potrzebujących. Pragnę, aby do całości obchodów innych Dni ustanowionych przez moich Poprzedników, które są już tradycją w życiu naszych wspólnot, był dołączony ten Dzień, jako znakomicie dopełniający je element ewangelicznego upodobania Jezusa w ubogich.

Zapraszam cały Kościół, mężczyzn i kobiety dobrej woli, do spojrzenia w tym szczególnym dniu na tych wszystkich, którzy wyciągają ręce wołając o pomoc i przyzywając naszej solidarności. To są nasi bracia i nasze siostry, stworzeni i kochani przez tego samego Ojca Niebieskiego. Dzień ten powinien zwrócić uwagę wierzących, aby przeciwstawili się kulturze odrzucenia i marnotrawstwa, a uczynili kulturę spotkania swoim stylem życia. Jednocześnie chciałbym również poprosić wszystkich, niezależnie od przynależności religijnej, o otwarcie się na wspólnotę z biednymi i na każdą formę solidarności z nimi jako konkretny znak braterstwa. Bóg stworzył niebo i ziemię dla wszystkich, niestety ludzie wzniesli granice, mury i ogrodzenia, zdradzając pierwotny zamysł i dar przeznaczony dla ludzkości, z której nikt nie miał być wykluczony.

7. Pragnę, aby wspólnoty chrześcijańskie, w tygodniu poprzedzającym Światowy Dzień Ubogich, który w tym roku przypada na 19 listopada (XXXIII Niedziela Zwykła w ciągu roku), zaangażowali się w przygotowanie wielu momentów przyjacielskich spotkań, naznaczonych solidarnością i konkretną pomocą. Będzie można zaprosić ubogich oraz wolontariuszy do wspólnego uczestnictwa w Eucharystii podczas tejże niedzieli, tak aby jeszcze bardziej autentyczną stała się celebracja Uroczystości Jezusa Chrystusa, Króla Wszechświata, która przypadnie w kolejną niedzielę. Królowanie Chrystusa ukazuje się w pełni na Golgocie, kiedy to Niewinny jest przybity do krzyża, ubogi, nagi, pozbawiony wszystkiego, wciela i objawia pełnię miłości Boga. Jego totalne powierzenie się Ojcu, podczas gdy wyraża swoje zupełne ubóstwo, podkreśla moc tej Miłości, która go wskrzesi do nowego życia w dniu Paschy.

W tę właśnie niedzielę poświęconą ubogim, jeśli w naszej okolicy żyją biedni, którzy potrzebują pomocy i opieki, zbliźmy się do nich: niech to będzie odpowiednia chwila na spotkanie Boga, którego szukamy. Jak uczy nas Pismo Święte (por. Rdz 18, 3-5; Hbr 13, 2), przyjmijmy ich jako uprzywilejowanych gości przy naszym stole, aby mogli się stać mistrzami, którzy pomogą nam żyć spójnie wiarą. Niech nam pokażą w sposób rzeczowy, a często i radosny, poprzez ich zaufanie i gotowość przyjęcia pomocy, jak bardzo decydujące znaczenie ma życie tym, co istotne oraz umiejętność zdania się na Opatrzność Bożą.

8. U podstaw wielu konkretnych inicjatyw, które będą realizowane w tymże Dniu, niech będzie zawsze modlitwa. Nie zapominajmy, że Ojciec nasz jest modlitwą ubogich. Prośba o chleb wyraża bowiem powierzenie Bogu podstawowych potrzeb naszego życia. To, czego Jezus uczył nas w tej modlitwie, wyraża i zawiera w sobie wołanie tego, kto cierpi z powodu niepewności egzystencji oraz braku tego, co konieczne. Uczniom, którzy prosili Go o to, by nauczył ich modlić się, odpowiedział słowami ubogich, którzy zwracają się do Jedyne Ojca, w którym wszyscy się rozpoznają jako bracia. Ojciec nasz jest modlitwą, która wyraża się w liczbie mnogiej: chleb, o który prosimy, jest „nasz”, a to pociąga za sobą umiejętność dzielenia się, udziału i wspólnej odpowiedzialności. W tejże modlitwie wszyscy rozpoznajemy potrzebę przewyciężenia każdej formy egoizmu, aby dostąpić radości wzajemnego przyjęcia.

9. Proszę moich Współbraci Biskupów, Kapłanów oraz Diakonów – którzy z powołania mają misję wspierania ubogich – proszę osoby konsekrowane, grupy, stowarzyszenia i ruchy, oraz całą rzeczywistość wolontariatu, aby zaangażowali się w ten Światowy Dzień Ubogich tak, by stał się on tradycją oraz konkretnym wkładem na rzecz ewangelizacji współczesnego świata.

Ten nowy, Światowy Dzień, niech się stanie silnym wezwaniem dla naszego wierzącego sumienia, abyśmy byli coraz bardziej przekonani do tego, że dzielenie się z biednymi pozwala nam zrozumieć Ewangelię w najgłębszej jej prawdzie. Biedni nie są problemem, ale zasobem, z którego możemy zaczerpnąć, aby przyjąć i żyć istotą Ewangelii.

Franciszek pp

*Watykan, 13 czerwca 2017 r.,
we wspomnienie św. Antoniego z Padwy*

EPISKOPAT POLSKI

INSTRUKCJA KONFERENCJI EPISKOPATU POLSKI O MUZYCE KOŚCIELNEJ

Wstęp

1. Mija 50 lat od opublikowania Instrukcji *Musicam sacram* służącej wprowadzeniu w życie Konstytucji o liturgii świętej *Sacrosanctum Concilium* Soboru Watykańskiego II. Kościół jest wdzięczny Bogu za odnowę życia liturgicznego, którą umożliwiło nauczanie soborowe. Zaznaczono w nim, że muzyka, a zwłaszcza śpiew kościelny związany ze słowami, jest nieodzowną oraz integralną częścią uroczystej liturgii¹. Już wcześniej Pius XII w encyklice o muzyce kościelnej *Musicae sacrae disciplina* podkreślił, że inne rodzaje sztuki: architektura, malarstwo czy rzeźbiarstwo, przygotowują tylko godne miejsce świętym obrzędom, muzyka sakralna spełnia uprzywilejowaną rolę w samym sprawowaniu świętych ceremonii i obrzędów².

2. Wspomniana Instrukcja *Musicam sacram* Świętej Kongregacji Obrzędów z 1967 roku, a na gruncie polskim Instrukcja Episkopatu Polski o muzyce liturgicznej po Soborze Watykańskim II z 1979 roku, szczegółowo omówiły wskazania soborowej konstytucji. Po nich ukazały się jeszcze inne dokumenty Stolicy Apostolskiej poświęcone liturgii. Do wielu z nich odwołuje się niniejsza Instrukcja, przypominając zapisane tam normy, które powinny być realizowane w życiu liturgicznym.

3. Zachodzące przemiany społeczne i kulturowe oraz postępująca sekularyzacja życia dotyczą także liturgii. Przyczyna tego zjawiska tkwi przede wszystkim w fałszywym poczuciu wolności oraz nieznamości nauki Kościoła³. *Wierni mają prawo, aby władza kościelna sprawowała kierownictwo nad świętą liturgią, aby liturgia nie była postrzegana jako prywatna własność kogokolwiek, ani samego celebransa, ani wspólnoty, w której sprawuje się sakramenty*⁴. W tym kontekście istnieje również potrzeba bardziej wnikliwego spojrzenia na problemy związane z muzyką w Kościele w Polsce.

I. Zasady ogólne

4. Z obrzędami chrześcijańskimi zawsze związana była muzyka. Psalmi, hymny i pieśni stanowiące część Biblii, stają się nośnikami prawd objawionych⁵. Już

¹ Konstytucja o liturgii świętej Soboru Watykańskiego II (4.12.1963) [dalej: KL], 112.

² Pius XII, Encyklika *Musicae sacrae disciplina* (25.12.1955), II, 3.

³ Kongregacja ds. Kultu Bożego i Dyscypliny Sakramentów, Instrukcja *Redemptionis sacramentum* (25.03.2004) [dalej: RS], 7 i 9.

⁴ RS 18.

⁵ Zob. Wj 15, 1-21; 2 Sm 6, 5; 1 Krn 23, 5; 25, 2-32; Ef 5, 18; Kol 3, 16; 1 Kor 14, 26.

w Kościele apostołskim śpiew traktowano jako dar Ducha, tak samo jak głoszenie kerygmatu. Kościół nadal otacza opieką wszelkie formy sztuki sakralnej. Przejawia się to także w trosce o zachowanie i powiększanie skarbca muzyki sakralnej⁶.

5. Wskazania Kościoła dotyczące muzyki można lepiej rozumieć, gdy uściśli się znaczenie pojęć: muzyka religijna, kościelna, sakralna czy liturgiczna.

- a) Muzyka religijna jest sztuką, która odnosi się w swej inspiracji do tematyki dotyczącej Boga, Jego objawiania się w świecie, bądź też różnych przejawów życia wspólnoty wierzących.
- b) Muzyka kościelna pochodzi z chrześcijańskiego kręgu kulturowego i jest związana z życiem chrześcijańskich wspólnot wyznaniowych.
- c) Muzyka sakralna obejmuje wszelkie kompozycje powstałe w ciągu wieków z przeznaczeniem do liturgii w Kościele.
- d) Muzyką liturgiczną są kompozycje, które zgodnie z przepisami kościelnymi współtworzą święte obrzędy. W wypełnianiu funkcji znaku liturgicznego muzyka posługuje się różnymi formami, gatunkami i rodzajami, zarówno wokalnymi, wokально-instrumentalnymi, jak i instrumentalnymi.

6. Liturgia z natury swej jest nie tylko otwarta na muzykę, lecz wręcz się jej domaga. Muzyka w liturgii nie jest jej „oprawą”, ale integralnie wiąże się z celebracją świętych obrzędów. *Może być szczególnym sposobem uczestnictwa w świętych obrzędach, w tajemnicy wiary*⁷. Celem muzyki liturgicznej jest chwała Boża i uświęcenie wiernych⁸ oraz budowanie wspólnoty wierzących.

7. *Kościół uznaje wszystkie formy prawdziwej sztuki i dopuszcza je do służby Bożej, jeżeli tylko posiadają wymagane przymioty*⁹. Należy bezwzględnie stać na straży wykonywania takiej muzyki liturgicznej, która jest autentyczną sztuką nakierowaną zawsze na świętość kultu, i wprowadzać do liturgii tylko to, co odpowiada świętości miejsca, godności obrzędów liturgicznych i pobożności wiernych¹⁰. *Nie wolno w liturgii wykonywać utworów o charakterze świeckim*¹¹.

8. *W ramach ars celebrandi znaczące miejsce zajmuje śpiew liturgiczny*¹². *Czynność liturgiczna przybiera godniejszą postać, gdy służba Boża odbywa się uroczystie ze śpiewem, przy udziale osób posługujących na mocy święceń, z czynnym uczestnictwem wiernych*¹³. W większym stopniu należy uwzględnić chorał gregoriański jako własny śpiew liturgii rzymskiej¹⁴.

⁶ Zob. KL 114.

⁷ Przemówienie papieża seniora Benedykta XVI po nadaniu doktoratu *honoris causa*, Castel Gandolfo (5.07.2015), *Anamnesis* 21(2015), nr 4 (83), s. 8.

⁸ Zob. KL 112.

⁹ Tamże.

¹⁰ Zob. Instrukcja Świętej Kongregacji Obrzędów *Musicam sacram* (5.03.1967) [dalej: MS], 60.

¹¹ *Instrukcja Episkopatu Polski o muzyce liturgicznej po Soborze Watykańskim II* (8.02.1979) [dalej: IEP], 10.

¹² Benedykt XVI, Adhortacja apostołska *Sacramentum caritatis* (22.02.2007) [dalej: SC], 42.

¹³ KL 113.

¹⁴ Zob. KL 116.

9. Teksty przeznaczone do śpiewów kościelnych należy *czerpać przede wszystkim z Pisma Świętego i źródeł liturgicznych*¹⁵. Tekst i melodia oraz ich wykonanie mają odpowiadać znaczeniu celebrowanej tajemnicy, częściom obrzędu, a także okresowi liturgicznemu¹⁶.

II. Muzyczne funkcje w liturgii

10. W czynnościach liturgicznych każdy w zależności od święceń i funkcji pełni sobie właściwe zadanie: przewodniczący liturgii biskup lub prezbiter, diakon, lektor, psalterzysta, kantor, schola, chór, dyrygent, organista. Biskup diecezjalny jest pierwszym szafarzem Bożych misterii w powierzonym mu Kościele, dlatego czuwa nad stosowaniem odpowiedniej muzyki liturgicznej. W parafii proboszcz, a w innych wspólnotach ten, kto w imieniu biskupa spełnia urząd pasterski, odpowiada za kształt liturgii i jej przygotowanie. Nieodzowna jest harmonijna współpraca wszystkich pełniących różne funkcje.

- a) Przewodniczący liturgii powinien wykorzystywać dopuszczone i zalecone przez przepisy możliwości w sprawowaniu świętych obrzędów i dostosowania ich do potrzeb wspólnoty. Zaleca się, aby uwzględniał stopnie uroczystej liturgii i śpiewał wszystkie części przeznaczone dla niego¹⁷.
- b) Funkcją diakona związaną ze śpiewem jest: proklamowanie Ewangelii, podawanie intencji modlitwy powszechnej, wezwanie do znaku pokoju, rozesłanie i inne wezwania zawarte w obrzędach. Do diakona (a gdy go nie ma, do prezbitera lub kantora) należy wykonanie uroczystego orędzia wielkanocnego.
- c) Lektor, który wykonuje czytania, może je zaśpiewać według melodii z *Lekcjonarza*¹⁸.
- d) Psalterzysta¹⁹ (psalmista, kantor psalmu) wykonuje psalm responsoryjny z ambony.
- e) Do kantora należy: przygotowanie i kierowanie śpiewem zgromadzenia liturgicznego oraz solowe wykonywanie niektórych śpiewów. Funkcji tej nie może spełniać z ambony, z wyjątkiem śpiewu orędzia wielkanocnego²⁰.
- f) Schola prowadzi śpiew całego zgromadzenia liturgicznego. Może również samodzielnie wykonywać podczas celebracji śpiewy liturgiczne zgodnie z obowiązującymi przepisami.
- g) Chór zasadniczo wykonuje muzykę wielogłosową. Jeżeli nie ma scholi, powinien przejąć jej zadania. Zawsze włącza się w śpiew całego zgromadzenia.

¹⁵ KL 121.

¹⁶ Zob. SC 42.

¹⁷ Zob. MS 27-31.

¹⁸ *Lekcjonarz mszalny* [dalej: LM], t. I, Poznań 2015, s. 285-286.

¹⁹ Terminem *psalterzysta* polskie dokumenty Kościoła tłumaczą łacińskie określenie *psalmista*.

²⁰ Zob. OWMR 309.

- h) Dyrygentem zespołu śpiewaczego może być wyłącznie osoba posiadająca odpowiednie przygotowanie muzyczne i liturgiczne. Jeżeli nie ma kantora, kieruje śpiewem uczestników liturgii.
- i) Organista akompaniuje do śpiewu całego zgromadzenia liturgicznego oraz wykonuje utwory organowe zgodnie z przepisami. Nie akompaniuje do śpiewów solowych przewodniczącego liturgii lub kogoś z asysty²¹. Jeżeli nie ma ani kantora, ani dyrygenta, organista akompaniując, intonuje i prowadzi śpiew całego zgromadzenia.
- j) Nie ma nic bardziej podniosłego w świętych czynnościach niż zgromadzenie liturgiczne, które wyraża swą wiarę przez wspólny śpiew²². *Dlatego należy bardzo starannie dobierać i łączyć te formy i elementy przez Kościół zaproponowane, które (...) bardziej sprzyjają czynnemu i pełnemu uczestnictwu wiernych*²³. Pełny udział nie ogranicza się do wspólnego śpiewania – słuchanie jest również formą uczestnictwa. *W odpowiednim czasie należy zachować także pełne czci milczenie*²⁴.

11. Należy szczególną troską otoczyć istniejące w parafii zespoły śpiewacze, a tam, gdzie ich nie ma, powoływać nowe. Ich udział w liturgii daje możliwość wzbogacenia i urozmaicenia repertuaru oraz zapewnia w kościołach żywotność utworów ze skarbca muzyki liturgicznej. Zawsze należy pamiętać o zachowaniu odpowiedniej proporcji pomiędzy śpiewami scholi, chóru i ludu.

- a) Zespoły śpiewacze powinny pełnić swoje funkcje w takim miejscu, aby ich członkowie mieli możliwość pełnego, sakramentalnego uczestnictwa w liturgii²⁵.
- b) Każdy kościelny zespół śpiewaczy powinien mieć opiekuna, którym jest rządcą parafii lub wyznaczony przez niego duchowny. Obowiązkiem opiekuna jest troska o stałą formację duchową członków zespołu²⁶.

12. Organista ma obowiązek należycie przygotować muzykę do każdej liturgii. Jego zadaniem jest również kształcenie kantorów i psalterzystów. Jeśli nie czyni tego kantor, organista uczy wiernych (zwłaszcza dzieci i młodzież) śpiewów liturgicznych. Może także prowadzić zespoły śpiewacze.

- a) Pełnienie funkcji organisty wymaga stałej formacji liturgicznej i duchowej oraz doskonalenia umiejętności muzycznych. Obowiązkiem organisty jest udział w spotkaniach formacyjnych organizowanych w diecezjach.
- b) Warunkiem koniecznym do zatrudnienia na stanowisku organisty jest posiadanie kwalifikacji muzyka kościelnego, a nie tylko ogólne wykształcenie muzyczne. Szczegółowo normy te określa prawo diecezjalne. W większych parafiach zaleca się organizowanie konkursów na stanowisko organisty.

²¹ Zob. MS 64.

²² Zob. MS 16.

²³ *Ogólne wprowadzenie do Mszału rzymskiego* (6.11.2003) [dalej: OWMR], 20.

²⁴ KL 30; zob. OWMR 56, 88.

²⁵ Zob. MS 23 c; OWMR 312.

²⁶ Zob. MS 24. Pomocą może być ogólnopolski program formacji służby liturgicznej.

III. Muzyka w liturgii Mszy świętej

13. Tajemnica Eucharystii jest zbyt wielka, *ażeby ktoś mógł pozwolić sobie na traktowanie jej wedle własnej oceny, która nie szanowałaby jej świętego charakteru i jej wymiaru powszechnego*²⁷. Należy przestrzegać wszystkich norm dotyczących Mszy świętej, które znajdują się w *Ogólnym wprowadzeniu do Mszału rzymskiego*.

14. Wszystkie śpiewy mszalne powinny być zgodne z czynnością świętą, z treścią dnia lub okresu liturgicznego i zatwierdzone przez kompetentną władzę diecezjalną²⁸. Pomocą w ich wyborze są teksty liturgiczne (antyfony, modlitwy, czytania). Należy korzystać z bogatego skarbca polskich pieśni kościelnych i troszczyć się o jego powiększanie. Części stałych Mszy świętej, a także psalmu responsoryjnego, nie wolno zastępować innymi śpiewami.

15. Niektóre części Mszy świętej mogą być śpiewane w różnych językach. Dotyczy to zwłaszcza liturgii z udziałem większej grupy obcokrajowców. Niezależnie od tego, szczególnie zaleca się śpiew w języku łacińskim²⁹.

16. Należy zwrócić uwagę na dwojaki charakter śpiewów: jedne są samodzielnym obrzędem, inne towarzyszą obrzędowi³⁰. Sprawowanie liturgii wymaga uzgodnienia czasu trwania śpiewu z akcją liturgiczną.

17. Przed rozpoczęciem celebracji zaleca się wykonywanie muzyki sakralnej. Podczas gromadzenia się wiernych ma ona pomóc w tworzeniu atmosfery modlitewnego skupienia.

18. Obrzędy wstępne:

- a) Śpiew na wejście *rozpoczyna celebrację, umacnia jedność zgromadzonych, wprowadza ich umysły w przeżywanie misterium okresu liturgicznego lub święta oraz towarzyszy procesji kapłana i usługujących*³¹. Wykonuje się antyfonę lub inny śpiew zatwierdzony przez władzę kościelną.
- b) *Panie, zmiłuj się nad nami (Kyrie)* jest śpiewem litanijskim wykonywanym naprzemiennie z uwzględnieniem całego zgromadzenia lub samodzielnie przez zespół śpiewaczy. Ta sama zasada dotyczy trzeciej formy aktu pokuty.
- c) Hymn *Chwała na wysokości Bogu (Gloria)* rozpoczyna kapłan, kantor lub zespół śpiewaczy. Śpiewają go wszyscy razem albo naprzemiennie. Może być wykonany także samodzielnie przez scholę lub chór³².
- d) Kolekta powinna być albo w całości śpiewana, albo w całości recytowana³³; po wezwaniu do modlitwy należy zachować chwilę milczenia.

²⁷ Jan Paweł II, Encyklika *Ecclesia de Eucharistia* (7.04.2003), 52.

²⁸ IEP 8, 10.

²⁹ Zob. MS 51.

³⁰ Por. OWMR 37.

³¹ OWMR 47.

³² Por. OWMR 53.

³³ Dotyczy to również Modlitwy nad darami i Modlitwy po Komunii.

19. Liturgia słowa Bożego

- a) Lekcje wolno śpiewać jedynie według melodii zamieszczonych w *Lekcjonarzu*³⁴. Po czytaniu można odśpiewać kończącą formułę z aklamacją.
- b) Psalm responsoryjny jest medytacją nad usłyszonym słowem Bożym i stanowi integralną część liturgii słowa. Wykonuje go psalterzysta z miejsca proklamacji słowa Bożego w formie responsoryjnej (wierni odpowiadają refrenem) lub w sposób ciągły bez refrenu³⁵. Zamiast psalmu można wyśpiewać *Graduał*. Śpiew po czytaniu wykonuje się jednogłosowo, refren może być także realizowany wielogłosowo.
- c) Sekwencję przed *Alleluja* śpiewa zespół śpiewaczy lub kantor. Może ją wykonać w postawie siedzącej całe zgromadzenie.
- d) Aklamacja przed czytaniem Ewangelii powinna być śpiewana, w przeciwnym razie można ją opuścić. *Wszyscy, stojąc, wykonują tę aklamację pod przewodnictwem scholi albo kantora oraz ją powtarzają; werset zaś śpiewa schola albo kantor*³⁶. W uroczystych celebracjach po proklamacji Ewangelii można powtórzyć samą aklamację bez wersetu³⁷.
- e) Ewangelię można śpiewać jedynie według melodii zamieszczonych w *Lekcjonarzu*³⁸. W przypadku czytanej Ewangelii zaleca się śpiew dialogu i końcowej aklamacji.
- f) *Wyznanie wiary (Credo)* w celebracjach bardziej uroczystych zaleca się śpiewać. Intonuje je przewodniczący liturgii, kantor lub zespół śpiewaczy, a wykonuje całe zgromadzenie razem albo naprzemiennie³⁹.
- g) Wezwania modlitwy powszechnej mogą być śpiewane przez diakona, kantora lub inną osobę. W przypadku czytanych intencji można śpiewać samo wezwanie z aklamacją. Zaleca się śpiew końcowej modlitwy.

20. Liturgia eucharystyczna

- a) Śpiew na przygotowanie darów zasadniczo towarzyszy procesji. Może być wykonywany podczas obrzędów przygotowania darów także wówczas, gdy nie ma procesji. Obrzędowi temu może towarzyszyć muzyka wokalnie-instrumentalna lub instrumentalna⁴⁰.
- b) Dialog przed prefacją, prefacja i aklamacja *Święty (Sanctus)* stanowią jedną całość i powinny być śpiewane. Nie należy rozróżniać sposobu wykonywania tych części, śpiewając dialog, a recytując prefację⁴¹. Śpiew aklamacji *Święty* należy do całego zgromadzenia⁴².

³⁴ LM, t. I, s. 285-286.

³⁵ Zob. OWMR 61; *Wskazania Episkopatu Polski po ogłoszeniu nowego wydania OWMR (9.03.2005)*

[dalej: WEP], 14.

³⁶ OWMR 62.

³⁷ Zob. WEP 19.

³⁸ LM, t. I, s. 287-291.

³⁹ Zob. MS 34; OWMR 68.

⁴⁰ Zob. MS 65.

⁴¹ Por. MS 29c.

⁴² OWMR 216.

- c) W celebracjach bardziej uroczystych zaleca się wykorzystanie zamieszczonych w *Mszale* melodii do tekstów Modlitwy eucharystycznej.
- d) Po konsekracji, podczas ukazania świętych postaci, zasadniczo nie wykonuje się muzyki instrumentalnej.
- e) Poleca się wykonywać zamiennie wszystkie cztery akklamacje po przeistoczeniu.
- f) Doksologia kończąca Modlitwę eucharystyczną powinna być śpiewana. W uroczystych celebracjach akklamację *Amen* można wielokrotnie powtórzyć, a także wykonać wielogłosowo.
- g) Modlitwa Pańska (*Pater noster*) wraz z wprowadzeniem i embolizmem może być śpiewana wyłącznie na melodie zamieszczone w *Mszale*⁴³.
- h) W czasie przekazywania znaku pokoju nie wykonuje się żadnego śpiewu.
- i) Śpiew *Baranku Boży (Agnus Dei)* towarzyszy obrzędowi łamania chleba i powinien trwać do jego zakończenia. Może być wykonywany w formie dialogowanej.
- j) Kiedy kapłan przyjmuje Najświętszy Sakrament, rozpoczyna się śpiew na Komunię. Wykonuje się antyfonę lub inny śpiew zatwierdzony przez władzę kościelną. Podczas procesji komunijnej, po śpiewie, może być wykonywana muzyka instrumentalna lub wokально-instrumentalna⁴⁴.
- k) Po Komunii świętej, zależnie od okoliczności, następuje akt uwielbienia. Nie należy w tym czasie wykonywać innych czynności. Zgromadzenie może wykonać psalm, inną pieśń pochwalną lub hymn⁴⁵. Dopuszczalna jest również muzyka instrumentalna lub odpowiedni utwór wykonywany przez zespół śpiewaczy.

21. Po rozesłaniu, zwłaszcza gdy odbywa się uroczyste wyjście celebransa z asystą, należy wykonać śpiew, *aby każdy wrócił do swoich dobrych czynów, wielbiąc i błogosławiąc Boga*⁴⁶. Zachęca się ponadto do wykonywania w tym czasie odpowiedniej muzyki instrumentalnej lub wokально-instrumentalnej.

IV. Muzyka w roku liturgicznym

22. Szczególnie uroczysty wydzźwięk ma świętowanie niedzieli jako Dnia Pańskiego. Wyjątkowość zgromadzenia eucharystycznego w tym dniu zostaje podkreślona przez liturgię śpiewaną. Starannie przygotowane śpiewy, które sprzyjają dzieleniu się jedną wiarą i miłością, mają być owocem współpracy wszystkich osób odpowiedzialnych za muzyczne ukształtowanie świętych obrzędów. Stają się one wówczas wyrazem radości serca⁴⁷. Także odpowiednio dobrana muzyka instrumentalna powinna podkreślać uroczysty charakter niedzielnej liturgii.

⁴³ *Mszal rzymski dla diecezji polskich*, Poznań 2010, s. 371*.

⁴⁴ Zob. MS 65.

⁴⁵ Zob. OWMR 88.

⁴⁶ OWMR 90 c.

⁴⁷ Zob. Jan Paweł II List apostolski *Dies Domini* o świętowaniu niedzieli (31.05.1998), 50.

23. W roku liturgicznym, obchodząc misteria odkupienia, Kościół otwiera bogactwo zbawczych czynów i zasług Chrystusa, aby wierni zetknęli się z Nim i dostąpili łaski zbawienia⁴⁸. Treść i charakter poszczególnych obchodów lub okresów liturgicznych powinny stanowić podstawę do wyboru właściwych śpiewów. Melodie refrenów psalmu responsoryjnego, tonów psalmowych i śpiewu przed Ewangelią należy różnicować, by nie miały charakteru uniwersalnego na cały rok. Zaleca się korzystać z bogactwa melodii, uwzględniając okresy liturgiczne oraz uroczystości. Niewskazane jest stosowanie kontrafaktur⁴⁹.

- a) W Adwencie w doborze śpiewów należy uwzględnić dwie części tego okresu. Do 16 grudnia treści liturgii nawiązują do historii Izraela oczekującego na przyjście Mesjasza. Jest to czas duchowego przygotowania się Kościoła na Paruzję. Od 17 grudnia następuje bezpośrednie przygotowanie do uroczystości Narodzenia Pańskiego; podobne treści liturgiczne towarzyszą celebracjom Mszy świętych o Najświętszej Maryi Pannie w Adwencie, zwanych *roratami*.
- b) W okresie Narodzenia Pańskiego (od 25 grudnia do święta Chrztu Pańskiego) podczas liturgii należy śpiewać kolędy. Pastoralki (kolędy domowe) mogą być śpiewane wyłącznie poza liturgią; podczas wspólnego kolędowania, jasełek czy na koncertach.
- c) Po święcie Chrztu Pańskiego następuje pierwsza część okresu zwykłego. Należy wówczas śpiewać pieśni związane z treścią liturgii tego okresu. W przypadku utrwalonej tradycji śpiewania kolęd aż do święta Ofiarowania Pańskiego dopuszcza się wykorzystywanie zwrotek, których treść koresponduje z liturgią pierwszych tygodni okresu zwykłego. Można także śpiewać kolędy po zakończeniu liturgii.
- d) *Okres Wielkiego Postu trwa od Środy Popielcowej do Wielkiego Czwartku (bez Mszy Wieczery Pańskiej). Czas ten służy przygotowaniu do obchodu Świąt Wielkanocnych, czyli męki, śmierci i zmartwychwstania naszego Pana. Dominują w nim trzy tematy: pokuta, chrzest i męka Pańska, przy czym w liturgii temat pasyjny przeważa dopiero w Wielkim Tygodniu, a w polskiej tradycji – od poniedziałku piątego tygodnia⁵⁰. W doborze śpiewów należy uwzględnić to różnicowanie. Śpiew pieśni pasyjnych należy stosować zawsze w sprawowaniu nabożeństw *Gorzkich żalów* i *Drogi krzyżowej*.*
- e) Triduum Paschalne stanowi szczyt roku liturgicznego. Należy szczególnie zatroszczyć się o przygotowanie muzyki na każdą liturgię Triduum Paschalnego, zwłaszcza: Mszy Wieczery Pańskiej, Liturgii na cześć Męki Pańskiej i Wigilii Paschalnej. Te trzy wydarzenia zbawcze znalazły szczególne odzwierciedlenie w muzyce powstałej przez wieki dla oddania chwały Bogu

⁴⁸ Zob. KL 102.

⁴⁹ Wykorzystywanie fragmentów pieśni.

⁵⁰ J. Siedlecki, *Śpiewnik kościelny* (wydanie XLI), Kraków 2017, s. 153.

i dla pożytku duchowego wiernych. Należy korzystać z tego skarbcza i dziś tymi kompozycjami pomagać wiernym w oddaniu chwały Bogu. W obrzędach Triduum Paschalnego powinny czynnie uczestniczyć zespoły śpiewacze.

- f) Przez cały okres wielkanocny celebracjom eucharystycznym mają zasadniczo towarzyszyć śpiewy o zmartwychwstaniu Pańskim.
- g) W okresie zwykłym świętuje się misterium Chrystusa w Jego pełni⁵¹. Śpiewy stosowane w świętych obrzędach, zgodnie z liturgiczną treścią tego okresu, mają przypominać prawdy chrześcijańskiej wiary, nauczanie Chrystusa i Jego zbawcze dzieła.

24. Pośród wielu obchodów liturgicznych w okresie zwykłym na uwagę zasługuje uroczystość Najświętszego Ciała i Krwi Chrystusa (Boże Ciałło). Msza święta i następująca po niej procesja eucharystyczna powinny być sprawowane w sposób szczególnie uroczysty z udziałem zespołów śpiewaczych. Podczas procesji wskazany jest udział orkiestry, która wzbogaca celebrację grą na przemian ze śpiewem wiernych. Ewangelie przy czterech ołtarzach powinny być śpiewane. Należy zadbać, aby uczestniczący w procesji mieli przygotowane teksty pieśni eucharystycznych.

V. Śpiew *Liturgii godzin*

25. *Liturgia godzin* jest publiczną modlitwą Kościoła, która *rozciga na poszczególne pory dnia uwielbienie i dziękczynienie oraz wspomnienie tajemnic zbawienia*⁵². Zaleca się celebrowanie ze śpiewem przynajmniej Jutrznii i Nieszporów we wspólnotach Kościoła, w parafiach, zgromadzeniach zakonnych i seminariach duchownych, zwłaszcza w niedziele i święta⁵³.

- a) Hymn ze swej natury domaga się śpiewu. Wykonuje się go wspólnie lub naprzemiennie na dwa chóry. Może być zastąpiony odpowiednim śpiewem podanym w księgach *Liturgii godzin*.
- b) Psalmodya stanowi zasadniczą część *Liturgii godzin* i z natury swej przeznaczona jest do śpiewu⁵⁴. Jej poprawne wykonanie ma pomóc w kontemplacji, jest świadectwem wiary oraz znakiem wspólnoty. Zaleca się stosowanie różnych melodii, szczególnie tonów gregoriańskich. Dopuszczone są trzy zasadnicze sposoby śpiewania psalmodii: antyfonalny – wykonywany naprzemiennie przez dwa chóry, responsoryalny – polegający na dialogu solisty z ludem, oraz ciągły.
- c) Kantyki ewangeliczne (Zachariasza, Maryi i Symeona) wykonuje się na sposób psalmodii, zachowując w tonach gregoriańskich *intonatio* w każdym wersecie. Właściwą praktyką jest wyróżnianie tych części celebracji nie tylko znakiem krzyża, ale także wykonaniem ich w sposób uroczysty, np. wielogłosowo.

⁵¹ Zob. *Ogólne normy roku liturgicznego i kalendarza*, 43.

⁵² *Ogólne wprowadzenie do Liturgii godzin* [dalej: OWLG], 2, 12.

⁵³ Zob. OWLG 21.

⁵⁴ Zob. OWLG 103.

- d) Antyfony poprzedzające kantyki ewangeliczne powinny odróżniać się melodycznie od antyfon stosowanych w psalmodii.
- e) *Czytania nie są przeznaczone do śpiewu. Należy je wykonywać godnie, wyraźnie i dokładnie, tak by wszyscy dobrze je słyszeli i rozumieli. Można je śpiewać tylko wtedy, gdy zastosowana melodia nie przesłania słów i zrozumienia tekstu*⁵⁵. Stosuje się wówczas melodie z *Lekcjonarza*⁵⁶.
- f) Odpowiedzią na usłyszane słowo Boże jest responsorium, które *domaga się śpiewu, i to śpiewu wspólnego*⁵⁷. Melodie do responsoriów można zaczerpnąć ze źródeł liturgicznych, jak również mogą być nowymi kompozycjami⁵⁸. Responsorium można zastąpić medytacją w ciszy lub wykonać inny odpowiedni śpiew zatwierdzony przez władzę kościelną⁵⁹.
- g) Prośby w uroczystych celebracjach mogą być śpiewane przez przewodniczącego liturgii lub jednego z posługujących na dwa sposoby. Pierwszy polega na śpiewie solowym, wtedy zgromadzeni powtarzają stałą aklamację; w drugim można wykorzystać dwuczęściową strukturę prośby – pierwszą śpiewa kantor, drugą wszyscy.
- h) Śpiew *Ojcze nasz* wykonuje całe zgromadzenie liturgiczne na melodie z *Mszалу rzymskiego*. Jeżeli prośby i *Ojcze nasz* są śpiewane, wskazane jest, aby modlitwę końcową i błogosławieństwo celebrans również odśpiewał.

26. W celu pogłębienia modlitwy w Triduum Paschalnym zachęca się do uroczystego celebrowania *Liturgii godzin*, zwłaszcza Jutrzni z Godziną czytań w Wielki Piątek i w Wielką Sobotę oraz Nieszporów w uroczystość Zmartwychwstania Pańskiego.

27. Należy przywrócić zwyczaj śpiewania Nieszporów w niedziele i uroczystości⁶⁰ z zastosowaniem tonów gregoriańskich. Można wykorzystać tradycyjne polskie przekłady tekstów psalmów z melodiami bądź współczesne opracowania Nieszporów niedzielnych.

28. W sprawowaniu *Liturgii godzin*, podobnie jak we Mszy świętej, można pewne części śpiewać w różnych językach⁶¹.

29. Z szacunkiem trzeba odnieść się do wielowiekowej muzycznej tradycji Kościoła, w której powstało wiele kompozycji z wielogłosowym i wokalnie-instrumentalnym opracowaniem całej *Liturgii godzin* lub wybranych części. Zachęca się współczesnych twórców do tego rodzaju kompozycji.

⁵⁵ OWLG 283.

⁵⁶ LM, t. 1, s. 283.

⁵⁷ OWLG 281.

⁵⁸ Zob. OWLG 282.

⁵⁹ Zob. OWLG 49.

⁶⁰ Zob. IEP 22.

⁶¹ Zob. MS 51; OWLG 276.

VI. Muzyka w liturgii sakramentów i sakramentaliów oraz w nabożeństwach

30. Ustanowione przez Chrystusa sakramenty obejmują wszystkie etapy i wszystkie ważne momenty życia chrześcijanina⁶². Właściwy dobór repertuaru śpiewów oraz odpowiednie miejsce ich wykonywania pomagają w rozumieniu znaków sakramentalnych.

- a) Śpiewy podczas liturgii sakramentu chrztu powinny nawiązywać do prawd wiary chrześcijańskiej i tajemnicy Najświętszej Trójcy. Należy zwrócić uwagę, aby aklamacje bezpośrednio po udzieleniu sakramentu chrztu oraz na zakończenie obrzędu były wykonywane przez całą wspólnotę. Podczas udzielania sakramentu większej grupie dzieci można wykorzystać stosowną muzykę organową, którą wieńczy wspólny śpiew doksologii.
- b) Po odnowieniu przyrzeczeń chrzcielnych, w czasie liturgii sakramentu bierzmowania, można wykonać śpiew, w którym *wspólnota jednogłośnie wyraziłaby swoją wiarę*⁶³. W czasie namaszczenia może śpiewać całe zgromadzenie, jak również schola czy chór. Dopuszczalna jest też muzyka instrumentalna. Spotkania przygotowujące kandydatów do bierzmowania powinny być połączone z nauką śpiewów liturgicznych.
- c) Na szczególną uwagę zasługuje Msza święta z Pierwszą Komunią świętą dzieci. Dobór repertuaru śpiewów powinien uwzględniać możliwości percepcyjne i wykonawcze dzieci, ale nie może to usprawiedliwiać wprowadzania do liturgii piosenek religijnych. Niewłaściwe jest także wykonywanie przez grupę dzieci wersetów psalmu responsoryjnego oraz odtwarzanie muzyki za pomocą urządzeń elektronicznych.
- d) Zachęca się do drugiej formy celebrowania sakramentu pokuty, którą stanowi *obrzęd pojednania wielu penitentów z indywidualną spowiedzią i rozgrzeszeniem*⁶⁴. Śpiewy podczas liturgii pokutnej powinny ukazywać prawdę o Bożym miłosierdziu. Można w tym czasie wykonywać także odpowiednią muzykę instrumentalną, która powinna pomagać w kontemplacji, a nie przeszkadzać w spowiedzi. Obrzęd kończy się wspólnym śpiewem uwielbienia.
- e) Kościół ogarnia modlitwą szczególnie ludzi cierpiących i przychodzi im z pomocą przez sprawowanie sakramentu namaszczenia chorych. Podczas wspólnotowej formy celebracji tego sakramentu w kościele śpiewami należy podkreślać prawdę o miłości Chrystusa i chrześcijańskiej nadziei.
- f) Sakrament święceń – biskupa, prezbitera, diakona – jest szczególnym wydarzeniem w życiu Kościoła. Podczas celebracji tego sakramentu oprócz uroczystej muzyki instrumentalnej i chóralnej należy uwzględnić śpiewy całego zgromadzenia.

⁶² Katechizm Kościoła Katolickiego, Poznań 2009, 1210.

⁶³ Obrzędy bierzmowania dostosowane do zwyczajów diecezji polskich, Katowice 2004, 23.

⁶⁴ Obrzędy pokuty dostosowane do zwyczajów diecezji polskich, Katowice 1981, s. 42.

- g) W czasie celebracji liturgii sakramentu małżeństwa *należy pilnie wystrzegać się, by pod pozorem podnoszenia okazalności nie wprowadzać do obrzędów czegoś niezgodnego z kultem*⁶⁵. Trzeba zachować odpowiednią równowagę pomiędzy śpiewem ludu a muzyką instrumentalną, śpiewem solowym lub chóralnym, tak aby wierni nie byli wyłączeni z czynnego uczestnictwa w śpiewie⁶⁶. Dobór repertuaru wokalnego i instrumentalnego musi odpowiadać charakterowi świętych czynności. Nie wolno odtwarzać muzyki za pomocą urządzeń elektronicznych.

31. *W obrzędach pogrzebowych swoich dzieci Kościół obchodzi z wiarą paschalne misterium Chrystusa*⁶⁷ i wyraża prawdę, że życie wiernych *zmienia się, ale się nie kończy*⁶⁸. Liturgia pogrzebu ma ścisły związek z przeżyciami wiernych, a jej celem jest nie tylko modlitwa za zmarłych, lecz także obudzenie wiary i nadziei uczestników pogrzebu⁶⁹. Wykonywane śpiewy *powinny wyrażać nadzieję i wiarę w zmartwychwstanie*⁷⁰. Śpiew pożegnalny⁷¹ jest obrzędem, dlatego nie może być skracany ani zastępowany. Wykonuje go przewodniczący liturgii wraz z całym zgromadzeniem lub naprzemiennie. Godna pochwały jest praktyka wykonywania Oficjum za zmarłych⁷².

32. Oprócz celebracji liturgicznych ważną rolę w życiu Kościoła spełniają praktyki pobożności ludowej. Prowadzą one *lud chrześcijański zarówno do częstego korzystania z sakramentów, zwłaszcza Eucharystii, jak i do rozmyślania nad tajemnicami naszego odkupienia oraz do naśladowania chwalebnych przykładów Świętych Pańskich*⁷³.

- a) Biskupi zachęcają do pielęgnowania wszystkich nabożeństw, które są świadectwem żywej wiary naszego narodu. Należą do nich nabożeństwa pasyjne, do Najświętszego Serca Pana Jezusa z praktyką spowiedzi i Komunii świętej wynagradzającej w pierwsze piątki miesiąca, nabożeństwa do Matki Bożej (majowe, październikowe, nowenny do Matki Bożej Nieustającej Pomocy, pierwsze soboty miesiąca), nabożeństwa do Świętych Pańskich (litanie, nowenny). Zaleca się podtrzymywanie zwyczaju śpiewu Godzinek (o Najświętszym Sercu Pana Jezusa, Męce Pańskiej, Niepokalanym Poczęciu Najświętszej Maryi Panny). Należy rozpowszechniać we wspólnotach parafialnych nabożeństwo do Miłosierdzia Bożego połączone ze śpiewem Koronki.

⁶⁵ MS 43.

⁶⁶ Zob. IEP 20.

⁶⁷ *Wprowadzenie teologiczne i pastoralne*, 1, w: *Obrzędy pogrzebu dostosowane do zwyczajów diecezji polskich*, Katowice 1978, s. 9.

⁶⁸ 1. prefacja o zmarłych (nr 86); w: *Mszał rzymski dla diecezji polskich*, Pallottinum 2010, s. 103*.

⁶⁹ Zob. *Instrukcja liturgiczno-duszpasterska Episkopatu o pogrzebie i modlitwach za zmarłych* (5.05.1978), 5, w: *Wiadomości Diecezjalne. Organ Urzędowy Kurii Diecezjalnej w Katowicach* 46(1978) Nr 11, s. 252.

⁷⁰ Tamże, 4.

⁷¹ *Przybądźcie z nieba* lub inny śpiew. Zob. *Obrzędy pogrzebu dostosowane do zwyczajów diecezji polskich*, Katowice 1978, s. 188-195.

⁷² Zob. OWLG 245.

⁷³ RS 41; zob. także KL 13.

- b) Wielką wagę należy przywiązywać do nabożeństw eucharystycznych pogłębiających część do Najświętszego Sakramentu (adoracje, procesje eucharystyczne).
- c) Z praktykami pobożności ludowej nierozdzielnie łączą się śpiewy, często o wyraźnym ludowym charakterze jako *naturalny wyraz duszy narodu*⁷⁴, a także muzyka instrumentalna sprzyjająca kontemplacji. Śpiewy tradycyjne należy pielęgnować i ożywiać oraz uczyć ich wiernych, zwłaszcza młodzież i dzieci. *Troska o zachowanie dziedzictwa śpiewów z dawnej tradycji powinna być zgodna z duchem Biblii i Kościoła*⁷⁵. Dopuszczalne są odpowiednie piosenki religijne.
- d) W trakcie nabożeństw można wykonywać stosowną muzykę instrumentalną towarzyszącą wiernym w kontemplacji.
- e) Do form pobożności ludowej należą także różnego rodzaju pielgrzymki, połączone najczęściej z „rekolekcjami w drodze”. W zależności od potrzeb, w czasie pielgrzymek można korzystać z bogatego repertuaru piosenek religijnych, które spełniają ważną rolę ewangelizacyjną.

VII. Muzyka w liturgii transmitowanej przez media

33. Liturgia transmitowana przez media powinna mieć charakter pewnego wzorca⁷⁶, dlatego należy zadbać o jej poprawne przygotowanie pod kierunkiem osoby kompetentnej, wyznaczonej do tego zadania przez biskupa⁷⁷. Trzeba dokładnie przygotowywać każdą transmisję z troską o zachowanie obowiązujących norm liturgicznych⁷⁸.

- a) Śpiewy wykonywane podczas transmisji muszą mieć aprobatę władzy kościelnej. Należy starannie i profesjonalnie przygotować wszystkie formy muzyki. Dotyczy to zarówno doboru repertuaru, wykonawców, jak i sposobu wykonania⁷⁹.
- b) Transmisja liturgii nie może być okazją do medialnej promocji osób lub zespołów muzycznych. Przy wyborze wykonawców muzyki trzeba uwzględnić ich umiejętności, które są niezbędne do zachowania uroczystego charakteru i piękna liturgii transmitowanej przez media. *Należy wybierać osoby biegłsze w śpiewie, a nie kierować się jedynie względem na ich godność i urząd*⁸⁰.

⁷⁴ Kongregacja ds. Kultu Bożego i Dyscypliny Sakramentów, *Dyrektorium o pobożności ludowej i liturgii* (17.12.2001), 17.

⁷⁵ Tamże.

⁷⁶ Zob. SC 57.

⁷⁷ Zob. *Dyrektorium Konferencji Episkopatu Polski w sprawie celebracji Mszy świętej transmitowanej przez telewizję*, 5.

⁷⁸ Zob. tamże, 48-55.

⁷⁹ Zob. tamże, 56-62.

⁸⁰ MS 8.

34. Organizatorzy transmisji Mszy świętej (realizatorzy, proboszczowie i rektorzy kościołów) powinni uzgadniać repertuar muzyczny z diecezjalną Komisją Muzyki Kościelnej. Zadaniem komisji jest także staranne weryfikowanie kompetencji osób i zespołów, którym powierza się funkcje muzyczne podczas transmitowanej liturgii.

35. Ważną rolę spełnia komentarz dobrze przygotowany i zrealizowany przed rozpoczęciem liturgii, ale nie podczas wykonywania śpiewów i muzyki instrumentalnej. Redaktorzy (sprawozdawcy) powinni mieć odpowiednie przygotowanie liturgiczne lub zaprosić do współpracy osoby kompetentne.

VIII. Muzyka instrumentalna

36. W liturgii głos ludzki ma pierwszeństwo przed wszelkimi instrumentami. Akompaniament na organach i innych instrumentach ma ułatwiać Ludowi Bożemu udział w świętych obrzędach, przyczyniać się do głębszego zjednoczenia wiernych, podtrzymywać ich śpiew, ale nigdy go nie zagłuszać⁸¹. Zawsze pełni funkcję służebną wobec słowa. Przygrywki i tzw. postludia⁸² są integralną częścią śpiewów.

37. Muzyka instrumentalna (kompozycje instrumentalne i improwizacje organowe) stosowana zgodnie ze wskazaniami Kościoła, wzbogaca liturgię. We Mszy świętej wykonanie muzyki instrumentalnej możliwe jest: przed rozpoczęciem śpiewu na wejście, na przygotowanie darów, podczas przystępowania do Komunii świętej (po antyfonie lub śpiewie zastępującym ją), w ramach uwielbienia po Komunii świętej i po zakończeniu liturgii⁸³.

a) *W Kościele łacińskim organy piszczałkowe należy mieć w wielkim poszanowaniu jako tradycyjny instrument muzyczny, którego brzmienie potęguje wzniosłość kościelnych obrzędów, a umysły wiernych porywa ku Bogu i rzeczywistości nadziemskiej⁸⁴. Organy należy tak umieścić, by służyły ludowi i zespołowi śpiewaczemu, a także by były dobrze słyszane⁸⁵. Instrument elektroniczny dopuszcza się do użytku w liturgii jako tymczasowy. Nie należy więc dodawać do niego sztucznego prospektu, ale dążyć do budowy organów piszczałkowych.*

b) Według zasad dotyczących gry na organach, mogą rozbrzmiewać w liturgii również inne instrumenty⁸⁶. Jednak nie każdy instrument odpowiada godności świątyni i jest w jednakowym stopniu zdalny do wzmacniania ducha modlitwy⁸⁷. Nie wolno używać w liturgii instrumentów przeznaczonych do wykonywania muzyki świeckiej (np. gitara elektryczna, perkusja, fortepian,

⁸¹ Zob. MS 64.

⁸² Krótki fragment instrumentalny po zakończonym śpiewie.

⁸³ Zob. MS 65.

⁸⁴ KL 120.

⁸⁵ Zob. OWMR 313.

⁸⁶ Zob. MS 62-63.

⁸⁷ Zob. Kongregacji Obrzędów, Instrukcja *Liturgicae instaurationes* (5.09.1970), 3.

syntezator). Zawsze decydujące znaczenie ma sposób wykorzystania instrumentu oraz wysoka jakość artystyczna wykonania z troską o szlachetne piękno muzyki sakralnej.

- c) Wykorzystanie różnych instrumentów poza liturgią jest możliwe z uwzględnieniem sakralnego charakteru świątyni. W doborze instrumentów należy wystrzegać się uzasadnianego często racjami duszpasterskimi ulegania popularnym trendom, niewłaściwym w miejscu świętym. Na pierwszym miejscu trzeba stawiać sztukę muzyczną jako środek oddawania chwały Bogu.

38. Zgodnie ze wskazaniem *Ogólnego wprowadzenia do Mszału rzymskiego – w okresie Adwentu należy używać organów i innych instrumentów muzycznych z umiarem odpowiadającym charakterowi tego czasu, bez uprzedzania pełnej radości płynącej z obchodu uroczystości Narodzenia Pańskiego. W okresie Wielkiego Postu gra na organach i innych instrumentach jest dozwolona tylko w celu podtrzymania śpiewu. Wyjątek od tej zasady stanowią: Niedziela Laetare (4. Niedziela Wielkiego Postu), uroczystości i święta*⁸⁸. Zaleca się nieużywanie instrumentów po odśpiewaniu hymnu *Chwała* w czasie Mszy świętej Wieczery Pańskiej, do rozpoczęcia tego śpiewu w czasie liturgii Wigilii Paschalnej.

39. Podczas uroczystych obchodów liturgicznych we wnętrzu kościoła dopuszczalny jest udział orkiestry. W czasie celebracji poza kościołem oraz podczas procesji ważną rolę może spełnić zwłaszcza orkiestra dęta.

40. Muzyka w liturgii ma być wykonywana wyłącznie „na żywo”. Niedopuszczalne jest stosowanie tzw. automatycznych organistów. Muzyka odtwarzana elektronicznie nie może zastępować gry na instrumentach lub śpiewu zgromadzonych. Może ona jednak, poza celebracją, pomagać w tworzeniu klimatu *sacrum* we wnętrzu kościoła. Odtwarzanie jej wówczas powinno być czynione z właściwym umiarem, by świątynia pozostawała przede wszystkim miejscem modlitewnego milczenia.

IX. Śpiewniki i materiały pomocnicze

41. W kształtowaniu i przeżywaniu liturgii szczególne znaczenie ma udział wiernych. Śpiewy wykonywane podczas liturgii muszą być zatwierdzone przez władzę kościelną. Wynika stąd obowiązek weryfikacji tekstów i melodii. Pomocą w tym zakresie służą diecezjalne Komisje Muzyki Kościelnej.

- a) Duszpasterze powinni zatroszczyć się o zaopatrzenie kościołów i kaplic w odpowiednie pomoce do śpiewu. Mogą to być śpiewniki dostępne dla wiernych lub elektroniczna edycja tekstów na ekranie. Podczas obrzędów należy wyświetlać wyłącznie teksty liturgiczne. Wszelkie komentarze (nazwiska kompozytorów, wykonawców, daty itp.) można podać przed lub po zakończonej liturgii.

⁸⁸ OWMR 313.

- b) Edycje śpiewników liturgicznych (ogólnopolskie, diecezjalne, zakonne, parafialne, inne) powinny zawierać wyłącznie śpiewy zatwierdzone przez kompetentną władzę kościelną⁸⁹, w tym wybrany repertuar chorału gregoriańskiego⁹⁰.
- c) *Śpiewnik kościelny* ks. Jana Siedleckiego (wydanie XLI) został przyjęty przez Konferencję Episkopatu Polski jako ogólnopolski śpiewnik liturgiczny⁹¹.

42. Istnieje potrzeba tworzenia nowych melodii do tekstów antyfon na wejście i na Komunię, a także pieśni będących ich parafrazą⁹². Niech przejęci duchem chrześcijańskim muzycy tworzą kompozycje liturgiczne⁹³. Biskupi zachęcają do organizowania konkursów kompozytorskich.

43. Godne pochwały jest zachowywanie istniejących i tworzenie nowych parafialnych zbiorów nutowych (organowych, chóralnych)⁹⁴. Na uznanie zasługują także wszelkie inicjatywy tworzenia bibliotek internetowych ze zbiorami muzyki sakralnej.

X. Koncerty muzyki religijnej

44. *Muzyka religijna jest w wysokim stopniu skutecznym środkiem dla ożywienia pobożności wiernych, dlatego w nabożeństwach odprawianych poza liturgią można wykorzystać te utwory muzyczne, które utraciły już wprawdzie miejsce w liturgii, ale ze względu na swoją wartość artystyczną i duszpasterską nie powinny popaść w zapomnienie. Jedną z form takich nabożeństw mogą być godziny lub koncerty muzyki religijnej*⁹⁵. Za organizacją koncertów w kościołach przemawia też wiele innych względów, jak: akustyka, estetyka wnętrza, miejsce wykonywania. Stwarza to organistom oraz zespołom działającym przy kościołach możliwość dzielenia się owocami swej pracy i prezentowania różnorodnych form muzyki religijnej.

- a) Trzeba pamiętać, że kościoły nie są zwyczajnymi miejscami „publicznymi” mogącymi służyć wszelkim zgromadzeniom. *Są to miejsca święte, przeznaczone wyłącznie i na stałe, od momentu ich konsekracji lub poświęcenia, do sprawowania kultu Bożego. Pozostają one miejscem świętym również wtedy, gdy nie odbywają się w nim obrzędy liturgiczne*⁹⁶. W Ewangelii czytamy: *Mój dom będzie domem modlitwy*⁹⁷ (Łk 19, 46).

⁸⁹ Zob. KPK kan. 824 § 1.

⁹⁰ Zob. KL 116; MS 50; IEP 17.

⁹¹ Uchwała nr 13/372/2016 Konferencji Episkopatu Polski z dnia 16 kwietnia 2016 roku, Anamnesis 22(2016), nr 3 (86), s. 23.

⁹² Zob. MS 59-60.

⁹³ Zob. KL 121.

⁹⁴ Zob. IEP 37.

⁹⁵ Tamże 27.

⁹⁶ Kongregacja ds. Kultu Bożego i Dyscypliny Sakramentów, Instrukcja *Koncerty w kościołach* (5.11.1987), 5.

⁹⁷ Łk 19, 46.

- b) Każde wielkie dzieło sztuki w swojej inspiracji i w swych korzeniach jest religijne⁹⁸. Autentyczna forma sztuki jest swoistą drogą dostępu do głębszej rzeczywistości człowieka i świata. Tym samym stanowi też bardzo trafne wprowadzenie w perspektywę wiary⁹⁹. Zachwyt nad pięknem może prowadzić do doświadczenia religijnego. Kościół musi być ojczyzną piękna¹⁰⁰. Pasterze Kościoła w Polsce zachęcają do takich prezentacji muzyki, które będą rozbudzać poczucie duchowego wymiaru piękna. Piękno wraz z blaskiem prawdy i siłą dobra jest przymiotem samego Boga.
- c) Kościół jako żywa wspólnota wiary wskazująca na Chrystusa, choć popiera rozwój sztuki, nie zastępuje instytucji służących kulturze muzycznej. Nie może aprobować organizowania w kościołach koncertów muzyki o charakterze wyraźnie rozrywkowym – nawet o wysokich walorach artystycznych.
- d) Przy organizowaniu koncertów ewangelizacyjnych szczególną uwagę należy zwrócić na poprawność teologiczną tekstów śpiewów oraz na to, by nie było w kościele promowania muzyki świeckiej.

45. W czasie koncertu artyści powinni występować poza prezbiterium. Najświętszy Sakrament należy w miarę możliwości przechowywać w odrębnej kaplicy lub innym stosownym miejscu.

46. Prelekcji ani komentarza do koncertu nie należy prowadzić z ambony. Jest ona bowiem miejscem proklamacji słowa Bożego.

47. Celem koncertów muzyki religijnej jest skierowanie serc słuchaczy ku Bogu, a nie promowanie wykonawców czy kompozytorów. Strój i zachowanie, zarówno wykonawców jak i słuchaczy, muszą odpowiadać sakralnemu charakterowi kościoła.

48. Koncerty w kościołach mają służyć duchowemu dobru słuchaczy, dlatego nie mogą być zwykłą działalnością gospodarczą. Organizator ponoszący określone koszty (np. godziwe honorarium dla artystów zawodowych) może zadbać o formę ich zwrotu, zachowując odpowiednie przepisy prawa.

49. Decyzja o wykonywaniu koncertu w kościele należy do biskupa diecezjalnego. Może on wyznaczyć osobę lub komisję, do której proboszcz lub rektor kościoła ma obowiązek odpowiednio wcześniej zgłosić chęć zorganizowania koncertu, przedstawiając pisemnie jego datę, szczegółowy program oraz wykonawców. Konieczne jest spisanie z organizatorem koncertu umowy zawierającej zobowiązanie do pokrycia kosztów i ewentualnych szkód. Zasady zawarte w niniejszym punkcie nie dotyczą koncertów muzyki religijnej wykonywanych przez chóry i schole parafialne oraz organistów.

⁹⁸ Jan Paweł II, *Wiara i kultura*, Rzym 1986, s. 217.

⁹⁹ Tenże, *List do artystów* (4.03.1999), 6.

¹⁰⁰ J. Ratzinger, *Opera omnia. Teologia liturgii*, t. 11, Lublin 2012, s. 492.

50. Należy popierać, we współpracy z lokalnymi instytucjami kultury, inicjatywy organizowania koncertów muzyki religijnej i przygotowywać je z odpowiednim komentarzem pastoralnym. Ma on pomagać w głębszym rozumieniu samej muzyki i być pożytkiem duchowym dla słuchaczy. W celu podnoszenia poziomu artystycznego kościelnych zespołów muzycznych, trzeba troszczyć się o ich udział w organizowanych koncertach, konkursach, przeglądach czy festiwalach.

XI. Edukacja i formacja muzyczna

51. Troska o należyty stan muzyki w Kościele spoczywa na biskupach diecezjalnych, przełożonych zakonnych, rektorach seminariów duchownych, proboszczach i rektorach kościołów. Edukacją i formacją muzyczną powinni być objęci: alumni seminariów duchownych diecezjalnych i zakonnych, kandydaci do pełnienia funkcji organisty, kantora, psalterzysty, dyrygenta chóru i scholi, duchowieństwo diecezjalne i zakonne oraz pozostali wierni¹⁰¹.

52. Formacja muzyczna duchowieństwa prowadzona podczas zjazdów, sympozjów, kongregacji, rekolekcji sprzyja przypominaniu norm liturgicznych, a także prawidłowej praktyce śpiewów, zwłaszcza przeznaczonych dla przewodniczącego liturgii.

53. W seminariach duchownych powinien być realizowany program nauczania muzyki kościelnej zgodnie z przyjętym *Ratio studiorum*¹⁰². Należy prowadzić systematyczne ćwiczenia śpiewu gregoriańskiego, a także śpiewów w języku polskim w celu poznania repertuaru oraz pogłębienia ogólnej wrażliwości muzycznej alumnów¹⁰³.

54. Wielkie znaczenie ma edukacja i formacja muzyków kościelnych. Organizacji, dyrygenci, kantorzy, psalterzyści, członkowie zespołów śpiewaczych spełniają funkcje liturgiczne, a zarazem są w parafiach animatorami życia muzycznego. Od nich w dużej mierze zależy poziom kultury muzycznej wiernych¹⁰⁴.

- a) Kształcenie muzyków kościelnych w Polsce odbywa się w szkołach państwowych i kościelnych zarówno na poziomie akademickim, średnim, jak i podstawowym¹⁰⁵. Z wielkim uznaniem należy przyjąć wszelkie inicjatywy edukacji w tym zakresie podejmowane w publicznych średnich i wyższych szkołach muzycznych, a także tworzenia instytutów muzyki kościelnej¹⁰⁶.

¹⁰¹ Zob. IEP 31-36.

¹⁰² Zob. *Zasady formacji kapłańskiej w Polsce*, w: *Ratio institutionis sacerdotalis pro Polonia*, Częstochowa 1999, s. 197-199.

¹⁰³ *Teolog niekochający sztuki, poezji, muzyki, natury, może być niebezpieczny. Ta bowiem ślepotą i głuchotą na piękno nie jest sprawą drugorzędną, lecz może wycisnąć piętno także na jego teologii.* J. Ratzinger, *Raport o stanie wiary*, Warszawa-Struga 1986, s. 111-112.

¹⁰⁴ Zob. *Normy ogólne dotyczące muzyków kościelnych posługujących w diecezjach Kościoła katolickiego w Polsce* [dalej: NO], „Biuletyn Stowarzyszenia Polskich Muzyków Kościelnych” 2009, nr 4: *Muzyk kościelny*, s. 55-57.

¹⁰⁵ Zob. NO 7-9; *Podstawy programowe dla diecezjalnych instytucji kształcenia muzyków kościelnych*, w: tamże, s. 64-88.

¹⁰⁶ Zob. KL 115.

Bardzo ważną jest troska o gruntowne kształcenie liturgiczne uczniów i studentów tych szkół. Biskupi zachęcają kierujących diecezjalnymi ośrodkami kształcenia organistów do podejmowania starań o uzyskanie statusu szkół publicznych.

- b) Nauczyciele prowadzący przedmioty muzyczne w ośrodkach diecezjalnych, seminariach duchownych i zakonnych domach formacyjnych powinni mieć wyższe wykształcenie muzyczne, a co najważniejsze – mają być autentycznymi świadkami wiary¹⁰⁷.
- c) Zaleca się organizowanie diecezjalnych kursów dla psalterzystów i kantorów. Ich przygotowanie musi obejmować zarówno formację liturgiczną, jak i muzyczną.

55. Należy zwracać większą uwagę na przygotowanie muzyczne katechetów, którzy mają znaczący wpływ na właściwą formację liturgiczno-muzyczną dzieci i młodzieży¹⁰⁸.

56. Szczególną troską o formację muzyczną należy otoczyć młode pokolenie. Zachęcamy kompetentne osoby (duchownych i świeckich) do zakładania chórów dziecięcych i młodzieżowych, w których formacja osobowa i chrześcijańska opiera się na muzyce liturgicznej i katechezie mistagogicznej.

57. Godne polecenia jest organizowanie warsztatów muzyki liturgicznej, które powinny promować wartościowe kompozycje sakralne. Zawsze muszą one mieć aprobatę biskupa diecezjalnego.

58. Od harmonijnej współpracy organistów, dyrygentów, zespołów muzycznych, kantorów, psalterzystów, duszpasterzy i katechetów zależy dobra formacja muzyczna wiernych w parafii. Trzeba systematycznie nauczać tradycyjnych i nowych śpiewów liturgicznych, w tym także prostych form chorału gregoriańskiego.

59. *Liturgia (...) jest szczytem, do którego zmierza działalność Kościoła, i jednocześnie jest źródłem, z którego wypływa cała jego moc*¹⁰⁹. W sposobie jej sprawowania decyduje się przyszłość Kościoła. Wszelkie formy przygotowania muzycznego muszą odbywać się poza liturgią, która nie może być traktowana marginalnie.

XII. Komisje Muzyki Kościelnej i inne organizacje pomocnicze

60. Diecezjalne Komisje Muzyki Kościelnej¹¹⁰ dbają o właściwy poziom muzyki w ośrodkach duszpasterskich, pomagają zachowywać prawidłowe relacje między duchownymi i muzykami kościelnymi, troszczą się o odpowiednie regulacje prawne, gwarantujące możliwość należytego wykonywania zadań przez muzyków kościelnych. Szczegółowo zadania komisji określają regulaminy diecezjalne. Komisje

¹⁰⁷ Zob. Kodeks Prawa Kanonicznego, kan. 810 § 1.

¹⁰⁸ Zob. IEP 33.

¹⁰⁹ KL 10.

¹¹⁰ Zob. KL 46; MS 68.

powinny pełnić istotną rolę w realizacji wszystkich wskazań zawartych w niniejszej *Instrukcji*.

61. Komisje Muzyki Kościelnej są organami doradczymi biskupa diecezjalnego, który mianuje ich przewodniczącego i pozostałych członków. Niezbędna jest współpraca z Komisją Liturgiczną, do której z urzędu należy przewodniczący Komisji Muzyki Kościelnej. Komisje diecezjalne powinny współpracować ze sobą oraz z Podkomisją ds. Muzyki Kościelnej przy Komisji ds. Kultu Bożego i Dyscypliny Sakramentów Konferencji Episkopatu Polski.

62. Z uznaniem należy przyjąć oddziaływanie na polu muzyki w obrębie struktur kościelnych w Polsce takich organizacji, jak: *Stowarzyszenie Polskich Muzyków Kościelnych*, Federacja *Caecilianum* czy Polska Federacja *Pueri Cantores*. Zadania i zakres działalności każdej z tych organizacji określa ich statut. Opiekę nad wymienionymi podmiotami z ramienia Episkopatu Polski sprawuje przewodniczący Podkomisji ds. Muzyki Kościelnej przy Komisji ds. Kultu Bożego i Dyscypliny Sakramentów. Konferencja Episkopatu Polski zatwierdza asystentów kościelnych *Stowarzyszenia Polskich Muzyków Kościelnych*, Federacji *Caecilianum* i Polskiej Federacji *Pueri Cantores*, zgodnie z ich statutami.

Zakończenie

63. Celem konsekwentnego wprowadzenia w życie duszpasterskie niniejszej *Instrukcji* biskupi polecają oprócz wcześniej zapisanych wskazań zwrócić uwagę na następujące sprawy:

- a) We wszystkich kościołach katedralnych, bazylikach i sanktuariach powinny być: sprawne i wartościowe pod względem brzmieniowym organy piszczałkowe, zatrudniony organista I stopnia¹¹¹, chór kościelny prowadzony przez kompetentnego dyrygenta, Msza święta w języku łacińskim z udziałem scholi gregoriańskiej¹¹², celebrowanie ze śpiewem *Liturgii godzin* (Jutrznia, Nieszpory).
- b) W każdej parafii powinna pełnić służbę liturgiczną schola prowadzona przez muzyka kościelnego.
- c) Chorał gregoriański jako śpiew własny Kościoła rzymskokatolickiego powinien mieć szczególne miejsce w uroczyscie sprawowanych liturgiach w Kościele w Polsce. Godne pochwały jest każde działanie służące rozpowszechnianiu tej muzycznej tradycji, w tym organizowanie kursów i studiów.
- d) Podkomisja ds. Muzyki Kościelnej Konferencji Episkopatu Polski powinna opracować pozostałe melodie do tekstów *Mszалу rzymskiego* w języku polskim, w tym melodie do całych Modlitw eucharystycznych oraz prefacje w tonie prostym.

¹¹¹ Zob. NO 9 a.

¹¹² Zob. Kongregacja ds. Kultu Bożego i Dyscypliny Sakramentów, *O tytule bazyliki mniejszej* (9.11.1989), *Anamnesis* 1997/1998, nr 3(14), s. 9-12.

64. Biskupi zachęcają *Stowarzyszenie Polskich Muzyków Kościelnych*, aby przygotowało szczegółowy komentarz do niniejszej *Instrukcji*. Niezmiernie cenne będą wyjaśnienia i zwrócenie uwagi na wszystkie aspekty duszpasterskiej troski Kościoła o muzykę sakralną.

65. Biskupi wyrażają wdzięczność wszystkim zatroskanym o wysoki poziom muzyki kościelnej. Zobowiązują do zapoznania się z treścią *Instrukcji* oraz starannego jej przestrzegania wszystkich odpowiedzialnych za muzykę kościelną w Polsce, w tym szczególnie duszpasterzy, organistów, katechetów, dyrygentów zespołów śpiewających i instrumentalnych, członków chórów kościelnych, kompozytorów. Równocześnie zachęcają do twórczej współpracy wszystkich, dla których piękno liturgii jest nadrzędną ideą artystycznej działalności.

66. Normy określone w niniejszej *Instrukcji* Konferencja Episkopatu Polski wprowadza z nadzieją na podniesienie poziomu wykonywanej muzyki kościelnej, a także nadanie należytej godności i powagi świętym obrzędom sprawowanym na chwałę Bożą i uświęcenie wiernych.

*Instrukcja została zatwierdzona
na 377. Zebraniu Plenarnym Konferencji Episkopatu Polski
Lublin, 14 października 2017 r.*

LIST PASTERSKI KONFERENCJI EPISKOPATU POLSKI ZAPOWIADAJĄCY XVII DZIEŃ PAPIESKI OBCHODZONY 8 PAŹDZIERNIKA 2017 ROKU

Idźmy naprzód z nadzieją!

Umiłowani w Chrystusie Panu!

Siostry i Bracia!

W najbliższą niedzielę będziemy obchodzić XVII Dzień Papieski. Jego hasło brzmi: Idźmy naprzód z nadzieją! Zostało ono zaczerpnięte ze słów zawartych w przesłaniu, które na przełomie tysiącleci skierował do Kościoła św. Jan Paweł II (NMI, 58). Dzisiaj, po 16 latach, słowa te nie straciły niczego ze swej aktualności. Nadal są dla nas bardzo trafnym przynagleniem. Tym bardziej, że jesteśmy ubogaceni przeżyciem Światowych Dni Młodzieży w Krakowie w lipcu 2016 roku i związaną z nimi wizytą papieża Franciszka w naszej Ojczyźnie. Ponadto zakończyliśmy obchody Jubileuszu 1050-lecia chrztu Polski, podczas którego dziękowaliśmy Bogu za dar wiary obecny w naszej Ojczyźnie od ponad tysiąclecia. Znajdujemy się w jakimś sensie w sytuacji analogicznej do tej po zakończeniu obchodów Wielkiego Jubileuszu Roku 2000, kiedy św. Jan Paweł II ogłosił List Apostolski *Novo Millennio Ineunte* zawierający wezwanie: Idźmy naprzód z nadzieją! Każdy jubileusz jest bowiem nie

tylko wspomnieniem i uczczeniem rocznicy, ale nade wszystko otwarciem nowej perspektywy dla wiary. Chciejmy więc na nowo usłyszeć dziś wezwanie do prawdziwie chrześcijańskiej nadziei.

Słowo Boże mówi o nadziei

Dzisiejsze czytania mszalne wskazują na najgłębsze fundamenty chrześcijańskiej nadziei. Nie wynika ona z ufności w nasze siły i zdolności, nie jest oparta na szczęśliwym zbiegu okoliczności czy łaskawości losu, nie jest także dobrym nastrojem czy tanim pocieszeniem. Nadzieja rozpalająca serce człowieka wierzącego płynie natomiast z Boga, z Jego mocy i miłości, która nas otacza. Już pierwsze czytanie ukazuje, że Bóg niezmiennie stawia przed człowiekiem wyraźne, jasne wymagania, zachęcając go do wybierania dobra i porzucenia grzechu. Pójdźcie tą drogą oznaczoną w konsekwencji nową, lepszą historię życia, spełniającą pragnienie ludzkiego serca, które – choć czasami nie do końca świadomie – tęskni jednak za świętością i wypływającym z niej pokojem. Modlitwa wyrażona w psalmie odwołuje się do miłosierdzia, które Bóg okazuje człowiekowi. Święty Paweł zaś usilnie zachęca każdego z nas, odwołując się do napomnienia w Chrystusie, do mocy przekonującej Miłości, aby odpowiedzieć miłością na Bożą miłość. Wreszcie wskazuje nam na uniżenie i wyniszczenie, jakiemu dobrowolnie poddał się dla naszego zbawienia Syn Boży, co oznacza, że i Jego uczniowie powinni uzbroić się w pokorę. W dzisiejszej Ewangelii widzimy natomiast postawę, która powinna być owocem chrześcijańskiej nadziei. Chrystus Pan pochwała drugiego syna, który potrafił wypełnić wezwanie ojca kierowane do niego.

Wezwanie to mogło być trudne, niezgodne z jego wcześniejszymi zamiarami, dlatego spowodowało pierwotną odmowę. Jezus Chrystus tym samym wskazuje na prawdziwą wiarę, domagającą się przemiany wewnętrznej, prowadzącą do zmiany postaw życiowych.

Nadzieja w życiu św. Brata Alberta

Przeżywamy obecnie rok Świętego Brata Alberta. Niewątpliwie był to człowiek, który potrafił dojrzeć w nadziei i miłości. Nie poddawał się, gdy przychodziły trudności, których doznał wiele. Był przy tym niezwykle konsekwentny w swych wyborach życiowych. Pozwolił, by kształtowała go miłość – jak napisał o nim młody kapłan Karol Wojtyła w dramacie pt. Brat naszego Boga. Życie św. Brata Alberta jest wyraźnym znakiem, że głęboko przyjęta chrześcijańska nadzieja nie jest indywidualistyczna, prowadzi do innych, zwłaszcza do potrzebujących. Nie cofa się przed cierpieniem, jest zdolna do wyrzeczeń, promieniuje na innych i ich inspiruje. Młody Adam Chmielowski, ożywiony miłością do Ojczyzny, podjął walkę zbrojną z zaborcami. Pełna poświęcenia postawa szybko naznaczyła go dozgonnym znamiem – w wieku 18 lat, walcząc w Powstaniu Styczniowym, stracił nogę. Odkrywając w sobie talent malarski kształcił się artystycznie w Warszawie i Monachium.

Jednak później zaczął bardziej cenić życie pośród i dla ludzi, których wydaje się, że nikt inny nie cenil. Powiedział o nim kardynał Karol Wojtyła: „rzezuony na kolana przed majestatem Bożym, upadł na kolana przed majestatem człowieka i to najbiedniejszego, najbardziej upośledzonego, przed majestatem ostatniego nędzarza”. Brat Albert zamieszkał w krakowskiej miejskiej ogrzewalni razem z bezdomnymi i tułaczami, z alkoholikami i przeżywającymi przeróżne dramaty życiowe. Zostawił dla nich wszystko. Zrozumiał, że tylko w taki sposób będzie w stanie dać tym ludziom prawdziwą nadzieję; nadzieję pochodzącą od Boga. Poszedł drogą heroicznego miłości. Ofiarował nie tylko coś od siebie, ale przede wszystkim dał samego siebie. Takim stylem życia potrafił zainspirować innych, zyskując sobie miano „najpiękniejszego człowieka swego pokolenia”. Wspólnotowy wymiar jego nadziei ujawnił się także w założeniu Zgromadzenia Braci Albertynów, a później Zgromadzenia Sióstr Albertynek.

Nadzieja w wymiarze społecznym

Ojciec Święty Benedykt XVI przypomina w encyklice *Spe salvi*, że „każde poważne i prawe działanie człowieka jest czynną nadzieją” (*Spe salvi*, 35). Opatrzność Boża pozwala nam cieszyć się niezmierną ilością takich błogosławionych działań, podejmowanych wczoraj i dziś w przestrzeni indywidualnej i publicznej. Niewątpliwie w tę perspektywę wpisuje się nadchodzący jubileusz 100-lecia odzyskania niepodległości przez naszą Ojczyznę.

Odzyskana wolność pozwoliła między innymi na utworzenie Katolickiego Uniwersytetu Lubelskiego. U podstaw jego powołania legło przekonanie, że odradzająca się w wymiarze państwowym Polska, aby była silna, musi kształcić inteligencję świadomą swych chrześcijańskich korzeni. Uczelnia ta wkracza właśnie w jubileuszowy, setny rok działalności. W swej bogatej historii szczyt się niemal ćwierćwieczną współpracą z księdzem, późniejszym biskupem, arcybiskupem i kardynałem – Karolem Wojtyłą, który kierował Katedrą Etyki na Wydziale Filozofii aż do pamiętnego październikowego konklawe w 1978 roku. Katolicki Uniwersytet Lubelski odegrał nie do przecenienia rolę budzenia nadziei w czasach, kiedy o nią było naprawdę trudno. Jest on dowodem na to, iż warto podejmować wyzwania dalekosiężne, angażujące umysły i serca wielu, aby ewangelicznie przemieniać oblicze tej ziemi. Na tym polega także prawdziwy patriotyzm.

Opisując współczesną sytuację kulturową i społeczną Ojciec Święty Franciszek zauważa: „W kulturze często zdominowanej przez technikę jest jakby coraz więcej różnych form smutku i samotności, w które popadają ludzie, także wielu młodych. Przyszłość rzeczywiście zdaje się być zakładnikiem niepewności, która nie pozwala na osiągnięcie stabilizacji. W ten sposób często rodzą się uczucia melancholii, smutku i nudy, które mogą powoli doprowadzić do rozpacz. Potrzebni są świadkowie nadziei i prawdziwej radości, aby odpędzić iluzje, które obiecują łatwe szczęście ze sztucznymi rajami. Głęboka pustka wielu osób może być wypełniona przez nadzieję, jaką nosimy w sercach, z wypływającą z niej radością. Istnieje wielka potrzeba

poznania radości, która objawia się w sercu dotkniętym przez miłosierdzie. Doceni-
my zatem słowa Apostoła: „Radujcie się zawsze w Panu” (Flp 4, 4; por. 1 Tes 5, 16)
(Misericordia et Misera, 3).

Nadzieja jest zawsze spodziewaniem się dobra. My, chrześcijanie opieramy ją
na wierności Boga, na Jego nieodwołalnej miłości miłosiernej, jaką nieustannie
okazuje każdemu nas. Jest ona niemal na wyciągnięcie ręki. Jeśli pozwolimy Bogu
działać w nas samych, wówczas objawi On swą moc, która będzie widoczna w życiu
indywidualnym, rodzinnym, społecznym, politycznym, narodowym i międzynaro-
dowym.

Siostry i Bracia!

Za tydzień, dziękując Bogu za wielki pontyfikat św. Jana Pawła II, przeżywać będzie-
my XVII Dzień Papieski pod hasłem Idźmy naprzód z nadzieją! Odbędzie się wtedy
zbiórka środków na fundusz stypendialny Fundacji „Dzieło Nowego Tysiąclecia”,
która została powołana przez Konferencję Episkopatu Polski. Od siedemnastu lat
jest ona żywym pomnikiem św. Jana Pawła II.

Wsparcie dla Fundacji, o które z ufnością prosimy, umożliwi realizowanie na-
dziei uzdolnionej młodzieży pochodzącej z niewielkich miejscowości, z niezamoż-
nych rodzin. Dzięki darczyńcom już cztery tysiące młodych ludzi mogło z powo-
dzeniem ukończyć studia na najlepszych polskich uczelniach. Ufamy, że tegoroczna
kwesta pozwoli na kontynuowanie stypendiów i pokrycie kosztów formacyjnych
obozów wakacyjnych dla uczniów gimnazjów, szkół ponadgimnazjalnych i studen-
tów. Takich stypendystów jest obecnie około dwa tysiące. Fundacja wspiera ich od
początku gimnazjum do ukończenia studiów. Ofiarność każdego darczyńcy otwie-
ra przed tymi młodymi ludźmi zachwycające horyzonty nadziei. Za zrozumienie
i wsparcie tego dzieła – tak bliskiego sercu św. Jana Pawła II – serdecznie dziękuj-
my. Bóg zapłać!

Rozpoczynając miesiąc różańca prosimy Niepokalaną Dziewicę, Gwiazdę Na-
dziei, aby uzdolniła nas do podjęcia z entuzjazmem papieskiego wezwania: Idźmy
naprzód z nadzieją! Wypowiedzmy za św. Janem Pawłem II słowa modlitwy: „Ma-
ryjo, naucz nas Twojego zawierzenia, Twojej nadziei i Twojej miłości. Naucz nas
wychodzić ku Twojemu Synowi. Prowadź nas do Niego. Niech On będzie odpo-
wiedzią na wszystkie nasze pytania. Naucz nas wychodzić ku innym ludziom, może
bardziej biednym i samotnym niż każdy z nas” (Częstochowa, 15 sierpnia 1991 r.).

Na podążanie szlakami wytyczanymi przez prawdziwie chrześcijańską nadzieję
z serca wszystkim błogosławimy

*Kardynałowie, Arcybiskupi i Biskupi
obecni na 376. Zebraniu Plenarnym Konferencji Episkopatu Polski,
Zakopane, 6-7 czerwca 2017 r.*

KOMUNIKAT Z 377. ZEBRANIA PLENARNEGO KONFERENCJI EPISKOPATU POLSKI

W dniach 13-14 października 2017 r. w Lublinie w Katolickim Uniwersytecie Lubelskim Jana Pawła II odbyło się 377. Zebranie Plenarne Konferencji Episkopatu Polski. Obradami kierował abp Stanisław Gądecki, przewodniczący Konferencji Episkopatu Polski. W zebraniu wziął udział abp Salvatore Pennacchio, Nuncjusz Apostolski w Polsce.

1. Po raz pierwszy w historii Lublina odbyło się w tym mieście Zebranie Plenarne KEP. Było ono związane z uroczystym rozpoczęciem roku jubileuszowego 100-lecia KUL. Biskupi wyrazili uznanie dla dorobku naukowo-kulturalnego tego uniwersytetu, który kieruje się dewizą *Deo et Patriae* (Bogu i Ojczyźnie). W czasach komunizmu KUL był jedynym działającym katolickim uniwersytetem w Europie Centralnej i Wschodniej. Biskupi podkreślili wkład tej uczelni w umocnienie Kościoła w kraju i za wschodnią granicą. Obecnie KUL jest jednym ze znaczących ośrodków akademickich w Polsce i w Europie.

2. Godne uznanie zaangażowanie duszpasterzy i licznych środowisk młodzieżowych w życie Kościoła budzi nadzieję na pogłębienie wiary i odpowiedzialne przeżywanie swego powołania. Biskupi zachęcają do wykorzystania programu duszpasterstwa młodzieży oraz włączenia się w proponowane inicjatywy przygotowujące do Światowych Dni Młodzieży w Panamie i najbliższego synodu poświęconego młodzieży. Słuchając głosu młodych ludzi, proszą o wypełnianie ankiety przedsynodalnej dostępnej na stronie www.synod2018.pl. Konferencja Episkopatu Polski, ogłaszając rok 2018 Rokiem św. Stanisława Kostki, zawiera jego wstawieniu sprawę dzieci i młodzieży.

3. Biskupi wyrażają wdzięczność wszystkim zaangażowanym w działania Caritas Polska. m.in. w „Tornister Pełen Uśmiechów”, Program Stypendialny „Skrzydła” czy „Wigilijne Dzieło Pomocy Dzieciom”. Podkreślają rolę wolontariuszy Caritas oraz Szkolnych Kół Caritas. W sposób szczególny dziękują wszystkim, którzy pomagają poszkodowanym w nawałnicach.

Dramat ludzi wypędzanych przez wojny, prześladowania i głód jest ciągłym wyzwaniem dla państw i Kościołów. Biskupi dziękują wspierającym program „Rodzina Rodzinie”, dzięki któremu ponad siedem tysięcy syryjskich rodzin otrzymało pomoc. Podkreślają wagę innych programów pomocowych, które docierają m.in. do Syrii, Jordanii, Libanu i Iraku. W tym kontekście ważne jest zaangażowanie Caritas Polska w międzynarodową kampanię kierowaną przez Caritas Internationalis „Dzielić Podróż” (Share the Journey), która ma na celu promocję kultury spotkania z migrantami i uchodźcami, zrozumienie ich tragedii i okazanie im najwłaściwszej pomocy.

Podczas obrad biskupi zapoznali się także z założeniami pastoralnego programu Stolicy Apostolskiej „Globalny Pakt na rzecz Migrantów i Uchodźców” (Global Pact for Migrants and Refugees) opartego o cztery postawy wobec migrantów

i uchodźców: przyjęcia, ochrony, promocji i integracji. Biskupi wyrażają wdzięczność władzom państwowym za pomoc humanitarną ofiarom konfliktu na Bliskim Wschodzie. Przypominając uchwałę Konferencji Episkopatu Polski ws. potrzeby utworzenia korytarzy humanitarnych, oczekują na inicjatywę ze strony odpowiednich władz.

4. Biskupi kontynuowali prace nad dokumentami dotyczącymi duszpasterstwa małżeństw i rodzin. Podkreślili konieczność towarzyszenia małżeństwom i rodzinom na wszystkich etapach ich życia. Dziękują jednocześnie kapłanom, osobom życia konsekrowanego i wiernym świeckim, którzy służą na co dzień pomocą w realizacji zadań i celów rodziny.

5. Biskupi polscy z wielką troską odnoszą się do potrzeb duszpasterskich osób przybywających z Ukrainy do naszego kraju. Dziękując za dotychczasową życzliwość, zwracają się do wszystkich kapłanów i wiernych Kościoła katolickiego w Polsce o dalszą otwartość i gościnność. Tam, gdzie zaistnieje taka potrzeba, proszą o pomoc w organizacji punktów duszpasterskich w ścisłej współpracy z hierarchią Kościoła greckokatolickiego w Polsce.

6. W świecie, w którym kwestionowana jest rola Kościoła i chrześcijaństwa, kultura pozostaje wartością niekwestionowaną, będąc jednocześnie polem konfrontacji. Biskupi zwrócili uwagę na ważną rolę muzeów diecezjalnych w ewangelizacji przez kulturę i zatwierdzili zarząd stowarzyszenia „Muzea i Skarbcze Kościelne Ars Sacra”.

7. Biskupi dyskutowali także nt. przyszłości Papieskiego Kolegium Polskiego w Rzymie, które stanowi część naszego narodowego dziedzictwa w Wiecznym Mieście i ma znaczenie symboliczne. Jest znakiem twórczego wkładu Polski i Polaków w życie Kościoła Powszechnego. Założone w 1866 r., gdy Polska była jeszcze pod zaborem, bardzo pomaga w kształceniu polskich kapłanów na papieskich uczelniach. Zatrzymywał się w nim kard. Karol Wojtyła podczas swoich pobytów w Rzymie. Stamtąd wyjechał na konklawe, podczas którego został wybrany następcą św. Piotra.

Księża biskupi zapoznali się także z działalnością Seminarium Orchard Lake w USA, w którym w ciągu ponad 130 lat wykształciło się około dwóch tysięcy kapłanów. Pokreślili ważną rolę i potrzeby tego seminarium, podobnie jak i innych instytucji z nim związanych, które służą Polonii w Stanach Zjednoczonych.

Pasterze Kościoła błogosławią Polakom w kraju i za granicą. W Dniu Święta Edukacji Narodowej polecają w modlitwie uczących we wszystkich rodzajach szkół oraz rozpoczynających nowy rok akademicki, dziękując jednocześnie za trud nauczania i wychowania. W roku 100. rocznicy objawień fatimskich, 300-lecia Koronacji Obrazu Matki Bożej Jasnogórskiej i 140. rocznicy objawień maryjnych w Gietrzwałdzie, dziękując za włączenie się w inicjatywę modlitewną „Różaniec do Granic”, zachęcają do stałego odmawiania różańca.

Pasterze Kościoła katolickiego w Polsce

Lublin, 14 października 2017 r.

OŚWIADCZENIE PREZYDIUM KONFERENCJI EPISKOPATU POLSKI W SPRAWIE OGRANICZENIA HANDLU W NIEDZIELE

W związku z trwającymi pracami legislacyjnymi nad projektem ustawy w sprawie ograniczenia handlu w niedziele, jako Prezydium Konferencji Episkopatu Polski – biorąc również pod uwagę liczne głosy wiernych Kościoła rzymsko-katolickiego i chrześcijan z innych Kościołów – wyrażamy nasz niepokój wobec losu obywatelskiej inicjatywy Związku Zawodowego „Solidarność”, która została poparta podpisaniami ponad 500 tys. obywateli naszego kraju. Tak Konferencja Episkopatu Polski, jak i biskupi poszczególnych diecezji wielokrotnie udzielali tej inicjatywie jednomyślnego poparcia w komunikatach i listach pasterskich, licząc na przywrócenie całemu społeczeństwu niedzieli jako dnia wypoczynku i czasu budowania więzi rodzinnych oraz umacniania relacji społecznych. Niestety, jak wynika z dotychczasowych prac nad ustawą, aktualnie proponowane rozwiązania odbiegają zasadniczo od proponowanego kształtu tej inicjatywy. Milczenie z naszej strony w tej kwestii byłoby zaniedbaniem naszego pasterskiego obowiązku stania na straży dobra wspólnego.

Trudno pominąć fakt, iż to właśnie „Solidarność” – jako Związek programowo ukierunkowany na ochronę praw pracowniczych – realizując własną uchwałę programową i zapis o dążeniu do wprowadzenia zasady 5-dniowego tygodnia dla wszystkich pracujących, ma szczególne prawo i obowiązek upominania się o wolne niedziele. Wolna niedziela zawiera się w etosie „Solidarności”, z którego nie wolno korzystać wybiórczo, zwłaszcza tym, którzy się na nią programowo powoływali i powołują.

W okresie przygotowań do obchodów 100-lecia odzyskania Niepodległości – otwarcie odnosząc się do dziedzictwa „Solidarności” – nie można pominąć niedzieli jako budulca duchowej wspólnoty narodu. Ten społeczny wymiar „uwolnienia” niedzieli zawiera w sobie jedną z podstawowych prawd o naturze człowieka, który współistnieje z innymi, tworząc z nimi wspólnotę, społeczność, naród. Chodzi również o uwolnienie człowieka, gdyż osoba, której odbiera się wolną niedzielę jest kimś wykorzystywanym. Rzecz nie dotyczy jedynie osób pracujących w handlu – choć to ich los najbardziej leży nam na sercu. Wykorzystywani są również i ci, którym – oferując spędzenie jedynego wolnego dnia w handlowej galerii – zacieśnia się tym samym obszar budowania relacji z innymi do samej tylko konsumpcji, do zdobywania nowych towarów, mających rzekomo nieustannie poprawiać standard życia, co ostatecznie jest formą materializmu praktycznego.

Apelujemy więc do tych, którzy mają realny wpływ na kształt prawa w naszym państwie, aby mieli na względzie przede wszystkim dobro obywatela i dobro społeczeństwa, zagrożone – podobnie jak w innych państwach Europy – laicyzacją. Nie wolno zapominać własnych haseł i postulatów wysuwanych w drodze do osiągnięcia władzy, w tak ważnej społecznie kwestii. Nie wolno – nawet wobec lobbingu

środowisk, dla których zysk stanowi większą wartość niż człowiek, czy naród. Konkretnym wyrazem miłości do człowieka jest umacnianie sprawiedliwości – napisał św. Jan Paweł II w encyklice *Centesimus Annus*. Niedzielny odpoczynek jest jednym z nierozłącznych elementów sprawiedliwego traktowania wszystkich i nie może być luksusem dla wybranych. Niech zatem nie ginie sprawiedliwość i solidarność pośród nas, przygotowujących się do świętowania setnej rocznicy niepodległej Polski. Niech integralnym elementem tego święta całego narodu stanie się prawne i definitywne zabezpieczenie wolnej od pracy niedzieli, jako spoiwa umacniającego narodową wspólnotę.

abp Stanisław Gądecki
abp Marek Jędraszewski
bp Artur Miziński

Warszawa, dnia 31 października 2017 roku

APEL BISKUPÓW Z ZESPOŁU DS. KONTAKTÓW Z KONFERENCJĄ EPISKOPATU NIEMIEC

Pojednanie to słowo, które od ponad ćwierćwiecza określa relacje polskoniemieckie. To wielka wartość, którą udało się osiągnąć i którą podtrzymujemy dzięki wysiłkowi nie tylko polityków, ale licznych ludzi dobrej woli po obu stronach granicy. Mamy jednak świadomość, że łatwo można ją utracić przez nieprzemyślane decyzje, a nawet przez zbyt pochopnie wypowiedane słowa. Równocześnie pamiętamy, że patriotycznym obowiązkiem jest „angażowanie się w dzieło społecznego pojednania poprzez przypominanie prawdy o godności każdego człowieka, łagodzenie nadmiernych politycznych emocji, wskazywanie i poszerzanie pól możliwej i niezbędnej dla Polski współpracy ponad podziałami oraz ochronę życia publicznego przed zbędnym upolitycznianiem” („Chrześcijański kształt patriotyzmu”).

Proces pojednania, który wspólnie pojęliśmy i konsekwentnie realizowaliśmy w minionych latach, jest wzorem dla wielu innych państw na świecie. Trzeba przypomnieć, że został on zainicjowany ponad 50 lat temu listem polskich biskupów do biskupów niemieckich, sygnowanym m.in. przez kard. Stefana Wyszyńskiego i arcybiskupów Karola Wojtyłę i Bolesława Kominka, w którym znalazły się pamiętne słowa „udzielamy wybaczenia i prosimy o nie”. Nie straciły one swej wagi i aktualności. Przebaczenie nie jest decyzją koniunkturalną, zależną od uwarunkowań, lecz nieodwracalnym aktem miłosierdzia, które nie zaprzecza sprawiedliwości, lecz ją dopełnia.

W minionych dziesięcioleciach również ze strony niemieckiej doświadczyliśmy wielu gestów zmierzających do pojednania obydwu narodów oraz przezwyciężenia skutków tragicznych i pełnych cierpienia wydarzeń, wypełniających historię obu narodów. Trwałe miejsce znajdują w niej wypowiedziane w Krzyżowej, dwa dni po upadku muru berlińskiego, słowa Helmuta Kohla: „Odejźmy od ołtarza w kierunku dobrej, pokojowej, błogosławionej przez Boga przyszłości dla naszych narodów, dla narodu polskiego i niemieckiego, dla nas wszystkich w Europie”. Takich gestów i słów nie wolno zapominać, ani lekceważyć, bo one ostatecznie utorowały nam drogę do narodów zjednoczonej Europy i są zobowiązujące.

Wspominając bolesne chwile naszych dziejów i wzajemnych relacji mamy również obowiązek pamiętać i przypominać, że w mrocznych czasach stanu wojennego w Polsce to właśnie niemieckie społeczeństwo znalazło się w czołówce tych, którzy na różne sposoby udzielali bardzo konkretnej, moralnej i materialnej pomocy, gdy nasz kraj znalazł się na progu humanitarnej katastrofy. Jesteśmy świadomi, że to wtedy dochodziło do spotkania nie polityków, lecz społeczeństw, to wówczas na podstawowym poziomie miała miejsce odbudowa wzajemnych relacji i rodziły się trwające do dziś więzi życzliwości i przyjaźni. Kontynuowane są one w kolejnych pokoleniach, czego przykładem mogą być spotkania młodych Niemców i Polaków w czasie ubiegłorocznych Światowych Dni Młodzieży w polskich diecezjach i w Krakowie.

Zgromadzonego przez lata kapitału dobra we wzajemnych relacjach między społeczeństwami, narodami i państwami nie wolno zmarnować ani roztrwonić. Kapitał pojednania i więzi trzeba chronić, umacniać i pomnażać dla dobra naszych Ojczyzn, które mają misję do spełnienia – jest to misja dawania świadectwa pojednanych wobec niepojednanych w Europie i świecie. Dlatego ogromne znaczenia ma sposób, w jaki traktowane są niezłatwione sprawy w relacjach obu państw. Należy je podejmować na płaszczyźnie rozropnej dyplomacji, by podtrzymać z trudem osiągnięte zaufanie, a nie niweczyć poprzez wzbudzanie negatywnych emocji społecznych w którejkolwiek ze stron.

W tym kontekście wyrażamy nadzieję, że osoby odpowiedzialne za nasz kraj i relacje międzynarodowe, mając na uwadze dokonane już procesy pojednania, będą budowały na tym kapitale i w oparciu o jego wielopłaszczyznową wartość. Jesteśmy przekonani, że nadal mogą one być tworzone w dwustronnym dialogu pełnym troski o pokojową przyszłość naszych społeczeństw.

W tym duchu działa Kościół katolicki i inne Kościoły chrześcijańskie, głoszące Ewangelię przebaczenia, pojednania i pokoju. Papież Franciszek w orędziu na 50. Światowy Dzień Pokoju (1 stycznia 2017) zaapelował do zwierzchników politycznych i religijnych, zwierzchników instytucji międzynarodowych, szefów przedsiębiorstw oraz mediów całego świata o podjęcie w działaniach „stylu polityki na rzecz pokoju”. Zwrócił uwagę, że „wymaga to gotowości do «przyjęcia konfliktu,

rozwiązania go i przemienienia w ogniwo nowego procesu». Działanie w ten sposób oznacza wybór solidarności jako stylu tworzenia historii i budowania przyjaznej społeczności”. W kontekście historycznym Polski, która szczyli się tym, że moralna cnota solidarności otworzyła nam drogę ku wolności, brzmi to jak szczególne zobowiązanie. Relacje polsko-niemieckie w ostatnich dziesięcioleciach stanowią dowód, że jest to możliwe i przynosi błogosławione skutki wszystkim.

Jesteśmy pełni nadziei, że na tej płaszczyźnie „styl działania na rzecz pokoju” będzie kontynuowany przez obydwie strony.

kard. Kazimierz Nycz
abp Henryk Muszyński
abp Wiktor Skworec
bp Jan Kopiec
bp Tadeusz Lityński

Warszawa, 08.09.2017, w święto Narodzenia NMP

BISKUP SIEDLECKI

STATUT KAPITUŁY KATEDRALNEJ SIEDLECKIEJ

Kapituła Katedralna Siedlecka swoją historią sięga początku XIX wieku, kiedy to mocą bulli „Ex imposita Nobis” z 30 czerwca 1818 r., wraz z erygowaniem przez Piusa VII diecezji podlaskiej czyli janowskiej, została również powołana do istnienia Kapituła Katedralna Podlaska czyli Janowska. Kapituła tworzyła wówczas senat biskupi i służyła biskupowi pomocą w zarządzie diecezją. Dekret wykonawczy w sprawie powołania Kapituły wydał metropolita warszawski arcybiskup Stefan Hołowczyz dopiero dnia 12 kwietnia 1822 r. Spowodowane to było m.in. faktem, że władze zaborcze ograniczyły liczbę członków Kapituły do dwóch prałatów i dwóch kanoników, na co biskup Feliks Łukasz Lewiński nie chciał się zgodzić.

W tym dniu 12 kwietnia 1822 r. biskup Feliks Łukasz Lewiński mianował 12 członków Kapituły Katedralnej w Janowie Podlaskim, zatwierdzonych przez Namiestnika Królestwa Polskiego 26 listopada 1822 r. Dnia 14 czerwca 1824 r. Kapituła przyjęła opracowane swoje Statuty, które zatwierdził dopiero po 23 latach – 8 czerwca 1857 r. – biskup Beniamin Szymański. Kapituła nie mogła funkcjonować na skutek bezprawnego skasowania diecezji przez cara Rosji Aleksandra II dnia 22 maja 1867 r. Dopiero na mocy breve Leona XIII z 30 grudnia 1889 r. przestała istnieć, a diecezja podlaska została kanonicznie złączona z diecezją lubelską.

Po wskrzeszeniu diecezji dnia 24 września 1918 r. przez Benedykta XV, biskup Henryk Przeździecki wystąpił z prośbą do Stolicy Apostolskiej o wznowienie Kapituły Katedralnej w Janowie Podlaskim z przywilejami i prawami jakie kiedyś posiadała. Stolica Apostolska dekretem Kongregacji Konsystorialnej z dnia 25 listopada 1919 r. restytuowała Kapitułę, natomiast biskup Henryk Przeździecki dekretem wykonawczym z dnia 22 lutego 1920 r. utworzył Kapitułę Podlaską czyli Janowską przy kościele Trójcy Świętej w Janowie Podlaskim. Ordynariusz zatwierdził Statuty Kapituły i weszły one w życie z dniem 1 stycznia 1921 r. Warto też wspomnieć, że na mocy wspomnianego dekretu Kongregacji Konsystorialnej kanonicy Kapituły Katedralnej otrzymali przywilej używania fioletowego pasa, dla upamiętnienia męczeństwa unitów podlaskich.

Po przeniesieniu stolicy biskupiej z Janowa Podlaskiego do Siedlec na mocy bulli „Pro recto et utili” z dnia 25 stycznia 1924 r. i podniesieniu kościoła pw. Niepokalanego Poczęcia NMP w Siedlcach do godności katedry, biskup Henryk Przeździecki dekretem z dnia 29 kwietnia 1924 r. dokonał przeniesienia Kapituły Katedralnej do Siedlec.

Po promulgacji nowego Kodeksu Prawa Kanonicznego Jana Pawła II, z 25 stycznia 1983 r., na polecenie biskupa Jana Mazura – w myśl kan. 505 KPK – został opracowany przez Kapitułę nowy Statut, zatwierdzony przez tegoż biskupa 22 września

1995 r. Obecnie, w ramach przygotowania do Jubileuszu 200-lecia powstania Diecezji Siedleckiej oraz trwającego II Synodu Diecezji Siedleckiej, Statut został znowelizowany przez Gremium Kapituły Statutu Kapituły Katedralnej Siedleckiej, a następnie zaaprobowany i podpisany przez Biskupa Siedleckiego Kazimierza Gurdę w dniu 28 października 2017 r.

I. Postanowienia ogólne

§ 1. Kapitułę Katedralną Siedlecką istniejącą przy kościele katedralnym pw. Niepokalanego Poczęcia NMP w Siedlcach, zwaną dalej Kapitułą, stanowi kolegium kapłanów, którego zadaniem jest przede wszystkim sprawowanie bardziej uroczystych czynności w kościele katedralnym oraz wypełnianie zadań zleconych jej przez prawo i przez Biskupa Siedleckiego (kan. 503 KPK)

§ 2. Kapituła działa zgodnie z przepisami Kodeksu Prawa Kanonicznego oraz postanowieniami niniejszego statutu (kan. 505), z zaznaczeniem, że dokonywanie w niej innowacji oraz jej zniesienie zastrzeżone jest Stolicy Apostolskiej (kan. 504)

§ 3. W rozumieniu prawa kościelnego (kan. 114) oraz prawa cywilnego (art. 8, ust. 1, pkt 2 ustawy z dnia 17 maja 1989 r. o stosunku Państwa do Kościoła Katolickiego w Polsce oraz art. 4, ust. 2 Konkordatu z dnia 28 lipca 1993 r.) Kapituła posiada osobowość prawną.

§ 4. Kapituła posługuje się własną pieczęcią z łacińskim napisem *Sigillum Capituli Cathedralis Siedlecensis*.

§ 5. Kapituła nie jest złączona z parafią katedralną pw. Niepokalanego Poczęcia NMP w Siedlcach (kan. 510)

A. Kapituła nie ma prawa ingerować w sprawy duszpasterskie i w jakikolwiek sposób wpływać na prowadzenie parafii, którą kieruje proboszcz, mianowany przez Biskupa Siedleckiego (spośród członków Kapituły, bądź spoza jej grona).

B. Przewodniczący Kapituły winien uzgadniać z proboszczem wszelkie czynności kapitulne wykonywane w katedrze, proboszcz zaś nie może się im sprzeciwiać, chyba że zachodzi kolizja z ważnymi zadaniami parafialnymi.

C. Parafia katedralna użycza Kapitulie nieodpłatnie pomieszczenia na sesje i urządzenie własnego archiwum.

II. Struktura Kapituły

§ 6. Kapitułę tworzy 12 kanonii rzeczywistych czyli gremialnych, którym przysługują wszystkie uprawnienia i obciążają wszystkie zadania właściwe członkom tej Kapituły oraz kanonie honorowe w liczbie nieokreślonej, która nie powinna jednak zbyt często przekraczać liczby kanonii rzeczywistych, którym przysługują prawa i ciężkie obowiązki wskazane w niniejszym statucie.

A. W Kapitulce są następujące urzędy: prepozyta, dziekana, archidiacona, scholastyka i kustosza.

B. Urząd prepozyta przypada biskupowi pomocniczemu, pozostałe zaś urzędy mogą być powierzone kanonikom rzeczywistym, którym wraz z powierzeniem przysługuje tytuł prałata.

§ 7. Na czele Kapituły, jako jej przewodniczący, stoi prepozyt (kan. 507 § 1). Do jego głównych zadań należy reprezentowanie Kapituły na zewnątrz, zwoływanie sesji Kapituły i przewodniczenie jej obradom, podpisywanie protokołów z sesji, pism i korespondencji Kapituły, czuwanie nad przestrzeganiem statutu, informowanie Biskupa Siedleckiego o podjętych uchwałach przez Kapitułę. Jemu też podlegają kanonicy pełniący funkcje i urzędy wewnątrz Kapituły.

§ 8. Dziekan Kapituły, który – w przypadku braku w diecezji biskupa pomocniczego stoi na jej czele – jest wybierany przez kanoników gremialnych, z ich grona, na 5-letnią kadencję. Wybory, które winny odbyć się zgodnie z kan. 119, 1°, zwołuje prepozyt lub w przypadku jego braku, najstarszy wiekiem kanonik, w przeciągu dwóch miesięcy od zawiązania urzędu. Wybór podlega zatwierdzeniu ze strony Biskupa Siedleckiego. Dziekan wykonuje zadania zlecone przez prepozyta, zastępuje go zawsze podczas jego nieobecności, sprawuje pieczę nad archiwum Kapituły i udostępnia materiały archiwalne, informuje o dacie i godzinach udziału członków Kapituły w czynnościach liturgicznych w kościele katedralnym.

§ 9. Urzędy archidiakona, scholastyka i kustosza nadaje Biskup Siedlecki po wysłuchaniu zdania Kanoników gremialnych. Urzędy te wynikają z tradycji i są czysto honorowe, a ich piastowanie wiąże się jedynie z tytułem prałata kapitulnego i ma wpływ na precedencję.

§ 10. Kanonicy gremialni wybierają ponadto:

A. Spośród siebie Sekretarza, którego zadaniem jest protokołowanie zebrań sesji zwyczajnych i nadzwyczajnych oraz podpisywanie ich wraz z prepozytem.

B. Spośród wszystkich kanoników Kapituły, Penitencjarza kościoła katedralnego, który z mocy prawa otrzymuje władzę zwyczajną w zakresie sakramentalnym od cenzur wiążących mocą samego prawa, ale nie zdeklarowanych i nie zastrzeżonych Stolicy Apostolskiej. Władzę tę może wykonywać wobec wszystkich przebywających na terenie Diecezji, a dla diecezjan, również poza jej terytorium. Nie może jednak swojej władzy delegować innym (kan. 508). Kanonik Penitencjarz ma obowiązek słuchania spowiedzi św. w kościele katedralnym w określonych, podanych do wiadomości dniach, przynajmniej dwukrotnie w ciągu miesiąca. Wybór Penitencjarza wymaga zatwierdzenia Biskupa Siedleckiego.

§ 11. Wymienione urzędy i funkcje są 5-letnie, mogą jednak być prolongowane w następnych wyborach.

§ 12. W Kapitulie obowiązuje następująca precedencja: prepozyt, dziekan, archidiakon, scholastyk, kustosz, następnie pozostali kanonicy gremialni według czasu nominacji oraz kanonicy honorowi zależenie od stażu w Kapitulie. W procesjach kanonicy honorowi idą przed gremialnymi.

§ 13. Wikariuszowi generalnemu lub administratorowi diecezji, jeśli by nie należeli do Kapituły, a posiadali godność biskupią, przysługuje precedencja przed prałatami i kanonikami. Kapituła Katedralna ma pierwszeństwo przed Kapitułami Kolegiackimi.

III. Nominacje, instalacje i zmiany statusu kanoników

§ 14. Wszystkich członków Kapituły, po wysłuchaniu zdania kanoników gremialnych, mianuje wyłącznie Biskup Siedlecki, spośród kandydatów odznaczających się odpowiednią wiedzą, prawością życia i gorliwie wypełniających posługę kapłańską, z tym, że kanonikami gremialnymi mogą być tylko księża inkardynowani do Diecezji Siedleckiej (kan. 509).

§ 15. Dla uzyskania pełni praw i obowiązków w Kapitułe:

- A. Kanonicy gremialni po nominacji winni złożyć wyznanie wiary wobec Biskupa Siedleckiego (a w razie jego nieobecności wobec prepozyta) i przejść obrzęd instalacji w katedrze siedleckiej. Zwyczajowo instalacja odbywa się w rocznicę poświęcenia kościoła katedralnego (22 września). Przed instalacją jedynym uprawnieniem kanoników gremialnych jest noszenie stroju. Po instalacji zaś dochodzi prawo biernego i czynnego głosu na sesjach kapitułnych, miejsce w chórze i inne prawa wynikające z przepisów ogólnych.
- B. Kanonicy honorowi właściwe sobie prawa osiągają z chwilą nominacji.
- C. Kanonik raz instytuowany nie ponawia instalacji, choćby został podniesiony do godności prałata.

§ 16. Wraz z osiągnięciem 75 roku życia kanonicy piastujący w Kapitułe urzędy tracą je, a ponadto kanonicy gremialni przechodzą do grona kanoników honorowych.

§ 17. W przypadku popełnienia przez kanonika przestępstwa, bądź wywołania poważnego zgorzenia, Biskup Siedlecki – zasięgnąwszy opinii członków gremialnych Kapituły – może pozbawić kanonii (kan. 1336 § 1, 2°).

IV. Prawa i obowiązki kanoników

§ 18. Wszyscy kanonicy – jako szczególnie wyróżnieni – winni dawać dobry przykład pobożności, gorliwości i roztropności, zwracając uwagę na potrzebę budowania braterskiej wspólnoty z innymi kapłanami i otwarcia na współdziałanie z wiernymi świeckimi.

§ 19. Z mocy prawa kanonicznego Kapituła bierze - udział w synodzie prowincjalnym (kan. 443) i w synodzie diecezjalnym (kan. 463, 3°).

§ 20. Kanonicy gremialni są zobowiązani do uczestniczenia we wszystkich sesjach Kapituły. Każda zaś nieobecność powinna być usprawiedliwiona.

- A. Sesje zwyczajne odbywają się raz w roku, w dniu rocznicy poświęcenia kościoła katedralnego – 22 września. Wyjątkowo taka sesja może odbyć się w innym czasie i miejscu, wyznaczonym przez prepozyta.

- B. Ponadto, w razie potrzeby, prepozyt może zwołać sesję nadzwyczajną, powiadamiając o tym kanoników, przynajmniej dwa tygodnie przed wyznaczonym terminem.
- C. Sesje powinny rozpoczynać się odmówieniem odpowiedniej części *Liturgii godzin*, a następnie odczytuje się protokół z poprzedniego posiedzenia i odbywa właściwe obrady, zgodnie z programem ustalonym przez prepozyta.
- D. Głosowanie nad poszczególnymi kwestiami przeprowadza się zgodnie z ogólnymi zasadami prawa kanonicznego, z zastrzeżeniem, że w sprawach personalnych winno być tajne.
- E. Z przebiegu każdej sesji sekretarz Kapituły sporządza protokół.

§ 21. Kanonicy honorowi mogą być zaproszeni na niektóre sesje Kapituły, jednak tylko z głosem doradczym.

§ 22. W sprawach kultu Bożego, w kościele katedralnym Kapituła w całości, za wyjątkiem kanoników chorych i mających prawną przeszkodę, winna uczestniczyć w:

- A. uroczystościach święceń biskupich i święceń prezbiteratu oraz ingresie biskupa.
- B. Mszy św. koncelebrowanej w Środę Popielcową i Mszy św. Krzyżma w Wielki Czwartek.
- C. Liturgii Godzin celebrowanej w czasie Triduum Sacrum.
- D. Mszy św. i procesji w uroczystość Najświętszego Ciała i Krwi Pańskiej.
- E. Rocznicę poświęcenia kościoła katedralnego (22 września), gdzie kanonicy głoszą *per turnum* homilię.
- F. Mszy św. w uroczystość Patronów Diecezji (28 października).
- G. Mszy św. odpustowej w uroczystość Niepokalanego Poczęcia (8 grudnia).
- H. Mszy św. koncelebrowanej w rocznicę ingresu i imienin Biskupa Siedleckiego.
- I. Mszy św. koncelebrowanej w rocznicę śmierci biskupów.
- J. Ponadto uczestniczy w uroczystościach papieskich, biskupich i diecezjalnych.
- K. Eksportacjach i pogrzebach biskupów miejscowych i konfratrów kapitulnych.

§ 23. W razie choroby kanonika, pozostali członkowie Kapituły winni otoczyć chorego modlitwą i braterską troską.

§ 24. Wszyscy kanonicy winni co roku odprawić jedną Mszę św. za zmarłych współbraci kanoników.

§ 25. Członkowie Kapituły mają obowiązek wnoszenia okresowych składek na jej wydatki, w wysokości określonej na corocznej sesji Kapituły.

V. Strój chórowy

§ 26. Wszystkim członkom Kapituły przysługuje jednakowy strój chórowy, na który składają się:

- czarna sutanna, obszyta fioletowym sznurkiem, z fioletowymi guzikami,
- pas fioletowy,
- rokieta czyli komża z fioletowym podbiciem,

- mantolet koloru fioletowego,
- biret obszyty fioletowym sznurkiem,
- *distinctorium*, które składa się z krzyża emaliowanego niebieskiego, na którym widnieje orzeł w koronie z inicjałami papieża Benedykta XV, na awersie zaś wizerunek Matki Bożej Niepokalanie Poczętej.

§ 27. Do stroju kanonickiego należy również pierścień, którego jednak nie używa się w czasie celebrowania przez kanonika Mszy św.

§ 28. Strój kanonicki obowiązuje wszystkich kanoników i we wszystkich uroczystościach Kapituły.

§ 29. Kanonicy, którzy zostali odznaczeni godnościami papieskimi, nie mogą zakładać stroju właściwego dla tych godności, gdy występują w chórze.

§ 30. Wszyscy kanonicy mogą używać stroju kanonickiego tylko w granicach Diecezji Siedleckiej, a poza jej granicami, gdy towarzyszą Biskupowi Siedleckiemu albo w Jego lub Kapituły imieniu biorą udział w uroczystościach kościelnych lub narodowych.

VI. Testament

§ 31. Każdy kanonik powinien posiadać własnoręcznie sporządzony testament, zgodnie z przepisami prawa cywilnego i diecezjalnego. W testamencie winien zaś pamiętać o potrzebach Diecezji oraz Kapituły.

§ 32. Po śmierci kanonika należy przekazać strój kanonicki, a szczególnie *distinctorium*, Dziekanowi Kapituły.

VII. Postanowienia końcowe

§ 33. Niniejszy statut wchodzi w życie z dniem podpisania przez Biskupa Siedleckiego.

§ 34. Statut może być zmieniony, gdy przy obecności większości uprawnionych do głosowania, wniosek taki uzyska 2/3 głosów i następnie zostanie zaaprobowany przez Biskupa Siedleckiego.

+ Kazimierz Gurda
Biskup Siedlecki

ks. Jan Babik
Kanclerz

Siedlce, w uroczystość św. Apostołów Szymona i Judy Tadeusza,
28 października 2017 r.
L. dz. 1213/ 2017

STATUT KATOLICKIEGO RADIA PODLASIE

Rozdział I Postanowienia ogólne

§ 1

Katolickie Radio Podlasie jest diecezjalną rozgłośnią radiową powołaną do istnienia przez Biskupa Diecezjalnego Jana Mazura dekretem z dnia 4 września 1991 r.

§ 2

Katolickie Radio Podlasie jako nazwy własnej może używać zwrotu „Radio Podlasie” oraz skrótu „KRP”. Siedziba rozgłośni znajduje się w Siedlcach przy ul. Biskupa Ignacego Świrskiego 56.

§ 3

Działalność rozgłośni jest usankcjonowana prawnie w oparciu o następujące akty prawne:

1. Art. 48 ust. 3 i 4 ustawy z dnia 17 maja 1989 roku o stosunku Państwa do Kościoła Katolickiego w Rzeczypospolitej Polskiej (tekst jedn.: Dz. U. z 2013 r., poz. 1169 z późn. zm.).
2. Porozumienie zawarte między Kościołem Katolickim a Ministrem Łączności Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 15.10.1990 r.
3. Ustawę z dnia 29 grudnia 1992 r. o radiofonii i telewizji (Dz. U. z 2015 r., poz. 1531 z późn. zm.).
4. Koncesję stanowiącą podstawę prawną prowadzenia działalności emisyjnej programu radiowego z dnia 8 lipca 2011 r., nr 102/K/2011-R wydana przez Przewodniczącego Krajowej Rady Radiofonii i Telewizji Jana Dworaka oraz następne.
5. Niniejszy statut.

§ 4

Katolickie Radio Podlasie jest rozgłośnią Diecezji Siedleckiej obejmującą zasięgiem teren środkowo-wschodniej Polski i na podstawie ww. dokumentów otrzymuje status jednostki organizacyjnej wyodrębnionej podatkowo z kościelnej osoby prawnej, jaką jest Diecezja Siedlecka.

§ 5

KRP nie posiada odrębnej osobowości prawnej, jest podporządkowane Biskupowi Siedleckiemu.

§ 6

Terenem działalności KRP jest obszar Rzeczypospolitej Polskiej.

§ 7

KRP może tworzyć terenowe studia emisyjne nadające program rozszczepiony z zachowaniem obowiązujących ustaw i rozporządzeń.

§ 8

KRP ma prawo należeć do krajowych i międzynarodowych organizacji zrzeszających rozgłośnie radiowe o podobnym charakterze.

§ 9

KRP pozostaje w stałej łączności z Kurią Diecezjalną w Siedlcach oraz Radą ds. Środków Społecznego Przekazu przy Konferencji Episkopatu Polski.

Rozdział II **Cele oraz sposoby działania**

§ 10

Podstawowym celem działalności KRP jest upowszechnianie i promowanie postaw społecznych wśród słuchaczy w oparciu o wartości chrześcijańskie.

§ 11

Do szczegółowych statutowych celów działania KRP zaliczyć należy:

- a) czynny udział w ewangelizacyjnej misji Kościoła Katolickiego,
- b) służba wiernym Diecezji Siedleckiej rzetelną informacją z życia Kościoła Katolickiego
- c) w wymiarze światowym, ogólnokrajowym i lokalnym,
- d) zaspokajanie religijnych, duchowych, intelektualnych, kulturalnych, zawodowych
- e) i społecznych potrzeb słuchaczy,
- f) działalność edukacyjna,
- g) proponowanie informacji bieżącej, godziwych form rozrywki, publicystyki, reklamy,
- h) kształtowanie opinii publicznej w oparciu o wartości chrześcijańskie, a zwłaszcza o społeczne nauczanie Kościoła Katolickiego,
- i) promowanie i wspieranie dobrych inicjatyw społecznych wpływających na integrację mieszkańców regionu,
- j) prezentowanie spektrum życia społecznego, gospodarczego, religijnego i kulturalnego regionu środkowo-wschodniej Polski.

§ 12

KRP realizuje swoje szczegółowe statutowe cele poprzez:

- a) produkcję i emisję programu radiowego,
- b) tworzenie odpowiednich struktur organizacyjnych,
- c) utworzenie centralnego studia radiowego w Siedlcach wraz z odpowiednim zapleczem technicznym,

- d) posiadanie wozu transmisyjnego umożliwiającego prowadzenie transmisji radiowych spoza studia centralnego,
- e) nawiązanie współpracy z operatorem urządzeń nadawczych,
- f) pozyskanie etatowych pracowników oraz współpracowników i wolontariuszy,
- g) utworzenie sieci korespondentów terenowych spośród pracowników i współpracowników,
- h) prowadzenie szkoleń i dokształcanie pracowników i współpracowników,
- i) stałą współpracę z odpowiednimi strukturami Kościoła lokalnego, zwłaszcza w ramach przygotowywania programu,
- j) nawiązywanie kontaktów, wymianę doświadczeń i audycji z innymi rozgłośniami katolickimi w kraju i poza granicami,
- k) nawiązywanie kontaktów i współpracy z centralnymi strukturami państwa polskiego
- l) oraz jednostkami samorządu terytorialnego,
- m) nawiązywanie kontaktów i współpracy z innymi organizacjami, fundacjami, stowarzyszeniami, zrzeszeniami o celach działania zbieżnych z celami KRP,
- n) obejmowanie patronatem medialnym i relacjonowanie wydarzeń o celach zbieżnych z celami KRP, a organizowanych przez inne podmioty,
- o) produkcję i utrzymanie internetowej strony rozgłośni,
- p) produkcję i utrzymanie Regionalnego Portalu Informacyjnego,
- q) prowadzenie samodzielnej lub we współpracy z innymi podmiotami w zakresie realizacji celów statutowych działalności gospodarczej, wydawniczej w zakresie wydawnictw okolicznościowych i periodyków,
- r) prowadzenie samodzielnej lub we współpracy z innymi podmiotami, szeroko pojętej działalności edukacyjnej w formie:
  - warsztatów,
  - szkoleń,
  - konferencji,
  - sympozjów,
  - kursów,
  - festynów,
  - koncertów.

Rozdział III

Struktura organizacyjna KRP

§ 13

1. KRP jest kierowane przez Dyrektora, którego powołuje Biskup Diecezjalny na czas nieokreślony.
2. Dyrektor KRP może powołać swojego zastępcę lub zastępców, określając zakres ich obowiązków.
3. KRP, jako jednostka wydzielona podatkowo Diecezji Siedleckiej, jest reprezentowane przez Dyrektora – jednoosobowo.

§ 14

Do obowiązków Dyrektora należy:

- a) kierowanie całokształtem działalności KRP,
- b) mianowanie i odwoływanie swojego zastępcy (zastępców),
- c) zatrudnianie i zwalnianie pracowników, współpracowników i wolontariuszy KRP,
- d) powoływanie i odwoływanie kierowników działów w Zespole Redakcyjnym,
- e) zatwierdzanie wewnętrznych regulaminów pracy,
- f) zatwierdzanie listy wynagrodzeń dla każdego działu,
- g) zatwierdzanie i zdejmowanie z emisji programu KRP,
- h) reprezentowanie KRP na zewnątrz, zaciąganie zobowiązań, składanie oświadczeń woli, zarządzanie majątkiem KRP według zasad ustalonych z Biskupem Diecezjalnym,
- i) zawieranie umów dotyczących bieżącego funkcjonowania KRP,
- j) przedstawianie Biskupowi Siedleckiemu sprawozdań finansowych z działalności rozgłośni.

§ 15

1. Działalność KRP opiera się na pracy etatowych pracowników, wolontariuszy i współpracowników – osób świeckich i duchownych, pod warunkiem zaakceptowania i realizowania przez nich linii programowej KRP. Udział wolontariuszy i współpracowników w pracach KRP wykonywany jest w ramach wolontariatu, z zachowaniem Ustawy działalności pożytku publicznego i o wolontariacie z dnia 24 kwietnia 2003 r. (tekst jedn.: Dz. U. z 2014 r., poz. 1118 z późn. zm.).
2. Strukturę organizacyjną KRP tworzą:
  - a) Dyrekcja,
  - b) Administracja,
  - c) Zespół Redakcyjny,
  - d) Zespół Techniczny,
  - e) Współpracownicy i wolontariusze,
  - f) Kolegium Kapłańskie,
  - g) Kolegium Programowe,
  - h) Kolegium Finansowe.

§ 16

Dyrektor powołuje, wysłuchuje i odwołuje Kolegium Programowe oraz Kolegium Finansowe. Każde kolegium pełni funkcję doradczą. Dyrektor zwołuje obrady kolegiów oraz im przewodzi.

§ 17

Dyrektor może powołać Kolegium Kapłańskie, które tworzą wszyscy kapłani oddelegowani do pracy w KRP przez Biskupa Diecezjalnego. Zwoływane jest raz w tygodniu lub zależnie od potrzeb.

§ 18

Kolegium Programowe tworzy:

- Zastępcę dyrektora wybrany przez Dyrektora
- Kierownicy działów programowych
- Inne osoby powołane przez Dyrektora

Zwoływane jest jeden raz w tygodniu lub w zależności od potrzeb.

§ 19

Kolegium Finansowe tworzy:

- Zastępcę (zastępcy) Dyrektora
- Główny księgowy

Zwoływane jest w zależności od potrzeb.

§ 20

1. Zespół Redakcyjny tworzą pracownicy etatowi, współpracownicy i wolontariusze odpowiedzialni za przygotowanie i emisję programu radiowego.
2. W skład Zespołu Redakcyjnego szczegółowo wchodzi pomniejszych działów: Dział Anteny, Redakcja Wiadomości, oraz Zespół Regionalnego Portalu Informacyjnego i strony radiowej, na czele których stoją kierownicy odpowiedzialni za ich pracę od strony merytorycznej i organizacyjnej. Poszczególne działy tworzą następujące osoby ze względu na funkcje:
  - a) Dział Anteny – sekretarz redakcji, prezenterzy poszczególnych pasm, autorzy audycji, archiwista,
  - b) Redakcja Wiadomości – prezenterzy wiadomości i korespondenci terenowi,
  - c) Zespół Regionalnego Portalu Informacyjnego „podlasie24.pl” i portalu „radio-podlasie.pl” – redaktor naczelny portali, dziennikarze portalu.

§ 21

Zespół Techniczny, w skład którego wchodzi Szef Techniczny Stacji oraz Realizatorzy Dźwięku, jest odpowiedzialny za prawidłową pod względem technicznym emisję programu oraz działanie, obsługę i naprawy wszelkiego sprzętu znajdującego się na wyposażeniu KRP.

§ 22

1. Etatowych pracowników, współpracowników oraz wolontariuszy KRP zatrudnia Dyrekcja, z zachowaniem powszechnie przyjętego trybu, w tym prawa polskiego, na obustronnie uzgodnionych warunkach.
2. Kierownicy działów są powoływani i odwoływani przez Dyrektora KRP.
3. Prawa i obowiązki pracowników etatowych, współpracowników i wolontariuszy KRP szczegółowo określa odrębny Regulamin oraz zakres obowiązków podpisywany przez każdego z ww.

4. Wypłaty dla pracowników i współpracowników reguluje Regulamin Wynagrodzenia.

Rozdział IV Majątek i przychody KRP

§ 23

Majątek KRP stanowią ruchomości i nieruchomości przekazane KRP w akcie darowizny przez ich właścicieli lub nabyte drogą kupna.

§ 24

1. Decyzją Izby Skarbowej Katolickie Radio Podlasie uznane zostało jako odrębny podmiot podatkowy.
2. Decyzją Izby Skarbowej w Siedlcach z dnia 20.06.1995 KRP nadany został NIP: 821-10-06-920.
3. Decyzją Głównego Urzędu Statystycznego w Warszawie z dnia 12.02.2009 KRP nadany został numer identyfikacyjny REGON: 005173923-00037.
4. Decyzją Izby Skarbowej w Siedlcach z dnia 09.03.2000 KRP stało się płatnikiem podatku VAT.

§ 25

1. KRP prowadzi własną księgowość zgodnie z Ustawą o rachunkowości z dnia 29 września 1994 r. (tekst jedn.: Dz. U. z 2013 r., poz. 330 z późn. zm.).
2. Rokiem obrotowym dla KRP jest rok kalendarzowy.

§ 26

Przychodami KRP są wpływy pochodzące z:

- a) sprzedaży czasu antenowego (z uwzględnieniem warunków zawartych w koncepcji i statucie),
- b) produkcji spotów reklamowych, ogłoszeń, audycji,
- c) sprzedaży praw autorskich,
- d) wynajmu studia nagrań,
- e) sprzedaży użytków reklamowych w portalu „podlasie24.pl” i „radiopodlasie.pl”,
- f) realizacji umów o promocję marek, produktów, instytucji, działalności samorządowej,
- g) subwencji i dotacji pozyskiwanych od centralnych struktur państwa polskiego oraz jednostek samorządu terytorialnego,
- h) zbycia majątku KRP, zgodnie z normami prawa kanonicznego,
- i) odsetek od środków zgromadzonych na rachunkach bankowych KRP, w tym lokat terminowych,
- j) działalności edukacyjnej,
- k) darowizn od osób fizycznych i prawnych,
- l) wpłat przekazywanych przez słuchaczy i czytelników na cele statutowe,

- m) wpłat gromadzonych podczas prowadzonych na terenie całej Diecezji Siedleckiej tzw. „niedziel radiowych”,
n) innych źródeł.

§ 27

Wszelkie uzyskane przychody przeznaczone są wyłącznie na inwestycje i działalność statutową KRP.

§ 28

Za finanse KRP odpowiada Dyrektor rozgłośni bezpośrednio przed Biskupem Diecezjalnym, któremu przedstawia sprawozdania finansowe z działalności rozgłośni.

Rozdział V **Zmiana Statutu i rozwiązanie KRP**

§ 29

Zmiany w Statucie mogą być wprowadzone na wniosek Dyrektora KRP jedynie przez Biskupa Diecezjalnego.

§ 30

Katolickie Radio Podlasie może zostać rozwiązane wyłącznie przez Biskupa Diecezjalnego po wysłuchaniu Rady Kapłańskiej i Diecezjalnej Rady ds. Ekonomicznych.

§ 31

W przypadku rozwiązania Katolickiego Radia Podlasie, cały majątek rozgłośni przechodzi na własność Diecezji Siedleckiej.

§ 32

Poprzedni statut traci moc obowiązującą, a niniejszy wchodzi w życie z dniem zatwierdzenia przez Biskupa Diecezjalnego.

+ Kazimierz Gurda
Biskup Siedlecki

ks. Jan Babik
Kanclerz

Siedlce, w uroczystość św. Apostołów Szymona i Judy Tadeusza,
28 października 2017 r
L. dz. 1214/ 2017

SŁOWO BISKUPA SIEDLECKIEGO NA MIESIĄC PAŹDZIERNIK

Drodzy Diecezjanie!

W tym roku, który przeżywamy w naszej diecezji jako Rok Maryjny, obchodzimy także dwie ważne rocznice objawień Matki Bożej. Wspominamy 140 rocznicę zjawienia Maryi w Gietrzwałdzie, a także 100 rocznicę objawień fatimskich. Podczas tych spotkań z wizjonerami Maryja wzywała ich do codziennego odmawiania różańca. W Gietrzwałdzie trzynastoletniej Justynie Szafryńskiej i dwunastoletniej Barbarze Samulowskiej na pytanie czego żądasz Matko Boża? odpowiedziała: „Życzę sobie, abyście codziennie odmawiali różaniec!”. Również do Łucji, Hiacynty i Franciszka w Fatimie podczas każdego objawienia zwracała się z prośbą: „Odmawiajcie codziennie różaniec, aby wyprosić pokój dla świata. Nie zaniedbujcie codziennego odmawiania różańca”. W ostatnim zaś objawieniu Maryja przedstawiła się im jako Królowa Różańca świętego.

Mimo upływu lat wezwanie Maryi do modlitwy różańcowej jest wciąż aktualne. I tak jak różańca – na przestrzeni minionych wieków – nie wypuszczali ze swoich rąk ludzie wielcy i mali, bogaci i biedni zamieszkujący podlaską ziemię, a wśród nich nasi Błogosławieni Męczennicy z Pratulina, przy których podczas ekshumacji znaleziono zniszczone paciorki różańców – tak i my włączmy się w ten nurt modlitwy różańcowej. Dlatego, kiedy dziś rozpoczynamy miesiąc październik, zachęcam Was wszystkich Drodzy Diecezjanie: starszych i młodszych, rodziców, dzieci i młodzież, kapłanów i osoby życia konsekrowanego do codziennego odmawiania tej pięknej modlitwy. Gromadźmy się w kościołach i kaplicach na nabożeństwa różańcowych. Bierzmy do rąk różaniec i wspólnie módlmy się w naszych rodzinach.

Włączmy się także w ogólnopolską inicjatywę „Różaniec do granic”, zorganizowaną w dniu 7 października. Tego dnia – w święto Matki Bożej Różańcowej – zwróćmy się fizycznie lub duchowo do granic naszego kraju, by modlić się o ratunek dla naszej Ojczyzny i całego świata. Wspólna modlitwa w wyznaczonych kościołach stacyjnych w naszej diecezji, którymi są: Pratulín, Terespol, Kostomłoty, Kodeń, Sławatycze, parafia św. Ludwika we Włodawie i Wola Uhruska rozpocznie się Mszą świętą i nabożeństwem maryjnym na wzór nabożeństwa pierwszosobotniego. Następnie będzie miało miejsce rozesłanie pielgrzymów do stref na modlitwy na granicach: do Janowa Podlaskiego, Rokitna, Cieleśnicy, Krzyczewa, Nepli, Dobratycz, Jabłecznej, Hanny, Dolhobrodów, Różanki, Orchówka, Sobiboru, Uhruska i Kosynia. Wszystkich Diecezjan zapraszam do licznego udziału w tej inicjatywie. Niech Najświętsza Maryja Panna, Królowa Różańca Świętego, umacnia naszą wiarę i wyprasza nam te łaski, o które z wiarą przez Jej orędownictwo będziemy prosić dobrego Ojca w niebie.

Z pasterskim błogosławieństwem

+ Kazimierz Gurda
Biskup Siedlecki

L.dz. 1109/2017

ZAPROSZENIE BISKUPA SIEDLECKIEGO NA VII DIECEZJALNĄ PIELGRZYMKĘ MĘŻCZYZN DO PRATULINA

Drodzy Diecezjanie!

W dniu 1 października br. odbędzie się po raz VII Diecezjalna Pielgrzymka Mężczyzn do Pratulina. Hasłem tegorocznego spotkania są słowa: „Bóg siłą mężczyzny”. Rozpocznie się ono o godz. 10.00 w Martyrium Pratulieńskim.

Gorąco zachęcam do pokoleniowego udziału w tej inicjatywie: ojców wraz synami, dziadków z ich wnukami. Zapraszam różnego rodzaju wspólnoty, ruchy i organizacje zrzeszające mężczyzn. Wszystkich Księży Dziekanów i Proboszczów proszę o zorganizowanie w swoich parafiach grup pielgrzymkowych.

Niech doroczne spotkanie w Pratulinie przy relikwiach Błogosławionych Męczenników Podlaskich, modlitwa i słuchanie Słowa Bożego – będą czasem łaski i umocnieniem sił do godnego wypełniania swojego powołania w rodzinie, w Kościele i społeczeństwie.

Na pielgrzymi trud wszystkim z serca błogosławię

+ *Kazimierz Gurda*
Biskup Siedlecki

Siedlce, dnia 11 września 2017 r.
L.dz. 1072/2017

ZAPROSZENIE BISKUPA SIEDLECKIEGO NA SPOTKANIE FORMACYJNO-DUSZPASTERSKIE

Czcigodni Księża!

Mając na uwadze aktualne i zbliżające się ważne wydarzenia w życiu naszej Diecezji chciałbym serdecznie zaprosić wszystkich Proboszczów, Wikariuszy i Księży pracujących poza duszpasterstwem parafialnym na kolejne spotkanie formacyjno-duszpasterskie. Odbędzie się ono w sobotę, 23 września br. w auli Wyższego Seminarium Duchownego w Nowym Opolu. Na godzinę 10.00 zapraszam Księży Proboszczów, zaś Księży Wikariuszy i pozostałych Księży na godz. 14.00.

W programie zostanie podjęta tematyka związana między innymi z ogólnopolskim programem na rok duszpasterski 2017/2018 oraz zbliżającym się Jubileuszem 200-lecia istnienia naszej Diecezji.

Z pasterskim błogosławieństwem

+ *Kazimierz Gurda*
Biskup Siedlecki

Siedlce, dnia 11 września 2017 r.
L.dz. 1073/2017

**APEL BISKUPA SIEDLECKIEGO
O POMOC POSZKODOWANYM
W TRZĘSIENIU ZIEMI W MEKSYKU (2017)**

Czcigodni Księża Proboszczowie,
Drodzy Diecezjanie!

Od kilku dni napływają do nas informacje o tragicznym w skutkach trzęsieniu ziemi w Meksyku, w którym życie straciły setki osób, a tysiące zostały pozbawione swojego dobytku i środków do życia. Z prośbą o pomoc Kościoła w Polsce zwróciła się Konferencja Episkopatu Meksyku.

Odpowiadając na ten apel, z inicjatywy Konferencji Episkopatu Polski, w niedzielę 1 października br. będziemy przeżywali Dzień Pomocy Ofiarom Trzęsienia Ziemi w Meksyku – pod hasłem „Kościół w Polsce dla Meksyku”. Proszę w tym dniu o modlitwę na wszystkich Mszach świętych i nabożeństwie różańcowym w intencji poszkodowanych w tym kataklizmie. W celu okazania naszej solidarności i miłości chrześcijańskiej zwracam się także do Czcigodnych Księży Proboszczów o przeprowadzenie tego dnia zbiórki do puszek na rzecz poszkodowanych.

Licząc na zrozumienie, pomoc i zaangażowanie, z serca błogosławię.

+ *Kazimierz Gurda*
Biskup Siedlecki

Siedlce, dnia 26 września 2017 r.
L.dz. 1122/2017

**ZAPROSZENIE BISKUPA SIEDLECKIEGO
NA FORUM RUCHÓW I STOWARZYSZEŃ KATOLICKICH
DIECEZJI SIEDLECKIEJ**

W czerwcu 2018 r. Diecezja Siedlecka przeżywać będzie centralne uroczystości związane z Jubileuszem 200-lecia jej istnienia. W tym czasie zaplanowane jest zakończenie prac II Synodu naszej diecezji, którego uchwały pomogą ukonkretnić ustawodawstwo oraz wytyczyć drogi pracy duszpasterskiej na przyszłość. Kontynuacją procesu odnowy są Misje Ewangelizacyjne, które od września 2018 r. zostaną przeprowadzone we wszystkich parafiach diecezji. Ich owocność zależeć będzie od ogromnego zaangażowania, modlitwy i pracy wszystkich wierzących, a w szczególności osób należących do ruchów, wspólnot i organizacji katolickich działających na terenie naszej diecezji.

W związku z przygotowaniem tego ważnego wydarzenia zapraszam Księży Dziekanów, Wicedziekanów, Misjonarzy oraz liderów i przedstawicieli wszystkich

wspólnot, ruchów, jak też organizacji katolickich na Diecezjalne Forum Ruchów i Stowarzyszeń Katolickich, które odbędzie się 21 października br. w Sanktuarium św. Józefa w Siedlcach. Program spotkania jest następujący:

- 9:00 – Eucharystia pod przewodnictwem Biskupa Siedleckiego Kazimierza Gurdy
- 10:00 – „Rola świeckich w parafialnych misjach ewangelizacyjnych” (o. Jacek Dubel CSSR – dyrektor Szkoły Nowej Ewangelizacji diecezji toruńskiej oraz członek Zespołu ds. Nowej Ewangelizacji przy Konferencji Episkopatu Polski).
- 11:15 – Przerwa
- 11:45 – Plan parafialnych misji ewangelizacyjnych w diecezji siedleckiej (ks. Jerzy Duda i ks. Wojciech Hackiewicz)
- 12:30 – Dyskusja w spotkaniach panelowych
- 13:30 – Wspólne podsumowanie spotkań panelowych
- 14:30 – Agapa

Kontynuacją Forum będzie spotkanie uwielbieniowe w kościele pw. św. Józefa o godz. 19.00 prowadzone przez ks. Rafała Jarosiewicza – dyrektora Szkoły Nowej Ewangelizacji diecezji koszalińsko-kołobrzeszkiej i jego zespół ewangelizacyjny.

Ufam, że Diecezjalne Forum, wspólna modlitwa, praca i wymiana doświadczeń pomoże właściwie odczytać znaki czasu oraz podjąć z nowym zapałem posługę w czasie Parafialnych Misji Ewangelizacyjnych.

Niech Najświętsza Maryja Panna, Królowa Podlasia, Święci Patronowie, Szymon i Juda Tadeusz, Święty Jozafat oraz Błogosławieni Męczennicy z Pratulina wspierają u Boga swoim wstawiennictwem nasz Kościół Siedlecki.

Wszystkim z serca błogosławię

+ Kazimierz Gurda
Biskup Siedlecki

L.dz. 1158/2017
Siedlce, dnia 6 października 2017 r.

INFORMACJE KANCELARII KURII SIEDLECKIEJ

NOMINACJE

Ks. mgr Grzegorz BIELAK – mianowany referentem ds. duszpasterstwa młodzieży w dekanacie adamowskim (7.09.2017)

Ks. Andrzej BORETA – mianowany wicedziekanem dekanatu bialskiego północnego na okres 5 lat (2.10.2017)

Ks. mgr lic. Krzysztof BUCZYŃSKI – mianowany referentem ds. liturgii oraz duszpasterzem ds. trzeźwości w dekanacie domanickim (18.10.2017)

Ks. mgr Marcin CHRUŚCIEL – mianowany referentem duszpasterstwa rodzin w dekanacie żelechowskim (1.09.2017)

Ks. mgr Dariusz CZAJKA – mianowany referentem ds. duszpasterstwa młodzieży w dekanacie łukowskim I (4.09.2017)

Ks. mgr lic. Andrzej DANIELUK – zwolniony z funkcji dyrektora Katolickiej Szkoły Podstawowej, Katolickiego Gimnazjum i Katolickiego Liceum Ogólnokształcącego noszących imię Cypriana Norwida w Białej Podlaskiej oraz dyrektora Katolickiego Przedszkola Niepublicznego im. Bł. Honorata Koźmińskiego w Białej Podlaskiej i mianowany wikariuszem parafii Przemienienia Pańskiego w Garwolinie (15.09.2017)

O. mgr Damian DYBAŁA OMI – mianowany ojcem duchownym kapłanów w dekanacie terespolskim (12.10.2017)

Ks. mgr lic. Andrzej GŁASEK – mianowany wicedziekanem dekanatu wisznickiego na okres 5 lat (25.09.2017)

Ks. mgr Michał GOSK – mianowany referentem ds. duszpasterstwa młodzieży w dekanacie garwolińskim (9.10.2017)

Ks. mgr Leszek GWARDHECKI – mianowany referentem ds. liturgii w dekanacie bialskim południowym (12.10.2017)

Ks. mgr Bogdan IWAŃCZUK – mianowany referentem ds. duszpasterstwa młodzieży w dekanacie grębkowskim (31.10.2017)

Ks. Kazimierz JÓZWIK – mianowany ojcem duchownym kapłanów w dekanacie grębkowskim (31.10.2017)

Ks. mgr Łukasz KAŁASKA – mianowany referentem ds. duszpasterstwa młodzieży w dekanacie parczewskim (17.10.2017)

Ks. kan. dr Paweł KINDRACKI – w związku z zamknięciem działalności Instytutu Teologicznego w Siedlcach, zwolniony z funkcji dyrektora tegoż Instytutu (30.09.2017)

Ks. dr Jarosław KISIELIŃSKI – mianowany ojcem duchownym kapłanów w dekanacie żelechowskim (28.10.2017)

Ks. mgr Jakub KOZAK – mianowany referentem ds. duszpasterstwa młodzieży w dekanacie łukowskim II (4.09.2017)

Ks. mgr Mateusz KOZŁOWSKI – mianowany referentem ds. liturgii w dekanacie wisznickim (25.09.2017)

Ks. kan. Stanisław MAŁEK – mianowany wicedziekanem dekanatu garwolińskiego na okres kolejnych 5 lat (9.10.2017)

Ks. mgr Leszek MUĆKA – mianowany referentem ds. duszpasterstwa młodzieży w dekanacie żelechowskim (1.09.2017)

Ks. mgr Sebastian MUĆKA – mianowany referentem ds. liturgii i duszpasterstwa rodzin w dekanacie łosickim (25.09.2017)

Ks. mgr Wiesław MUĆKA – zwolniony z urzędu wikariusza parafii Przemienienia Pańskiego w Garwolinie i mianowany pełniącym obowiązki dyrektora Katolickiej Szkoły Podstawowej, Katolickiego Gimnazjum i Katolickiego Liceum Ogólnokształcącego noszących imię Cypriana Norwida w Białej Podlaskiej oraz pełnienie obowiązków dyrektora Katolickiego Przedszkola Niepublicznego im. Bł. Honorata Koźmińskiego w Białej Podlaskiej (16.09.2017)

Ks. mgr Tomasz OPONOWICZ – mianowany referentem ds. duszpasterstwa młodzieży w dekanacie łosickim (25.09.2017)

Ks. mgr Paweł PADYSZ – mianowany referentem ds. liturgii w dekanacie ryckim (25.09.2017)

Ks. mgr lic. Tomasz PAŚNICZEK – mianowany referentem ds. liturgii w dekanacie hańskim (2.10.2017)

Ks. mgr Michał PNIEWSKI – mianowany referentem ds. duszpasterstwa młodzieży w dekanacie hańskim (24.10.2017)

Ks. mgr Adam POTAPCZUK – mianowany duszpasterzem ds. trzeźwości w dekanacie zbuczynskim (24.10.2017)

Ks. mgr Marcin PRUDACZUK – mianowany referentem duszpasterstwa rodzin w dekanacie parczewskim (17.10.2017)

Ks. mgr Mirosław ROGOŹNICKI – mianowany duszpasterzem ds. trzeźwości w dekanacie grębkowskim (31.10.2017)

Ks. mgr Paweł ROZBICKI – zwolniony z funkcji diecezjalnego koordynatora Wspólnot Odnowy w Duchu Świętym działających na terenie Diecezji Siedleckiej (25.09.2017)

Ks. mgr lic. Paweł SACZUK MIC – mianowany delegatem ds. zakonów męskich na terenie Diecezji Siedleckiej, do dnia 31 grudnia 2020 r. (17.10.2017)

Ks. mgr lic. Radosław SZUCKI – mianowany referentem ds. duszpasterstwa młodzieży w dekanacie terespolskim (12.10.2017)

Ks. kan. dr Paweł WIATRAC – mianowany duszpasterzem ds. trzeźwości w dekanacie hańskim (24.10.2017)

Ks. mgr Piotr WITKOWICZ – mianowany referentem ds. duszpasterstwa młodzieży w dekanacie białskim południowym (12.10.2017)

Ks. mgr Dariusz WOCH – mianowany referentem ds. liturgii w dekanacie terespolskim (12.10.2017)

Ks. mgr Piotr WOJTYŁA MIC – mianowany referentem duszpasterstwa rodzin oraz ojcem duchowym kapłanów w dekanacie domanickim (18.10.2017)

Ks. Adam ZAWISTOWSKI – mianowany referentem ds. duszpasterstwa młodzieży w dekanacie łaskarzewskim (19.10.2017)

Ks. kan. dr Jan ZOWCZAK – mianowany wykładowcą katolickiej nauki społecznej w WSD (25.09.2017)

ZAPROSZENIE NA POSIEDZENIE RADY KAPŁAŃSKIEJ

Czcigodni Księża,
Członkowie Rady Kapłańskiej!

Pragnę poinformować Czcigodnych Księży, że Biskup Siedlecki Kazimierz Gurda wyznaczył na poniedziałek, 11 września 2017 r., zebranie Rady Kapłańskiej. Spotkanie to odbędzie się o godz. 10.00, w gmachu Centrum Charytatywno-Duszpasterskiego w Siedlcach.

Serdecznie zapraszam.

+ Piotr Sawczuk
Wikariusz Generalny

Siedlce, dnia 28 sierpnia 2017 r.
L.dz. 1023/2017

ZAPROSZENIE NA UROCZYSTOŚĆ ŚW. APOSTOŁÓW SZYMONA I JUDY TADEUSZA PATRONÓW DIECEZJI

Czcigodni Księża!

Osoby Życia Konsekrowanego!

Drodzy Diecezjanie!

W Uroczystość Świętych Apostołów Szymona i Judy Tadeusza, głównych patronów naszej Diecezji, będziemy – jak co roku – stawać przed Panem z modlitwą dziękczynienia i prośby. Przez pośrednictwo naszych Orędowników w niebie, chcemy polecać wszystkie intencje związane z życiem Siedleckiego Kościoła, duchowe przygotowanie do Jubileuszu 200-lecia istnienia Diecezji, trwający Synod diecezjalny, sprawę powołań kapłańskich i zakonnych. Pragniemy też prosić o światło Boże na czekające nas wyzwania ewangelizacyjne w dzisiejszym świecie.

Zapraszam zatem wszystkich kapłanów, osoby konsekrowane i wiernych świeckich na uroczystą Eucharystię do Katedry Siedleckiej w dniu 28 października br., o godz. 12.00, która będzie sprawowana pod przewodnictwem Biskupa Siedleckiego Kazimierza Gurdy. Do udziału we Mszy św. zaproszeni są szczególnie Księża Dziekani, Kanonicy Kapituły Katedralnej i Kapituł Kolegiackich, Księża pracujący w Kurii Diecezjalnej i w innych centralnych instytucjach, w Wyższym Seminarium Duchownym, oraz alumni.

Proszę jednocześnie wszystkie wspólnoty parafialne o modlitwę w intencjach naszej Diecezji podczas Mszy św. w dniu Uroczystości.

+ Piotr Sawczuk
Wikariusz Generalny

Siedlce, dnia 23 października 2017 r.
L. dz. 1201/2017

ZAPROSZENIE NA SPOTKANIE KSIĘŻY DZIEKANÓW

Czcigodni Księża Dziekani!

Pragnę poinformować Czcigodnych Księży, że dnia 14 listopada 2017 r. (wtorek), o godz. 10.00, w gmachu Centrum Charytatywno-Duszpasterskiego w Siedlcach, odbędzie się zebranie Księży Dziekanów.

Serdecznie zapraszamy

+ Piotr Sawczuk
Wikariusz Generalny

Siedlce, dnia 31 października 2017 r.
L.dz. 1221 /2017

ZAPROSZENIE NA POGRZEB DZIECI UTRACONYCH

W środę 18 października br. o 12.00, w katedrze siedleckiej odbędzie się kolejny już pogrzeb dzieci utraconych. Mszy św. przewodniczyć będzie bp Piotr Sawczuk.

W imieniu organizatorów, zapraszam Księżę do koncelebry, aby nadać odpowiednią rangę temu wydarzeniu, które szczególnie podkreśla świętość życia.

Bardzo proszę Księżę Proboszczów parafii w Siedlcach i okolicznych dekanatach o podanie w ogłoszeniach parafialnych w niedzielę 15 października informacji (zaproszenia) o następującej treści: „W środę 18 października br. o 12.00, w katedrze siedleckiej odbędzie się kolejny już pogrzeb dzieci utraconych. Mszy św. przewodniczyć będzie bp Piotr Sawczuk. Po Eucharystii celebrowanej w intencji rodziców, ciała dzieci przedwcześnie zmarłych w wyniku poronienia, zostaną pochowane w grobie na cmentarzu janowskim w Siedlcach. Zapraszamy do modlitwy i solidarności z rodzicami doświadczonymi stratą, aby doznali ukojenia w bólu. Nasze uczestnictwo w tym pogrzebie niech będzie wyrazem wrażliwości i troski o świętość życia od poczęcia do naturalnej śmierci” lub też o skierowanie do wiernych swojej własnej zachęty.

Z wyrazami szacunku

ks. Tomasz Czarnocki

INFORMACJE WYDZIAŁÓW KURII SIEDLECKIEJ

(za przekazane informacje odpowiadają poszczególne Wydziały)

WYDZIAŁ DUSZPASTERSTWA

KALENDARIUM WYDARZEŃ DIECEZJALNYCH LISTOPAD GRUDZIEŃ 2017

Listopad

- 3.XI.17 r. – Msza za zmarłych Kapłanów – Katedra godz. 12.00
- 4.XI.17 r. – Spotkanie z osobami życia konsekrowanego
- 8.XI.17 r. – Rada Kurii
- 11.XI.17 r. – Dzień Niepodległości
- 14.XI.17 r. – Rada Dziekanów
- 16.XI.17 r. – Spotkanie Formacyjne Neoprezbiterów
- 17-18.XI.17 r. – Spotkanie Formatio Permanens – Grupa I
- 26.XI.17 r. – Dzień patronalny AK i KSM
- 26-29.XI.17 r. – Rekolekcje Kapłańskie

Grudzień

- 6.XII.17 r. – Rada Kurii
- 8.XII.17 r. – Katedra godz. 12.00 – Odpust Niepokalanego Poczęcia
– Początek Jubileuszu 200-lecia Diecezji Siedleckiej
- 21.XII.17 r. – Wigilia Kapłańska godz. 11.00
- 22.XII.17 r. – Wigilia seminaryjna godz. 17.00
- 26.XII.17 r. – Uroczyste posłanie Kolędników Misyjnych w parafiach
- 28.XII.17 r. – Ekspiacyjny Marsz dla Życia – Siedlce, Łuków, Biała Podl., Włodawa

WYDZIAŁ NAUCZANIA KATECHETYCZNEGO

KALENDARIUM KATECHETYCZNE

1. Rekolekcje dla katechetów świeckich diecezji siedleckiej (termin V)
– 3-5.11.2017 r.
2. Ogólnopolskie XXXVIII Sympozjum Katechetyczne – Lublin, 17-18.11.2017 r.

3. Jesienne Dekanalne Dni Katechetów – listopad 2017 r.
4. Olimpiady i konkursy dla młodzieży:
  - a) Etap szkolny XXVIII Olimpiady Teologii Katolickiej – 29.11.2017 r.
  - b) Etap szkolny Konkursu Wiedzy o Historii Diecezji Siedleckiej w 200 Rocznicę Jej Powstania dla uczniów szkół ponadgimnazjalnych z terenu Diecezji Siedleckiej – 7.12.2017 r., godz. 11.00.
  - c) Etap szkolny Konkursu Literackiego w 200 Rocznicę Powstania Diecezji Siedleckiej dla uczniów szkół gimnazjalnych z terenu Diecezji Siedleckiej – do 7.12.2017 r.

INFORMACJE WYDZIAŁU NAUCZANIA KATECHETYCZNEGO DLA DUSZPASTERZY DIECEZJI SIEDLECKIEJ

1. Dziękuję Księżom Dziekanom i Księżom Dekanalnym Wizytatorom Katechezy:

- za pomoc w przygotowaniu i przeprowadzeniu spotkań dla katechetów świeckich i zakonnych w sześciu rejonach naszej diecezji – spotkań przygotowujących do rozpoczęcia nowego roku szkolnego (16-23.08.2017 r.);
- za zorganizowanie Dekanalnych Dni Katechetów świeckich, zakonnych i duchownych (formuła Dekanalnych Dni Katechetów była już wielokrotnie przybliżana – gorąco zachęcam, aby w dekanatach, w których tegoroczne Dekanalne Dni Katechetów jeszcze się nie odbyły, zorganizować je – jeśli nie jesienią, to na wiosnę).

Wizytatorom katechezy dziękuję za udział w dorocznej konferencji diecezjalnej (13.09.2017 r.).

2. Biskup Siedlecki Kazimierz Gurda z dniem 1 września 2017 roku mianował nowych wizytatorów katechezy:

- a) Wizytator dekanatu grębkowskiego
Dotychczas wizytatorem był ks. Henryk Drozdek. Nowym wizytatorem został mianowany ks. Krzysztof Wesołowski.
- b) Wizytator dekanatu radzyńskiego
Dotychczas wizytatorem był ks. Andrzej Witkowski. Nowym wizytatorem został mianowany ks. Roman Banasiewicz.
- c) Wizytator dekanatu ryckiego
Dotychczas wizytatorem był ks. Jarosław Sawiuk. Nowym wizytatorem został mianowany ks. Edward Konarski.

W imieniu Katechetów i Wydziału Nauczania pragnę serdecznie podziękować księżom dekanalnym wizytatorom katechezy odwołanym z tego urzędu z powodu przejścia na nowe parafie lub na emeryturę. W szczególności dziękuję:

- za przeprowadzone hospitacje i wizytacje,
- za pomoc w gromadzeniu i aktualizacji dokumentacji katechetycznej,
- za uczestnictwo w konsultacjach i konferencjach katechetycznych,
- za wspieranie formacji katechetów naszej diecezji przez udział w spotkaniach rejonowych i organizowanie Dekanalnych Dni Katechetów.

Mianowanym przez Biskupa Siedleckiego Kazimierza Gurdę nowym dekanalnym wizytatorem katechezy życzę potrzebnych łask do ofiarnej i wytrwałej służby dla dobra katechezy w naszej diecezji i dla budowania diecezjalnej wspólnoty katechetycznej.

3. Księży proboszczów programujących i nadzorujących katechezę na terenie parafii zachęcam do lektury przedstawionych opracowań. Na stronie wydziałowej pod hasłem: Wizytatorzy katechezy i Wizytator szkół katolickich → Diecezjalne spotkanie wizytatorów katechezy (13.09.2017 r.) znajdują się:

- Ustawa Prawo Oświatowe (14.12.2016 r.);
- Ustawa Przepisy wprowadzające ustawę – Prawo Oświatowe (14.12.2016 r.);
- Rozporządzenie MEN zmieniające Rozporządzenie z 12.04.1992 r. (07.06.2017 r.);
- KW KEP o nauczaniu religii w systemie edukacji domowej (28.06.2016 r.);
- KW KEP w sprawie PPKKwP (14.02.2017 r.);
- KW KEP w sprawie deklaracji o udziale w nauczaniu religii (26.08.2017 r.).

Ponadto, na stronie internetowej Wydziału Nauczania pod hasłem Komunikaty → Dokumenty i opracowania na spotkania rejonowe (21-28.04.2017 r.) znajdują się:

- Oświadczenie o uczęszczaniu na lekcję religii i jego skutki;
- Łączenie klas na lekcjach religii.

Zachęcam księży do zapoznania się z tymi zmianami dotyczącymi wprost lub pośrednio nauczania religii w naszych szkołach.

4. Dnia 9.09.2017 roku w Sanktuarium św. Józefa w Siedlcach odbyło się spotkanie Biskupa Siedleckiego z katechetami zakonnymi i świeckimi naszej diecezji. W ramach tego spotkania ogłoszono dwa referaty:

- „Męczennicy Podlascy. Pamięć i świadectwo” – ks. prał. Bernard Błoński Dyrektor Archiwum Diecezjalnego;
- „Człowiek Boży – biskup Ignacy Świrski (1885-1968)” – ks. kan. Jan Babik Kanclerz Kurii Diecezjalnej.

W spotkaniu uczestniczyło blisko 300 katechetów. Dziękuję księżom proboszczom za przypominanie swoim katechetom o obowiązku uczestnictwa w corocznych spotkaniach formacyjnych.

5. W ostatnich tygodniach katecheci świeccy naszej diecezji uczestniczyli w swoich rekolekcjach (zorganizowano 2 turnusy). Trzydniowym ćwiczeniom rekolekcyjnym przewodniczyli kolejno księża: Krzysztof Piórkowski i Rafał Pietruczuk. W imieniu katechetów i własnym dziękuję Księżom Rekolekcyjonistom za podjęty trud.

W najbliższym czasie zostaną zorganizowane kolejne 3 turnusy rekolekcji dla katechetów naszej diecezji. Ćwiczenia rekolekcyjne będą prowadzili: ks. Waldemar Mróz, ks. Mateusz Czubak i ks. Adam Kulik.

6. W roku szkolnym 2016/2017 biskup Siedlecki udzielił 316 skierowań do nauczania religii w przedszkolach oraz szkołach publicznych i niepublicznych dla 225 katechetów. W roku ubiegłym na zastępstwa za 28 katechetów przebywających na urloпах macierzyńskich, wychowawczych i zdrowotnych posłano 36 katechetów. Wyżej wskazane liczby (podobne co roku) świadczą o dynamice podstawowych danych dotyczących katechezy szkolnej w naszej diecezji. Stąd wynika konieczność aktualizowania tych danych w diecezjalnym programie „Logos Katecheści” – głównie przy pomocy formularza „Arkusze organizacji katechezy” na terenie parafii w danym roku.

Dziękuję wszystkim księżom proboszczom, którzy we właściwym czasie przekazują dane do Wydziału Nauczania.

7. W ramach wizytacji katechetycznych parafii przed wizytacją kanoniczną Biskupa Siedleckiego (z pomocą wizytatora diecezjalnego księdza Marcina Olka oraz księży wizytatorów dekanalnych) przeprowadzono 44 wizytacje odwiedzając 98 szkoły i obserwując pracę 132 katechetów). Wyrażam wdzięczność wszystkim księżom wizytatorom za pełnioną posługę i wspieranie Wydziału Nauczania w wypełnianiu zadań zleconych mu przez Biskupa Siedleckiego.

Księży Proboszczów dekanatów, które będą wizytowane w najbliższym czasie proszę o zapoznanie się z tzw. Pakietem wizytacyjnym dostępnym na stronie Wydziału Nauczania w Plikach do pobrania. W szczególności proszę o uważną lekturę dokumentu Wprowadzenie w wizytację, który przybliży procedurę wizytacji i omawia podstawowe formularze.

8. W ostatnim roku szkolnym księża dyrektorzy Wydziału Nauczania, korzystając z pomocy księdza wizytatora Jana Dziegi oraz księdza wizytatora Marcina Olka, uczestniczyli w 106 spotkaniach z kandydatami do sakramentu bierzmowania w poszczególnych parafiach naszej diecezji. Powyższe spotkania mają na celu nadzorowanie procesu przygotowania do sakramentu bierzmowania naszej młodzieży. Chodzi więc nie tylko o sprawdzenie znajomości podstawowych prawd wiary, ale także o zwrócenie uwagi na wszystkie podstawowe zadania stojące przed katechezą parafialną (czyli rozwój poznania wiary, wychowanie liturgiczne, formację moralną, wychowanie do modlitwy, wychowanie do życia we wspólnocie i wprowadzenie do podjęcia misji).

W tym kontekście pragnę wyrazić radość z diecezjalnych pomocy katechetycznych, które – z inicjatywy Biskupa Siedleckiego – zostały ostatnio zrehabilitowane i ukazały się w wersji studyjnej (chodzi o teksty liturgiczne, materiały dla animatorów do pracy w małych grupach oraz pytania i odpowiedzi katechizmowe).

9. Fundacja Dzieło Nowego Tysiąclecia programem stypendialnym obejmuje 76 stypendystów z naszej diecezji. Wsparcie materialne naszych stypendystów

możliwe jest dzięki corocznej zbiorce w Dniu Papieskim. Dziękuję wszystkim zaangażowanym w organizację Dnia Papieskiego i zbiórkę pieniędzy na program stypendialny. Dziękuję Księżom proboszczom za przekazanie zebranych pieniędzy na konto Fundacji DNT oraz za przekazanie protokołu zbiórki do biura Wydziału Nauczania.

10. W 2018 roku Diecezja Siedlecka będzie obchodziła Jubileusz 200 lat jej istnienia. W związku z tym wydarzeniem, Wydział Nauczania Katechetycznego Kurii Diecezjalnej Siedleckiej organizuje dwa Konkursy:

- Konkurs Wiedzy o Historii Diecezji Siedleckiej w 200 Rocznicę Jej Powstania dla uczniów szkół ponadgimnazjalnych z terenu Diecezji Siedleckiej;
- Konkurs Literacki, który skierowany jest do uczniów szkół gimnazjalnych z terenu Diecezji Siedleckiej.

Celem Konkursów jest:

- wychowanie do wartości patriotycznych przez poznanie historii swojej diecezji,
- ukazanie roli katolików w kształtowaniu życia na Podlasiu,
- umacnianie przynależności do Kościoła diecezjalnego,
- pogłębianie współpracy katechetów z nauczycielami historii i języka polskiego,
- motywowanie nauczycieli do podejmowania działań w zakresie pracy z uczniem zdolnym,
- zachęcenie uczniów do indywidualnej lektury tekstów dotyczących historii diecezji,
- kształtowanie umiejętności związanych z analizą tekstu źródłowego, interpretacją wydarzeń i zachowań.

Patronat Honorowy nad Konkursami sprawuje Jego Ekscelencja Ksiądz Biskup Kazimierz Gurda – Ordynariusz Siedlecki. Patronatem medialnym Konkursy objęli: Katolickie Radio Podlasie, Podlaskie Echo Katolickie oraz Regionalny Portal Informacyjny Podlasie24.pl. Współorganizatorami Konkursów są:

- Samorządowe Centrum Doradztwa i Doskonalenia Nauczycieli w Siedlcach,
- Wyższe Seminarium Duchowne Diecezji Siedleckiej,
- Stowarzyszenie Pamięci Unitów Podlaskich „Martyrium”,
- Muzeum Diecezjalne w Siedlcach.

Zgłoszenia uczestnictwa na odpowiednim formularzu należy dokonać do dnia 30 września 2017 r. Szczegółowe informacje oraz dokumenty konkursowe (w tym regulamin i formularz zgłoszeniowy) dostępne są na stronie: www.katecheza.diecezja.siedlce.pl (Jubileusz 200 – w kolumnie po prawej stronie). Młodzież ze szkół gimnazjalnych i ponadgimnazjalnych z terenu Diecezji Siedleckiej zapraszamy do udziału w Konkursach, a nauczycieli prosimy o pomoc uczniom w przygotowaniu się do udziału w konkursach.

11. Z myślą o Jubileuszu 200-lecia diecezji siedleckiej zostały przygotowane konspekty/scenariusze katechez.

- 1) Katechezy zostały przygotowane przez doświadczonych katechetów, którzy w ich tworzenie włożyli swój trud, wykorzystali wiedzę oraz dar jej przekazywania.
- 2) Mamy 21 katechez:
  - 2 katechezy dla grupy 5-latków,
  - 6 katechez dla klas I-III, w tym 2 dla szkoły specjalnej na tym poziomie,
  - 4 katechezy dla klas IV-VII, w tym 2 dla szkoły specjalnej na tym poziomie,
  - 6 katechez dla gimnazjum, w tym 2 dla szkoły specjalnej na tym poziomie,
  - 3 katechezy na poziom ponadgimnazjalny.
- 3) Tematy katechez dotyczą przede wszystkim:
  - historii diecezji siedleckiej,
  - patronów oraz świętych związanych z diecezją siedlecką,
  - sanktuariów znajdujących się na terenie diecezji siedleckiej.
- 4) Prawie do każdej katechezy przyporządkowano aneks (czasem dwa), jako załącznik. W tych załącznikach znajdziemy cenne pomoce dydaktyczne, gotowe do wydruku.
- 5) Zasadniczo konspekty są bardzo bogate treściowo. Przekazywane wiadomości są usystematyzowane, zapisane językiem zrozumiałym dla uczniów danego poziomu wiekowego. Większość z nich może być podstawą do przeprowadzenia kilku godzin lekcyjnych.
- 6) Autorzy przygotowali tematy w sposób kreatywny, bazując na bogatej literaturze przedmiotu, tak by lekcje religii były ciekawe i skłaniały uczniów do refleksji.
- 7) Na uwagę zasługuje bogactwo i różnorodność wykorzystanych metod i technik, a także środków dydaktycznych. Posługując się proponowanymi metodami i środkami dydaktycznymi możemy zaangażować uczenia, tak by stał się on aktywnym uczestnikiem procesu nauczania.
- 8) Wszystkie konspekty mają ujednoliconą formułę. Zawierają:
  - cele ogólne i szczegółowe;
  - metody i środki dydaktyczne
  - przebieg katechezy podzielony na wprowadzenie, rozwinięcie i zakończenie.
- 9) Konspekty i załączniki przygotowane są z myślą o uczniach w różnym wieku i na różnym etapie rozwoju, o różnym poziomie wiedzy. Można i należy je dostosować do określonych grup uczniów i odpowiednio wykorzystać. Treści i metody z określonego poziomu edukacyjnego można też – w określonym zakresie – wykorzystać na innym poziomie.
- 10) Przygotowane konspekty, szczególnie te na poziom specjalny, pomogą katechecie zindywidualizować sposób przekazywania wiedzy i dostosować do specjalnych potrzeb ucznia.
- 11) Przeprowadzenie kilku katechez dotyczących historii naszej diecezji może stanowić doskonałe przygotowanie i bazę do zorganizowania wewnętrznych i międzyszkolnych konkursów wiedzy o historii diecezji siedleckiej.

12. Wydział Nauczania Katechetycznego proponuje 5 prezentacji multimedialnych:

- 1) Historia diecezji siedleckiej – wersja I;
- 2) Historia diecezji siedleckiej – wersja II;
- 3) Historia – święci – sanktuaria;
- 4) Nasi patronowie i święci;
- 5) Nasze sanktuaria.
  - a) Prezentacje przybliżają przede wszystkim trzy zagadnienia:
    - wybrane kluczowe wydarzenia z 200-letniej historii diecezji siedleckiej;
    - 24 świętych:
      - 3 patronów diecezji siedleckiej,
      - 21 błogosławionych, którzy są związani z naszą diecezją (urodzili się lub posługiwali na terenie tej diecezji);
  - b) 15 sanktuariów diecezji siedleckiej:
    - 5 sanktuariów maryjnych z obrazami ozdobionymi koronami papieskimi,
    - 10 pozostałych sanktuariów diecezjalnych:
    - 6 sanktuariów maryjnych bez obrazów ozdobionych koronami papieskimi,
    - 2 sanktuaria Pańskie,
    - 2 sanktuaria świętych.
  - c) Nasi patronowie i święci to:
    - 3 patronów diecezji: św. Szymon, św. Juda Tadeusz, św. Jozafat;
    - 21 błogosławionych związanych z naszą diecezją: bł. Wincenty Lewoniuk i 12 towarzyszy, bł. s. M. Daniela Eleonora Józwik, bł. s. M. Felicyta Paulina Borowik, bł. ks. Zygmunt Sajna, bł. ks. Edward Grzymała, bł. ks. Michał Woźniak, bł. s. M. Marta od Jezusa Kazimiera Wołowska, bł. Honorat Waclaw Koźmiński, bł. Ignacy Kłopotowski.
  - d) Nasze sanktuaria to:
    - 5 sanktuariów z obrazami mającymi korony papieskie: Sanktuarium Królowej Podlasia, Matki Jedności w Kodniu, Sanktuarium Matki Bożej Jedności i Wiary w Leśnej Podlaskiej, Sanktuarium Matki Bożej Patronki Żołnierzy Września w Woli Gułowskiej, Sanktuarium Matki Bożej Pocieszenia we Włodawie Orchówku, Sanktuarium Matki Bożej Królowej Rodzin w Parczewie;
    - 6 sanktuariów maryjnych z obrazami nie mającymi koron papieskich: Sanktuarium Matki Bożej w Kolembrodach, Sanktuarium Matki Bożej Bolesnej w Goźlinie, Sanktuarium Matki Bożej Fatimskiej w Górkach, Sanktuarium Matki Bożej Nieustającej Pomocy w Radzynie Podlaskim, Sanktuarium Matki Bożej Budzieszyńskiej w Mokobodach, Sanktuarium Matki Bożej w Hołubli;

- 2 sanktuaria Pańskie: Sanktuarium Miłosierdzia Bożego w Białej Podlaskiej, Sanktuarium Świętego Krzyża w Skórcu;
  - 2 sanktuaria świętych: Sanktuarium Męczenników Podlaskich w Pratulinie, Sanktuarium św. Józefa w Siedlcach.
- e) Prezentacje zawierają bogactwo zdjęć i obrazów związanych z jednym z trzech wyżej wskazanych zagadnień i ograniczoną ilość tekstu (typowe podejście dla prezentacji jako formy przekazu).
- f) Adresaci prezentacji:
- jedna z prezentacji (Historia – święci – sanktuaria) przeznaczona jest dla dzieci młodszych (przedszkole i kl. I-III);
  - cztery pozostałe prezentacje można wykorzystać dla dzieci starszych i młodzieży.
- g) Aneksy i dodatkowe opracowania do prezentacji:
- do dwóch prezentacji (prezentacja Nasi patronowie i święci oraz prezentacja Nasze sanktuaria) zostały przygotowane aneksy, w których znajdują się bogate informacje o każdej z przywołanych postaci świętych i błogosławionych oraz o każdym z przedstawianych sanktuariów;
  - do dwóch pozostałych prezentacji (Historia diecezji siedleckiej – wersja I oraz Historia diecezji siedleckiej – wersja II) szczegółowe informacje historyczne można zaczerpnąć ze strony Wydziału Nauczania (zakładka: Jubileusz 200 – Literatura na konkurs historyczny).
- h) Proponowane prezentacje mogą służyć jako pomoc dydaktyczna do przeprowadzania jubileuszowych katechez oraz w przygotowaniu uczniów do udziału w jubileuszowych konkursach. Przygotowane prezentacje można też wykorzystać na wiele innych sposobów:
- lekcje wychowawcze,
  - apele szkolne,
  - konferencje rekolekcyjne,
  - uzupełnianie w roku jubileuszowym programowych lekcji religii dla utrwalania w świadomości i w pamięci katechizowanych charakterystycznych rysów naszej diecezji, itp.
- i) Katecheci z prezentacji mogą korzystać w sposób twórczy biorąc pod uwagę poziom rozwojowy uczniów, ich zainteresowania, posiadaną wiedzę itp. Prezentacjami można się posługiwać w całości lub w części. Prezentację można wzbogacać własnymi obrazami czy tekstami.

13. W najbliższym czasie odbędą się m.in. następujące olimpiady i konkursy dla młodzieży:

- XXVIII OTK – Łódź 2018 [www.otk.pl] Hasło: Pokój i nadzieja dla Europy w nauczaniu Benedykta XVI i Franciszka
- XXII OKWB „Civitas Christiana” [www.okwb.pl] Księgi: Psalmi, List do Galatów i List do Rzymian

- Konkurs „Mój szkolny kolega z misji” [www.adgentes.misje.pl] Hasło: Z Maryją na misjach

Katechetów i duszpasterzy proszę o zachęcenie i przygotowanie młodzieży do udziału w powyższych konkursach. Tym katechetom i duszpasterzom, którzy od lat włączają młodych w konkursowe formy rozwijania poznania wiary serdecznie za to dziękuję.

14. Najbliższe sympozja i konferencje dla katechetów:

- w Lublinie na KUL w dniach 17-18.11.2017 r. odbędzie się Ogólnopolskie (XXXVIII już) Sympozjum Katechetyczne;
- w Garwolinie w dniu 21.11.2017 r. odbędzie się sympozjum pod hasłem „Więzi rodzinne”.

15. Wyrażam moją serdeczną wdzięczność wszystkim pracownikom Wydziału Nauczania Kurii Diecezjalnej w Siedlcach i wszystkim osobom współpracującym z naszym Wydziałem Nauczania za trud podejmowanych i realizowanych zadań.

W szczególności dziękuję wszystkim członkom naszego Zespołu Katechetycznego czyli naszym konsultantom i doradcom metodycznym katechezy, pani wizytor szkół i placówek katolickich oraz panu Leszkowi Popek (opiekunowi naszej wydziałowej strony internetowej) za poświęcony dla naszych katechetów czas i serce.

ks. K. Baryga

ks. P. Kindracki

PODSTAWOWE INFORMACJE O STYPENDYSTACH I STYPENDIACH FUNDACJI „DZIEŁO NOWEGO TYSIĄCLECIA” Z DIECEZJI SIEDLECKIEJ W ROKU SZKOLNYM 2016/2017

Fundacja „Dzieło Nowego Tysiąclecia” od 17 lat prowadzi program stypendialny wyrównujący szanse edukacyjne młodzieży pochodzącej z małych miejscowości. Pomoc skierowana jest przede wszystkim do uczniów szkół gimnazjalnych lub ponadgimnazjalnych i towarzyszy młodemu człowiekowi przez kolejne etapy kształcenia aż do ukończenia studiów, o ile spełnia on określone kryteria regulaminowe. Program stypendialny obejmuje nie tylko pomoc finansową, lecz również formację. Stypendyści co roku spotykają się na letnim obozie formacyjno-integracyjnym w jednym z największych miast Polski. W ciągu roku szkolnego uczestniczą w rekolekcjach i dniach skupienia organizowanych przez diecezjalnego koordynatora FDNT.

W dniach 3-5 marca 2017 r. odbyło się coroczne spotkanie stypendystów diecezji siedleckiej, w którym uczestniczyli gimnazjaliści i licealiści. Oprócz nich w rekolekcjach brała udział również siedlecka wspólnota studentów. Razem ze stypendystami FDNT w rekolekcjach uczestniczyli też podopieczni Fundacji „Pro Studio et

Vita”. Wielkopostne rekolekcje we wspólnocie siedleckich gimnazjalistów i licealistów to już tradycja. Tak jak w ubiegłym roku, spotkanie miało miejsce w Bursie św. Stanisława Kostki w Siedlcach. Serdecznie dziękujemy ks. Dyrektorowi Marcinowi Olkowi i wszystkim pracownikom Bursy św. Stanisława Kostki w Siedlcach za serdeczne przyjęcie i okazaną życzliwość.

„Zejdź prędko z drzewa...” – pod takim hasłem odbyły się tegoroczne rekolekcje, podczas których uczestnicy brali udział między innymi w nabożeństwie Drogi Krzyżowej, adoracji Najświętszego Sakramentu i Gorzkich Żalach. Mieli też możliwość doświadczyć Bożego Miłosierdzia w sakramencie pokuty i pojednania. W sobotę uczestniczyli w uroczystej Mszy Świętej sprawowanej w siedleckiej katedrze z racji imienin Biskupa Siedleckiego Kazimierza Gurdy. Rekolekcyjne ćwiczenia prowadził ks. dr Tomasz Kostecki – diecezjalny duszpasterz harcerzek i harcerzy; prefekt w ZSP nr 1 w Siedlcach. Jak na każdym spotkaniu, tak i w tym roku, do grona stypendystów FDNT dołączyli nowi uczniowie klas gimnazjalnych, którzy zostali ciepło przywitani w fundacyjnej rodzinie. Oprócz modlitwy, uczestnicy spotkania mieli czas na rozmowy oraz pielęgnowanie długoletnich przyjaźni. Rekolekcje zakończyły się wspólnym obiadem w niedzielne popołudnie, po którym uczestnicy wrócili do swoich domów, z nadzieją spotkania w przyszłym roku.

W roku szkolnym 2016/2017 pomocą stypendialną objętych jest 2500 osób z 42 diecezji Polski, w tym 79 osób z diecezji siedleckiej, w tym: 13 uczniów gimnazjum, 24 uczniów szkół ponadgimnazjalnych, 42 studentów. W analizowanej grupie jest 60 dziewcząt i 19 chłopców.

Ilość stypendystów w parafiach diecezji siedleckiej:

Parafia	Liczba stypendystów	Parafia	Liczba stypendystów
Adamów	3	Dęblin – Chrystusa Miłosiernego	1
Drelów	3	Dębowa Kłoda	1
Grabów Szlachecki	3	Dokudów	1
Ostrów Lubelski	3	Dubeczno	1
Sławatycze	3	Grębków	1
Szaniawy	3	Huta Dąbrowa	1
Hańsk	2	Huszcza	1
Janów Podlaski	2	Kąkolewnica	1
Łomazy	2	Kłoczew	1
Okrzeja	2	Komarówka Podlaska	1
Parysów	2	Krzewica	1
Radoryż Kościelny	2	Łosice – Św. Zygmunta	1
Seroczyn	2	Łuków – Przemienienia Pańskiego	1
Sobienie Jeziory	2	Łuków – Podwyższenia Krzyża Św.	1
Stare Opole	2	Manie	1
Stoczek Łukowski	2	Marianów	1
Biała Podlaska – Bł. Honorata	1	Miastków Kościelny	1
Biała Podlaska – św. Anny	1	Międzyrzec Podl. – Św. Józefa	1

Międzyrzec Podl. – Św. Mikołaja	1	Suchożebry	1
Miętne	1	Terespol	1
Milanów	1	Ulan	1
Nowodwór	1	Uścimów	1
Oleksin	1	Wereszczyn	1
Próchenki	1	Wisznice	1
Radzyń Podlaski – Trójcy Świętej	1	Włodawa – NSPJ	1
Rozkopaczew	1	Żelechów	1
Siedlce – Bożego Ciała	1	Żeliszew	1
Sobolew	1	Życzyn	1
Sosnowica	1		

Ilość stypendystów w dekanatach diecezji siedleckiej:

Dekanat	Liczba stypendystów	Dekanat	Liczba stypendystów
zelechowski	10	łukowski II	3
parczewski	7	rycki	3
adamowski	5	suchożebrowski	3
międzyrzecki	5	białski północny	2
garwoliński	4	janowski	2
grębkowski	4	łaskarszewski	2
komarowski	4	łosicki	2
łukowski I	4	osiecki	2
włodawski	4	radzyński	1
białski południowy	3	siedlecki	1
domanicki	3	terespolski	1
hański	3	wisznicki	1

Programem stypendialnym FDNT objętych zostało 57 parafii z 24 dekanatów.

ks. dr Paweł Kindracki
Diecezjalny Koordynator
Fundacji „Dzieło Nowego Tysiąclecia”

WYDZIAŁ DUSZPASTERSTWA RODZIN

KALENDARIUM NA LISTOPAD – GRUDZIEŃ 2017

Od listopada rusza możliwość udziału w wykładach o narzędziu diagnostycznym wykorzystywanym w NaProTECHNOLOGII. Terminy:

1. Siedlce, ul. Świrskiego 57 – 9.11.2017 r. i 7.12.2017 r.
2. Dom Rekolekcyjny w Siedlanowie – 8.11.2017 r. i 6.12.2017 r.

Zapraszamy na wykład wprowadzający do Modelu Creighton oraz NaPro-TECHNOLOGY.

Zaproszenie jest kierowane do par mających problemy z poczęciem dziecka lub pragnących okładać poczęcie, a także z nawykowymi poronieniami, zaburzeniami hormonalnymi, nieregularnymi lub bezowulacyjnymi cyklami, zespołem policystycznych jajników, zespołem napięcia przedmiesiączkowego, innymi zaburzeniami zdrowia ginekologicznego i prokreacyjnego. Odpowiemy, jak za pomocą naturalnych wskaźników płodności monitorować swój cykl i stan zdrowia w dziedzinie płodności.

Prosimy o wcześniejsze telefoniczne potwierdzenie chęci uczestnictwa, tel. 500 145 937.

Spotkanie jest bezpłatne i niezobowiązujące do dalszego uczestnictwa.

Więcej informacji na stronie: www.poradniaswietejrodziny.pl

KURSY I REKOLEKCJE

Dom Rekolekcyjny w Siedlanowie:

3-5.11.2017 – Rekolekcje dla dorosłych

10-12.11.2017 – Kurs dla narzeczonych

17-19.11.2017 – Rekolekcje dla małżeństw

Dom Rekolekcyjny w Nowym Opolu

1-3.12.2017 – Kurs dla narzeczonych

WYŻSZE SEMINARIUM DUCHOWNE

KALENDARIUM WYDARZEŃ LISTOPAD – GRUDZIEŃ 2017

1. 5.11.2017 (niedziela) – udział WSD Siedlce we mszy św. transmitowanej przez TVP1 z Sanktuarium w Łagiewnikach
2. 16.11.2017 (czwartek) – Międzyseminaryjna Konferencja Naukowa
3. 22.11.2017 (środa) – Koncert zespołu „Jerycho”, prezentujący muzykę religijną wykonywaną w kościołach w XVIII-XIX wieku.
4. 25.11.2017 (sobota) – Konferencja Naukowa „Z dziejów Diecezji Siedleckiej”
5. 22.12.2017 (piątek) – Wigilia seminaryjna

TERMINY SPOTKAŃ

1. 9 listopada 2017 roku – skupienie księży pracujących poza duszpasterstwem parafialnym z Siedlec i okolic
2. 16 listopada 2017 roku – dzień skupienia księży neoprezbiterów
3. 17 – 18 listopada 2017 roku – III sesja Formatio Permanens
4. 26 – 29 listopada 2017 roku – rekolekcje kapłańskie

JUBILEUSZ 200-LECIA DIECEZJI SIEDLECKIEJ

KALENDARIUM LISTOPAD – GRUDZIEŃ 2017

1. 16.11.2017 – Międzyseminaryjna Konferencja Naukowa (WSD, Nowe Opole)
Program:
  - 10.30 – Film Z Wilna do nieba, o Bp. Ignacym Świrskim (52 min.)
reżyseria: Mirosław Krzyszkowski i Jan Świrski
produkcja: Maciej Świrski Reduta Dobrego Imienia
  - 11.30 – dr Tadeusz Krawczak, Dyrektor Archiwum Akt Nowych:
Wiara i tożsamość – wkład Kościoła i duchowieństwa w odzyskanie niepodległości.
  - 12.30 – Modlitwa w ciągu dnia – kaplica seminaryjna
2. 22.11.2017 – Koncert zespołu „Jerycho”, prezentujący muzykę religijną wykonywaną w kościołach w XVIII-XIX wieku.
3. 25.11.2017 – Konferencja Naukowa „Z dziejów Diecezji Siedleckiej”
Program:
  - 9.00 – Powitanie zgromadzonych gości (Aula Wyższego Seminarium Duchownego)
  - 9.10 – Wystąpienia:
    - Ks. mgr lic. B. Błoński (Archiwum Diecezjalne w Siedlcach)
Podział administracyjny Diecezji Siedleckiej (Podlaskiej) w XIX i XX w.
    - Dr G. Welik (Archiwum Państwowe w Siedlcach)
Źródła do dziejów Unitów Podlaskich w zbiorach archiwów polskich i zagranicznych
    - Dr hab. D. Wereda, prof. UPH (Uniwersytet Przyrodniczo-Humanistyczny w Siedlcach)
Rola kultu maryjnego dla unickiej społeczności Podlasia
    - Dr S. Kalinowski (Towarzystwo Przyjaciół Nauk w Międzyrzeczu Podlaskim)
Unicy Podlascy w ikonografii polskiej
  - 10.30 – 10.50 przerwa kawowa
    - Mgr B. Niemirka (Polska Akademia Nauk)
Ks. Stanisław Brzóska – kapłan Diecezji Janowskiej czyli Podlaskiej, bohaterowski dowódca powstania styczniowego
    - Ks. dr R. Mironczuk (Muzeum Diecezjalne w Siedlcach)
Zamek biskupi w Janowie Podlaskim – siedziba biskupów łuckich i podlaskich

- Dr A. Szabaciuk (Katolicki Uniwersytet Lubelski Jana Pawła II)
Zabiegi Biskupa Franciszka Jaczewskiego o przywrócenie Diecezji Janowskiej czyli Podlaskiej w 1905 r.
- Ks. dr M. Matusik (Kuria Diecezjalna w Siedlcach)
Ruch mariawicki – geneza, rozwój i czasy współczesne

11.50 – 12.00 przerwa kawowa

- Dr W. Bobryk (Urząd Miasta w Siedlcach)
Parafie bizantyjsko-słowiańskie w Diecezji Siedleckiej w dwudziestolecium międzywojennym
- Dr R. Dmowski (Uniwersytet Przyrodniczo-Humanistyczny w Siedlcach)
Ks. Andrzej Mazurkiewicz – założyciel Zgromadzenia Sióstr „Jedność”
Św. Teresy od Dzieciątka Jezus
- Ks. dr L. Ostas (Sąd Biskupi w Siedlcach)
Synod diecezjalny Diecezji Siedleckiej
- Dr hab. V. Machnicka, prof. UPH (Uniwersytet Przyrodniczo-Humanistyczny w Siedlcach)
„Polska B” w literaturze klasy „A”. O powiązaniach wybitnych mistrzów pióra z Diecezją Siedlecką

13.00 – Dyskusja i zakończenie konferencji

4. 8. grudnia 2017 – Uroczystość Niepokalanego Poczęcia NMP

Rozpoczęcie Jubileuszu 200-lecia Diecezji Siedleckiej

Msza św. w katedrze pod przewodnictwem abpa S. Budzika, metropolity lubelskiego (godz. 12.00)

Z ŻYCIA DIECEZJI

VII DIECEZJALNA PIELGRZYMKA MĘŻCZYZN W SANKTUARIUM BŁOGOSŁAWIONYCH MĘCZENNIKÓW W PRATULINIE

1 października 2017 r. w Sanktuarium Błogosławionych Męczenników w Pratulinie odbyła się VII Diecezjalna Pielgrzymka Mężczyzn. Uczestniczyło w niej ponad dwa tysiące mężczyzn z diecezji siedleckiej i nie tylko. W miejscu uświęconym, gdzie żyli i ponieśli śmierć Unicy, od kilku lat prowadzona jest formacja chrześcijańska różnych stanów wiernych. Swoją część w maju mają kobiety, w czerwcu młodzież, a w październiku mężczyźni. Tematem przewodnim spotkania były słowa: „Bóg siłą mężczyzny”.

W blasku pięknego, październikowego, chłodnego słońca, panowie zgromadzili się w kościółku na miejscu męczeństwa. Zebranych powitał ks. Jacek Sereda – dyrektor Wydziału Duszpasterstwa Rodzin, który przywołał postać Karola Wojtyły, ojca świętego Jana Pawła II, który wpisał się w pamięć papieża jako wzór pięknego życia. Następnie modlitwę poprowadził biskup siedlecki Kazimierz Gurda i rozpoczął się czas głoszenia słowa o źródłach siły mężczyzny.

Gośćmi specjalnymi pielgrzymki byli przedstawiciele Wspólnoty Tato.net: Dariusz Cupiał – założyciel inicjatywy Tato.net i Dariusz Jabłoński – mistrz świata w zapasach z 2003 r. olimpijczyk, medalista i członek tej ważnej inicjatywy dla mężczyzn. Pierwsze wystąpienie miał Łukasz Sidorowicz, terapeuta uzależnień, który zwrócił uwagę na wiele zagrożeń jakie czyhają w życiu na człowieka, a szczególnie na mężczyzn. Są nimi uzależnienia, a najpoważniejszym jest alkohol. Pan Łukasz apelował o szukanie dróg wyjścia, a nie lekceważenie problemu. Jedną z nich jest poradnictwo rodzinne działające przy kurii biskupiej w Siedlcach w duszpasterstwie rodzin. Głównym prelegentem był Dariusz Cupiał. Wskazał on kilka obszarów siły mężczyzny. Pierwszym jest moc, która płynie z osobistej relacji z Chrystusem. To z kolan z nasłuchania się w Boże słowo i z sakramentów płynie siła. Drugim źródłem jest moc, którą daje ojciec w domu. Dobry ojciec daje motywację. Tak było w jego przypadku. Myślał o karierze piłkarza, a tato powiedział mu, że zapisze go do klubu gdy będzie miał średnią ocen w szkole powyżej 4. To dało mu ogromną motywację, by się podciągnąć i tak się stało. Kolejnym źródłem siły jest wspólnota dobrych ludzi, która będzie dodawać skrzydeł, mobilizować. W tym tkwi fenomen powstających w Polsce Klubów Ojca. Ludzie chcą być ze sobą i motywują się wzajemnie. Prelegent przeprowadziła sondę wśród zebranych. Pytał ich o wyróżnienia ze szkoły, z pracy. Wiele osób dawało sygnał, że takie otrzymali. Zdziwieniem było kolejne pytanie i odpowiedź na nie udzielona. Okazuje się, że bardzo nieliczni zostali pochwaleni jako ojcowie i mężowie. Takim wyróżnieniem pochwalili się ojcowie

z siedleckiego Klubu Ojca. Ważnym punktem tej części było świadectwo mistrza świata w zapasach Dariusza Jabłońskiego. Opowiedział on o dwóch nauczycielach, których spotkał. Pierwszym był jego trener zapasów. Drugim był i jest Chrystus, którego przyjął jako swego Boga i Pana. Od tej decyzji wszystko w życiu zaczęło nabierać nowych barw i tak trwa do dzisiaj. Wspólne zaśpiewanie pieśni *Roty* zakończyło tę część spotkania. Pielgrzymi udali się na mały odpoczynek i posilenie się przed czasem wielkiej modlitwy. O godz. 12.30 pod przewodnictwem ks. biskupa Piotra Sawczuka rozpoczęła się na placu celebry modlitwa różańcowa. Prowadzili ją członkowie Klubu Ojca z Łukowa. W tym czasie sprawowany był sakrament pokuty, z którego skorzystało wielu pielgrzymów. Niezapomniany widok kolejek do konfesjonatów, który jest znakiem żywej wiary mężczyzn Podlasia. Następnie ks. kustosz Jacek Guz przywitał serdecznie pielgrzymów. O godz. 13.30 rozpoczęła się uroczysta eucharystia pod przewodnictwem biskupa siedleckiego Kazimierza Gurdy. Pasterz diecezji zwróciła uwagę na potrzebę stałej formacji mężczyzn, szczególnie tu w Pratulinie. Świat, rodziny nasze, potrzebują mężczyzn silnych wiarą, odważnych w bronienu wartości, oddanych całkowicie swojemu powołaniu. Jubileusz 200 lat diecezji wzywa wszystkich, a szczególnie mężczyzn do wzięcia odpowiedzialności za wspólnotę Kościoła lokalnego, który chce prowadzić wszystkich do pełni życia w Bogu. Eucharystię koncelebrowało ok. 25 kapłanów, a liturgię uświetnił śpiew chóru męskiego z Międzyrzecza Podlaskiego.

Na zakończenie Mszy św. zostały pobłogosławione obrazy poszczególnych błogosławionych Unitów, które pielgrzymi z grupy motocyklowej pod duchową opieką ks. Zbigniewa Komoszki przenieśli do świątyni parafialnej i tam je umieścili. Kustosz zaprosił wszystkich na agapę. Zachęcił również, aby pątnicy zabrali do swoich domów „chlebek pratuliński”. Wspólnemu posiłkowi towarzyszyła kapela działająca przy MOK-u w Międzyrzeczu Podlaskim. Dla chętnych zorganizowano pokaz jazdy konnej przygotowany przez firmę *For Pleasure* z Werchlisia i białej broni, która zaprezentowała firma *Drapole*.

Nad Pratulinem powoli zaszło słońce i tak oto zakończyła się VII diecezjalna pielgrzymka mężczyzn. Nasi Bracia zapowiedzieli, że przyjadą tu za rok.

Lista grup pielgrzymkowych, które zarejestrowały swą obecność na pielgrzymce mężczyzn w Pratulinie do godz. 11.00:

- Adamów – Parafia Podwyższenia Krzyża Świętego – 4 osoby
- Wojcieszków – Parafia Najświętszego Serca Pana Jezusa – 5 osób
- Biała Podlaska – Parafia Wniebowzięcia NMP – 6 osób
- Dokudów – Parafia św. Praksedy – 1 osoba
- Korczówka – Parafia św. Jozafata BM – 4 osoby
- Biała Podlaska – Parafia św. Anna – 2 osoby
- Biała Podlaska – Parafia Bł. Honorata Koźmińskiego – 20 osób
- Biała Podlaska – Parafia Narodzenia NMP (grupa rowerowa) – 25 osób

Biała Podlaska – Parafia św. Michała Archanioła – 5 osób
 Hrud – Parafia Zwiastowania NMP – 4 osoby
 Biała Podlaska grupa motocyklowa – 120 osób
 Domanice – Parafia Nawiedzenia NMP – 30 osób
 Skórzec – Parafia Nawrócenia św. Pawła Apostoła – 8 osób
 Garwolin – Parafia MB Częstochowskiej – 2 osoby
 Hańsk – Parafia św. Rajmunda – 4 osoby
 Janów Podlaski – Parafia Trójcy Świętej – pieszka pielgrzymka – 36 osób+10
 Szpaki – Parafia MB Częstochowskiej – 25 osób
 Rokitno – Parafia Trójcy św. – 12 osób
 Gęś – Parafia św. Jozafata – 2 osoby
 Radcze – Parafia św. Mikołaja – 8 osób
 Łuków – Parafia Przemienienia Pańskiego – 48 osób
 Łuków – Parafia NMP Matki Kościoła – 12 osób
 Trzebieszów – Parafia Dziesięciu Tysięcy Rycerzy Męczenników – 9 osób
 Jedlanka – Parafia Chrystusa Króla – 5 osób
 Łuków – Parafia Podwyższenia Krzyża świętego – 74 osoby
 Tuchowicz – Parafia św. Marii Magdaleny – 10 osób
 Życzyn – Parafia św. Antoniego – 1 osoba
 Hadynów – Parafia św. Jana Chrzciciela – 3 osoby
 Mordy św. – Parafia Michała Archanioła – 3 osoby
 Mszanna – Parafia Ścięcia św. Jana Chrzciciela – 4 osoby
 Kąkolewnica – Parafia św. Filipa Neri – 4 osoby
 Międzyrzec Podlaski – Parafia św. Mikołaja – 4 osoby
 Parczew – Parafia Opatrzności Bożej – 10 osób
 Uścimów – Parafia św. Apostołów Piotra i Pawła – 12 osób
 Radzyń Podlaski – Parafia MBNP – 19 osób
 Radzyń Podlaski – Parafia św. Anny – 10 osób
 Radzyń Podlaski – Parafia Trójcy Świętej – 1 osoba
 Dęblin – Parafia św. Piusa V – 2 osoby
 Siedlce – Parafia św. Józef – 23 osoby
 Siedlce – Parafia Boże Ciało – 20 osób
 Siedlce – Parafia Ducha Świętego – 50 osób
 Siedlce – Parafia Niepokalanego Poczęcia NMP – 28 osób
 Siedlce – Parafia św. Stanisława – 5 osób
 Siedlce – Parafia św. Teresy od Dzieciątka Jezus – 1 osoba
 Hołubla – Parafia Narodzenia NMP – 5 osób
 Kotuń – Parafia św. Antoniego – 8 osób
 Krynica – Parafia MB Częstochowskiej – 15 osób
 Mokobody – Parafia św. Jadwigi – 5 osób
 Kodeń – Parafia św. Anny – 25 osób

Kopytów – Parafia Zmartwychwstania Pańskiego – 15 osób
Małaszewicze – Parafia św. Katarzyny Aleksandryjskiej – 15 osób
Piszczac – Parafia Podwyższenia Krzyża Świętego – 2 osoby
Połoski – Parafia Trójcy Świętej – 10 osób
Terespol – Parafia Trójcy Świętej – 4 osoby
Tuczna – Parafia św. Anny – 17 osób
Paszenki – Parafia Trójcy Świętej – 3 osoby
Rossosz – Parafia św. Stanisława BM – 1 osoba
Wisznice – Parafia Przemienienia Pańskiego – 1 osoba
Lubień – Parafia św. Mikołaja – 3 osób
Krzesk – Parafia MB Częstochowskiej – 1 osoba
Krzymosze – Parafia Najświętszego Serca Jezusowego – 3 osoby
Radzików Wielki – Parafia św. Jana Chrzciciela – 2 osoby
Wiśniew k/Siedlec – Parafia Najświętszego Serca Jezusowego – 5 osób
Zbuczyn – Parafia św. Stanisława BM – 25 osób
Kruszyn – Parafia św. Mikołaja – 15 osób
Grabów Szlachecki – Parafia Przemienienia Pańskiego – 10 osób
Miastków – Parafia Nawiedzenia NMP – 22 osoby
Zwola – Parafia św. Anny – 24 osoby
Żelechów – Parafia Zwiastowania NMP – 3 osoby
Diecezja Drohiczyńska – 49 osób
Lublin – Parafia Chrystusa Króla – 10 osób
Olecko/ Gąski – Parafia św. Antoniego – 5 osób
Ełk – Parafia św. Rafała Kalinowskiego – 4 osoby
Mińsk Mazowiecki – Parafia NMP – 2 osoby

Ks. Jacek Seređa

„RÓŻANIEC DO GRANIC” W DIECEZJI SIEDLECKIEJ

Różaniec do granic w Sanktuarium Męczenników Podlaskich w Pratulinie

W dniu 7 października 2017r. jednym z kościołów stacyjnych prowadzonej Akcji Różaniec do Granic było diecezjalne Sanktuarium Błogosławionych Męczenników Podlaskich w Pratulinie.

Od godz. 9.00 do 10.30 przybywający pielgrzymi dokonywali rejestracji, przy której otrzymywali pakiet pielgrzyma (pamiątka z sanktuarium oraz modlitewnik na różaniec), a także mieli możliwość poznania historii tego miejsca.

W Martyrium Pratulińskim odbywała się prezentacja filmu pt: Pratulin oraz przedstawienie krótkiej historii z wydarzeń 24 stycznia 1874 r., którą prowadzili

przewodnicy sanktuarium. W kościele sanktuaryjnym przy relikwiach prowadzona była modlitwa, cicha adoracja i możliwość skorzystania z sakramentu pokuty. O godz. 10.00 plac celebry przy sanktuarium wypełniał się wiernymi, których o godz. 10.20 powitał Kustosz sanktuarium i poinformował, że na obecną chwilę zgłoszonych zostało 6234 osoby. Ciesząc się taką frekwencją zgromadzeni uwielbili Boga i Matkę Najświętszą w prowadzonym przez Kustosza zawiązaniu wspólnoty. O godz. 11.00 z kościoła sanktuaryjnego wyruszyła procesja w której przedstawiciele parafii Pratulini nieśli Krzyż Pratuński i relikwiarz błogosławionych Męczenników Podlaskich. W asyście 34 kapłanów przybyłych do Pratulina pod przewodnictwem biskupa siedleckiego Kazimierza Gurdy ze śpiewem pieśni Z dawna Polski tyś królową śpiewanej na przemian z chórem parafialnym z Janowa Podlaskiego, który uświetniał te uroczystości rozpoczęła się celebrowanie świętej tajemnicy naszej wiary.

W słowie skierowanym do zgromadzonych Biskup Siedlecki zwrócił uwagę na miejsce – na Pratulini, które dla naszej diecezji jest znakiem obecności Boga w świadectwie unitów podlaskich, ale ten znak jest też widoczny dziś w świadectwie wiernych czcicieli Maryi, która w różnych miejscach także naszej ojczyzny do dziś odbiera wielką cześć i jest znakiem Bożej łaskawości. Kaznodzieja wskazując na wyjątkowe rocznice dla kościoła i powtarzające się wołanie – prośbę Maryi – o wierność Bogu przez dar modlitwy różańcowej nawiązując do przeżywanego wspomnienia liturgicznego – zachęcał do stanięcia po stronie tego prostego ale jakże ważnego i potrzebnego świadectwa dziś: Ludzi zjednoczonych przy Bogu za wstawiennictwem Maryi.

Dowodem przyjętych z wiarą słów i Boga, który uobecnił się pod postacią Białego Chleba był liczny udział przybyłych pielgrzymów w komunii św. Podczas procesji komunię udzielono ponad 6000 komunię zgromadzonym wiernym, co jest dowodem przygotowania i świadomości tych, którzy przybyli by świadczyć o Bożej miłości. Eucharystię zakończyło nabożeństwo wynagradzające, które rozpoczęło wołanie do Ducha Świętego i modlitwa Księdza Biskupa Ordynariusza. Ta część w obecności Jezusa Eucharystycznego prowadzona była w formie dialogu kapłana z wiernymi, a zwieńczona była refleksją Ks. Biskupa i zachętą do wypowiedzenia w chwili ciszy tego, co jest darem Boga w każdym z nas. A słowa prośby do wysłuchania i posłania nas wypowiedziane przez Biskupa Ordynariusza stały się mocą błogosławieństwa Bożego, które przyjęliśmy.

O godz. 12.30 do 13.30 nastąpiła przerwa, w czasie której wszyscy uczestnicy mogli posilić się gorącym posiłkiem przygotowanym przez parafian i koła gospodyń wiejskich a wydawanym przez druhow z OSP gminy Rokitno.

O godz. 13.30 pod eskortą OSP uczestnicy, którzy zostali podzieleni na dwie strefy udali się do wyznaczonych miejsc modlitwy (ołtarz połowy i Martyrium Pratuńskie), gdzie stając obok siebie stworzyli krąg żywych serc różańcowych.

O godzinie 14.00 zgromadzeni w wyznaczonych strefach modlitwy nim rozpoczęli modlitwę różańcową wezwali wstawiennictwa świętych i błogosławionych Rodaków prosząc byli z nimi w tej modlitwie. Uroczyste modlitwę tę rozpoczął

Biskup Siedlecki przyzywając orędowników ziemi pratulińskiej Wincentego Lewoniuka i Jego 12 współpracowników – Męczenników Podlaskich. Wszyscy włączyli się w tę modlitwę odmawiając ją z otrzymanych informatorów. Następnie nastąpiło powitanie Maryi w jej wizerunku figury fatimskiej, którą od kościoła sanktuarijnego do ołtarza niosły dzieci ucharakteryzowane na wzór dzieci fatimskich. Zgromadzeni w tej procesji włączali się w śpiew z dalekiej Fatimy, a na słowa refrenu brali się za ręce i ze wzniesionymi do góry rękoma witali Maryję wołając; AVE MARYJA... Po doniesieniu do ołtarza i ustawieniu w centralnym miejscu rozpoczęła się modlitwa różańcowa, którą animowali członkowie Rycerstwa Niepokalanej z Pratulina oraz Parafialnego Oddziału Koła Przyjaciół Katolickiego Radia Podlasie.

Program spotkania i prowadzenie modlitw w obydwu strefach były takie same.

Pierwszą dziesiątkę każdej części różańca prowadziły dzieci, a później poszczególne stany (rodziny kapłanów, przybyli pielgrzymi, małżonkowie, osoby niepełnosprawne). W pierwszej części różańcowej dla odkrycia bogactwa wspólnotowej modlitwy wszyscy zgromadzeni rozważania radosnych tajemnic śpiewali, w drugiej części światła pierwszą, trzecią i piątą tajemnicę wszyscy klęczeli a drugą i czwartą stali z rękami wzniesionymi do góry, trzecia część różańca w zdrowaskach... była śpiewana, czwartą zaś część odmawiano w pięciu językach – po angielski, łacinie, francusku, włosku i polsku. Pierwsza i druga część różańcowa była zwrócona twarzą do Ojczyzny, a trzecią i czwartą część odmawialiśmy zwróceniem w stronę świata – granicy, bo takie intencje wzbudzali zgromadzeni na modlitwie różańcowej. Jednym z elementów dopełniających znaki Bożej obecności w modlitwie różańcowej była podczas odmawiania trzeciej części różańca procesja dzieci fatimskich z figurą MB Fatimskiej wokół utworzonego łańcucha ludzi, który rozpoczynał się od miejsca celebry i wiódł przy granicy państwa aż do powrotu do ołtarza celebry. Każdy z uczestników mógł wówczas spojrzeć Maryi w oczy i uświadomić sobie, że Ona staje przy nas zawsze gdy trzymamy w ręku różaniec, bez względu na to gdzie się znajdujemy.

Na zakończenie po godz. 16.00 słowa podziękowania i podsumowania w imieniu Ks. Biskupa Ordynariusza wypowiedział kanclerz kurii siedleckiej ks. kan. Jan Babik życząc wszystkim szczęśliwego powrotu do domów i owoców tego spotkania w życiu osobistym i wspólnotowym. Rozsyłając zgromadzonych udzielił błogosławieństwa, które zakończyło nasze zgromadzenie.

ks. Jacek Guz

Różaniec do granic w neounickich Kostomłotach nad Bugiem

W parafii katolickiej obrządku bizantyjsko-słowiańskiego w Kostomłotach, na modlitwie różańcowej „do granic” zgromadziło się ponad 2000 parafian i pielgrzymów z diecezji siedleckiej (Borowie, Łosice, Swory, Garwolin, Biała Podlaska, Ulan, Siedlce, Horoszczyńska oraz wielu innych) z całej Polski, w tym najliczniejsza grupa

z Warszawy i podwarszawskich miejscowości, a także z Łodzi, Piotrkowa, Lublina, Puław oraz z za granicy z Białorusi i Ukrainy. Przybyłych powitał ks. Zbigniew Nikoniuik, proboszcz parafii.

Spotkanie rozpoczęła katecheza, która przygotowała wszystkich do Eucharystii sprawowanej w rycie wschodnim św. Jana Chryzostoma (w języku polskim), której przewodniczył ks. Zbigniew Nikoniuik. W międzyczasie wielu pielgrzymów skorzystało z sakramentu pokuty i pojednania.

W homilii miejscowy proboszcz ukazał Matkę Bożą na tle dziejów Polski i Kościoła, jako Matkę Jedności. Mówił również o tym jak bardzo cześć i miłość do Maryi zbliża obie katolickie tradycje. Większość pielgrzymów po raz pierwszy uczestniczyła we Mszy św. odprawianej w miejscowej tradycji liturgicznej.

Po Eucharystii parafianki Kostomłockie poczęstowały wszystkich gorącą grochówką.

O godz. 14, w łączności z milionami Polaków uczestniczących w „Różańcu do Granic,” rozpoczęła się modlitwa różańcowa prowadzona przez kapłanów i wiernych obu obrządków w języku polskim, staro-cerkiewno-słowiańskim, ukraińskim i białoruskim. Na koniec wszyscy udali się w procesji do kaplicy ze źródłem, punktu położonego najbliżej granicy, gdzie zostali pobłogosławieni i pokropieni na drogę powrotną wodą święconą.

Modlitwa odbywała się pod gołym niebem, przy cerkiewce – ołtarzu polowym. Mimo chłodu i pojawiającej się raz po raz mżawki spotkaniu towarzyszył wyjątkowo podniosły nastrój, typowy dla szczególnych, wręcz historycznych momentów. Było to możliwe również dzięki zaangażowaniu miejscowej Straży Pożarnej na czele z komendantem Mirosławem Pańkowskim, która kierowała ruchem i czuwała nad porządkiem i bezpieczeństwem uczestników spotkania. Trzeba zaznaczyć, że dla parafii liczącej ponad sto osób przyjęcie dwutysięcznej rzeszy wiernych było wielkim wyzwaniem. Można jednak zaryzykować stwierdzenie, że kostomłoccy parafianie zdali egzamin z podlaskiej gościnności, czego dowodzą ciepłe słowa licznie napływające z Polski i za granicy za pośrednictwem mediów społecznościowych.

Ks. Zbigniew Nikoniuik

Różaniec do granic w parafii Terespol

Terespol jest miastem położonym bezpośrednio przy granicy Polski z Białorusią, tam też znajduje się przejście graniczne łączące nasze państwa. Rzeczą więc naturalną było, iż wspólnoty modlitewne, duszpasterze, oraz parafianie terespolscy z entuzjazmem przyjęli inicjatywę „Różaniec do Granic”.

W dniu 7 października 2017 r. Od godzin porannych przybywali goście, by tutaj na granicy modlić się na różańcu w intencji Ojczyzny. Gdy o godzinie 11.00 rozpoczynała się Msza Św. w Kościele p.w. Trójcy Św. w Terespolu, świątynia była po

brzezi wypełniona ludźmi, zarówno pielgrzymami jak i przybyłymi licznie parafianami. Mszy św. przewodniczył proboszcz parafii ks. Zdzisław Dudek. Po Mszy Św. była adoracja Najświętszego Sakramentu, prowadzona przez wspólnotę modlitewną „Nazarejczyk” pod przewodnictwem ks. Artura Stefaniaka. Gdy zakończyła się adoracja wszyscy uczestnicy, wyruszyli we wspólnej procesji w kierunku wału granicznego. Procesję prowadził koordynator wydarzenia w Terespolu, ks. Zbigniew Rozmysł. Tam rozpoczęto modlitwę różańcową prowadzoną przez kapłanów i wiernych z różnych miejscowości naszej diecezji m.in. z Terespoła, Radzyna Podlaskiego, Białej Podlaskiej, Gończyc i Jeleńca. Ostatnią część różańca wierni odmówili bezpośrednio przy przejściu granicznym, wzbudzając zainteresowanie stojących w kolejce do odprawy Rosjan i Białorusinów, albowiem tak wielka rzesza ludzi (ok. 2000 osób) w tym miejscu, jest wydarzeniem niecodziennym.

Po modlitwie wszyscy uczestnicy przeszli na stadion miejski, gdzie były zaparkowane autokary oraz był przygotowany posiłek dla wszystkich uczestników „Różańca do Granic” w Terespolu. Szkoła Podstawowa nr 1 przygotowała gorącą grochówkę, a gościnni parafianie terespolscy upiekli ciasta których było ok. 200. Atmosfera modlitwy i wspólnoty serc napępiała wszystkich radością i dumą. Na szczególną uwagę zasługuje piękna współpraca wielu osób, oraz służb przy organizacji tego wydarzenia. Władze miasta, Straż Graniczna, Policja, Ochotnicza Straż Pożarna wykonały ogromną pracę by wszyscy uczestnicy mogli modlić się bezpiecznie i spokojnie. Było też wielu wolontariuszy zarówno wśród młodzieży jak i osób starszych, którzy jak mogli tak służyli pomocą w wielu organizacyjnych sprawach. Wszystkim organizatorom, uczestnikom i wolontariuszom bardzo serdecznie dziękujemy. Trzeba też nadmienić że wśród pielgrzymów było wielu gości spoza naszej diecezji, zwłaszcza z Warszawy i z pod warszawskich parafii. Największą grupę stanowili pielgrzymi z dekanatu radzyńskiego pod przewodnictwem ks. Andrzeja Kieliszka, oraz z parafii Gończyce i Jeleniec którzy przyjechali ze swoimi proboszczami.

Ks. Zbigniew Rozmysł

Różaniec do granic – relacja ze Sławatycz

7 października 2017 parafia w Sławatyczach włączyła się w wielką ogólnopolską inicjatywę modlitewną „Różaniec do granic”. Dzięki zabiegom grupy zaangażowanych wiernych z Januszem Skibniewskim na czele Sławatycze znalazły się na mapie „Różańca do granic” jako miejsce stacyjne. To spotkanie wpisało się pięknie w czas przygotowującego parafię do odpustu Matki Bożej Różańcowej Nabożeństwa 40-godzinnego. Z tej okazji całą miejscowość przybrano symbolami religijnymi i flagami narodowymi. Pierwsi pielgrzymi dotarli do Sławatycz o godz. 10 i wkrótce rozpoczęła się Adoracja Najświętszego Sakramentu oraz spowiedź. W południe w szczelnie wypełnionym Kościele rozpoczęła się Uroczysta Msza Święta, którą koncelebrowało 12

kapłanów. Homilię wygłosił ks. Bogusław Mich, w której mówił o potężnej roli Modlitwy Różańcowej w walce ze złem, o jej niesamowitej potędze, która potrafi zmienić bieg historii. Po zakończeniu Eucharystii, wszyscy pielgrzymi zostali zaproszeni przez miejscowego Proboszcza Mirosława Krupskiego na kawę i mały poczęstunek do miejscowej szkoły.

O 14 z głównego skrzyżowania Sławatycz, przy którym wznosi się ponad stu-letni krzyż, ustawiony potajemnie wczasach prześladowań Unitów wyruszyła w kierunku przejścia granicznego z Białorusią procesja różańcowa z figurą Matki Bożej Fatimskiej licząca ponad 2 500 wiernych ze Sławatycz, Skierniewic, Milanowa, Radcza, Woli Gułowskiej, Wisznic, Lublina, Siedlec, Łodzi, Jeżowa, Międzyrzecza Podlaskiego, Grodziska Mazowieckiego, Klukuwki, Warszawy, Józefowa, Michalin, Otwocka, Kiełpina k. Warszawy i Jasiénca. Każdej z 20 tajemnic różańcowych przewodniczyła inna grupa. Modlitwę rozpoczęli kapłani, po nich dzieci i młodzież ze szkoły podstawowej i gimnazjum i liceum, następnie studenci, rodzice, nauczyciele, pracownicy gminy, banku, strażacy, pielgrzymi z Radcza, Milanowa, Woli Gułowskiej, Rudna, Grodziska, Klukówki, Skierniewic i Warszawy. Ostatnią tajemnicę prowadzili funkcjonariusze Polskiej Straży Granicznej. Oprawę muzyczną przygotowała w pierwszej części schola „Nadbużańskie Słowiki” pod kier. p. E. Gruszkowskiej, w drugiej części – Ludwik Sławiński – miejscowy organista. Niezwykle wrażenie robił ten potężny pochód ludzi zatopionych w modlitwie: rodziców z dziećmi, chorych o kulach ofiarujących swe cierpienie, młodych i starszych.

Na zakończenie tej wielkiej Modlitwy ks. Proboszcz i wszyscy obecni Kapłani udzielili nam uroczystego błogosławieństwa. Z przelotnych relacji osób wynikała sugestia by ten rodzaj modlitwy stał się stałą formą spotkań na granicach naszej Ojczyzny. Należy podkreślić wielkie zaangażowanie władz gminnych i szkolnych, a także Straży Pożarnej, Straży Granicznej oraz Policji z Wisznic, z p. kom. Hubertem Makarukiem na czele. Dzięki wspólnemu wysiłkowi spotkanie odbyło się w godnej atmosferze i perfekcyjnym wręcz porządku.

Jolanta Barańska

Różaniec do granic w parafii p.t. Ducha Świętego w Woli Uhruskiej

Kościół p.t. Ducha Świętego w Woli Uhruskiej był jednym z sześciu kościołów stacyjnych Diecezji Siedleckiej, wyznaczonych do modlitwy w ramach Różańca do Granic. Strefami modlitwy były kościoły:

- kościół Stanisława Kostki w Kosyniu
- kościół Św. Jana Chrzyciela w Uhrusku

Zgodnie z ramowym planem – o godz. 10.30. rozpoczęliśmy hymnem do Duch Św., Godzinkami i krótkim wprowadzeniem do całej uroczystości. Następnie wszystkich przybyłych Gości do naszego kościoła powitał miejscowy proboszcz

ks. Józef Kuzawiński. Wierni zostali zapoznaniu z ewentualną możliwością skorzystania z pomocy służb mundurowych, pielęgniarek i karetki pogotowia, znajdującej się w pobliżu kościoła.

O godz. 11. rozpoczęła się Liturgia Mszy św., którą koncelebrowali księża: Sławomir Zaczek – asystent kościelny Zarządu Stowarzyszenia Ruchu Effatha w Warszawie, ks. Sławomir Brodawka – dziekan i proboszcz Parafii Św. Rajmunda w Hańsku i ksiądz Mirosław z Lublina. W Eucharystii uczestniczyło około tysiąca dwustu osób. Były Siostry Benedyktynki Misjonarki z Borkowic (Dom Generalny w Otwocu), obecny był także, z grupą wiernych, ks. Łukasz Skolimowski z Parafii Św. Jana Pawła II w Sulbinach, czy ksiądz Adam Krasuski – proboszcz Parafii Matki Boskiej Częstochowskiej w Grzędówce. Uczestniczyli także duchowni z grupą wiernych Dekanatu w Hańsku Lublina Kazimierza, Puław, Świdnika czy Łodzi.

Po Mszy Świętej miała miejsce Adoracja Najświętszego Sakramentu połączona z rozważaniami i modlitwą, którą prowadził ksiądz Sławomir Zaczek i Parafialna Schola, reprezentowana przez młodzież skupioną przy KSM w Woli Uhruskiej.

Od godziny 13. nastąpiła przerwa, przewidziana na przemieszczenie osób chętnych do stref modlitwy w Kosyniu i w Uhrusku lub wykorzystana na posiłek regeneracyjny w miejscowej restauracji „Polesianka”, znajdującej się w bliskim sąsiedztwie kościoła w Woli Uhruskiej.

Modlitwa różańcowa rozpoczęła się, zgodnie z wyznaczonym programem, o godz. 14. W Różańcu uczestniczyło ponad 1500 osób. Całość przebiegu nadzorował ksiądz Sławomir Zaczek. Tajemnice Radosne prowadziły dzieci z młodszych klas Szkoły Podstawowej w Woli Uhruskiej. Tajemnice Światła, w formie śpiewu modlitewnego, należały do Parafialnej Scholi. Róże Różańcowe z Parafii Ducha Świętego w Woli Uhruskiej kierowały wszystkimi rozważaniami i modlitwą Tajemnic Bolesnych. Tajemnice Bolesne Różańca były odmówione w modlitewnej procesji wiernych wokół kościoła. Ostatnia część Różańca – Tajemnice Chwalebne, należały do Gości. Tu mieliśmy przykład pięknej modlitwy rodzinnej – ojca z dwójką dzieci. Odśpiewano suplikację i Te Deum w intencji Ojczyzny.

Modlitwa Różańcowa zakończyła się o godz. 16 podziękowaniami dla gości i błogosławieństwem na drogę powrotną.

Nad bezpieczeństwem, sprawnym przemieszczaniem się grup wiernych w autokarach i prywatnych samochodach czuwali pracownicy Placówki Straży Granicznej w Woli Uhruskiej oraz przedstawiciele Ochotniczej Straży Pożarnej w Woli Uhruskiej i Policji. Następnego dnia rozdzwoniły się telefony od pielgrzymów dziękujące za gościnne i życzliwe przyjęcie.

Ks. Józef Kuzawiński

DIECEZJALNE FORUM RUCHÓW I STOWARZYSZEŃ KATOLICKICH

Ponad 160 osób, duchownych i świeckich, wzięło udział w Diecezjalnym Forum Ruchów i Stowarzyszeń Katolickich, które odbyło się w sobotę 21. października br. w sanktuarium św. Józefa w Siedlcach. Racją dla zorganizowania tego wydarzenia była zbliżająca się dwusetna rocznica powstania diecezji siedleckiej. Jej uroczyste obchody będą miały miejsce w czerwcu przyszłego roku. Z racji tego Jubileuszu, z inicjatywy Biskupa Siedleckiego Kazimierza Gurdy, przygotowywane są misje ewangelizacyjne, które rozpoczną się jesienią 2018 roku i przez kilka lat obejmą kolejno wszystkie parafie. Z tego właśnie powodu obrady forum były poświęcone zaangażowaniu i roli świeckich w przygotowaniu i przeprowadzeniu wspomnianych misji.

Sobotnie spotkanie rozpoczęło się od uroczystej Eucharystii pod przewodnictwem Ordynariusza Diecezji, a koncelebrewanej przez kilkunastu prezbiterów. Następnie wszyscy udali się do sali obrad, gdzie w międzyczasie do księży dziekanów, kaznodziejów misyjnych oraz przedstawicieli zrzeszeń katolickich z całej diecezji dołączył biskup pomocniczy Piotr Sawczuk. Pierwszą część obrad otworzyła konferencja nt. koncepcji parafialnych misji ewangelizacyjnych. Wygłosił ją ojciec redemptorysta Jacek Dubel, dyrektor Szkoły Nowej Ewangelizacji diecezji toruńskiej oraz członek Zespołu ds. Nowej Ewangelizacji przy Konferencji Episkopatu Polski. Prelegent podzielił się również swoim bogatym doświadczeniem duszpasterskim, jakie zdobył przez kilkanaście ostatnich lat, gdy wspólnie z zespołem świeckich ewangelizatorów prowadził misje parafialne w diecezji toruńskiej.

Następnie uczestnicy forum poznali roboczą wersję programu misji diecezji siedleckiej, który powstał po wielomiesięcznych konsultacjach przeprowadzonych zarówno pośród duchownych, jak i świeckich.

W drugiej części obrad uczestnicy mieli możliwość wypowiedzenia się podczas dyskusji panelowych. To tam, w małych grupach, szukano odpowiedzi na pytania dotyczące składu i zadań Parafialnych Zespołów Misyjnych, sposobu promocji misji, roli świadectwa osób świeckich, zastosowania nowych form i narzędzi ewangelizacyjnych oraz wykorzystania potencjału zrzeszeń katolickich w przygotowaniu, przeprowadzeniu i dalszych działaniach duszpasterskich po zakończeniu misji.

Wnioski grup dyskusyjnych, zredagowane przez sekretarzy, zostały zaprezentowane na wspólnym podsumowaniu w ostatniej części forum. W najbliższym czasie zostaną one dołączone do dyrektorium parafialnych misji ewangelizacyjnych i przedstawione kaznodziejom misyjnym i proboszczom jako propozycja do wykorzystania podczas przygotowania i prowadzenia misji.

Forum znalazło swe podsumowanie w słowie Biskupa Siedleckiego, który na koniec udzielił zebranych pasterskiego błogosławieństwa. Całość animował ks. Tomasz Bieliński, dyrektor Szkoły Nowej Ewangelizacji diecezji siedleckiej oraz diecezjalny referent ruchów i stowarzyszeń katolickich.

Po obradach uczestnicy udali się na wspólną agapę, a wieczorem zgromadzili się raz jeszcze w kościele pw. Św. Józefa, gdzie wspólnie modlili się na spotkaniu uwielbieniowym prowadzonym przez ks. Rafała Jarosiewicza, dyrektora Szkoły Nowej Ewangelizacji diecezji koszalińsko-kołobrzesckiej.

Ks. Tomasz Bieliński

XXXVII PODLASKA PIESZA PIELGRZYMKA NA JASNĄ GÓRĘ - STATYSTYKA

I. Dekanat Siedlecki	
1. Parafia bł. Męczenników Podlaskich w Siedlcach	8
2. Parafia Bożego Ciała w Siedlcach	56
3. Parafia Chrystusa Miłosiernego w Siedlcach	3
4. Parafia Ducha Świętego w Siedlcach	10
5. Parafia Katedralna w Siedlcach	56
6. Parafia Św. Józefa w Siedlcach	8
7. Parafia Św. Maksymiliana Kolbe w Siedlcach	12
8. Parafia Św. Stanisława w Siedlcach	
9. Parafia Św. Teresy w Siedlcach	11
RAZEM: 161 os.	
II. Dekanat Adamowski	
1. Parafia Adamów	14
2. Parafia Ieziorzany	2
3. Parafia Poizdów	
4. Parafia Radoryż	19
5. Parafia Serokomla	2
6. Parafia Szczałb	
7. Parafia Wojcieszków	30
8. Parafia Wola Gułowska	5
RAZEM: 72 os.	
III. Dekanat Biański Południe	
1. Parafia Chrystusa Miłosiernego w Białej Podl.	30
2. Parafia Wniebowzięcia NMP w Białej Podl.	39
3. Parafia Dokudów	
4. Parafia Huszcza	5
5. Parafia Korczówka	
6. Parafia Kościeniewiczze	
7. Parafia Łomazy	1
8. Parafia Ortel Królewski	
9. Parafia Ortel Książęcy	2
RAZEM: 77 os.	
IV. Dekanat Biański Północ	
1. Parafia Narodzenia NMP w Białej Podl.	22
2. Parafia Św. Anny w Białej Podl.	8
3. Parafia bł. Honorata w Białej Podl.	48
4. Parafia św. Michała Archanioła w Białej Podl.	19
5. Parafia Horbów	1
6. Parafia Hrud	5
7. Parafia Leśna Podl.	1
8. Parafia Łukowce	1

9. Parafia Swory	
10. Parafia Witulin	2
11. Parafia Woskrzenice	2
RAZEM: 110 os.	
V. Dekanat Domanicki	
1. Parafia Domanice	3
2. Jastrzębie Smiary	1
3. Parafia Ruda Wolińska	
4. Parafia Seroczyn Siedlecki	
5. Parafia Skórcz	8
6. Parafia Wodynie	1
7. Parafia Wołyńce	3
8. Parafia Żeliszew	
RAZEM: 16 os.	
VI. Dekanat Garwoliński	
1. Parafia Borowie	16
2. Parafia MB Czestochowskiej w Garwolinie	119
3. Parafia Przemienienia Pańskiego w Garwolinie	87
4. Parafia Górki k/Garwolina	
5. Parafia Górzno	37
6. Parafia Marianów	
7. Parafia Miętne	12
8. Parafia Parysów	13
9. Parafia Sulbiny	
10. Parafia Trąbki	15
11. Parafia Unin	3
RAZEM: 302 os.	
VII. Dekanat Grębkowski	
1. Parafia Czerwonka Liwska	
2. Parafia Grębków	
3. Parafia Oleksin	
4. Parafia Kopcie	
5. Parafia Wierzbno	
6. Parafia Wiśniew k/Mińska Maz.	
7. Parafia Wyszków	
RAZEM: 0 os.	
VIII. Dekanat Hański	
1. Parafia Bruss	
2. Parafia Dubeczno	
3. Parafia Hańsk	
4. Parafia Kosyń	
5. Parafia Uhrusk	
6. Parafia Urszulin	
7. Parafia Wereszczyn	
8. Parafia Wola Wereszczyńska	
9. Parafia Wola Uhruska	
10. Parafia Wytyczno	
RAZEM: 0 os.	
IX. Dekanat Janowski	
1. Parafia Janów Podlaski	12
2. Parafia Klonownica Duża	
3. Parafia Komarno	
4. Parafia Konstantynów	
5. Parafia Kornica	9
6. Parafia Pratulim	
7. Parafia Rokitno	3
8. Parafia Szpaki	1
RAZEM: 25 os.	

X. Dekanat Komarowski	
1. Parafia Drelów	10
2. Parafia Geś	10
3. Parafia Kolembrody	3
4. Parafia Komarówka Podlaska	25
5. Parafia Ostrówki	7
6. Parafia Przegaliny	5
7. Parafia Radcze	3
8. Parafia Rudno	
9. Parafia Szóstka	7
10. Parafia Witoroz	
RAZEM: 70 os.	
XI. Dekanat Łaskarzewski	
1. Parafia Gończyce	155
2. Parafia Korytnica k/Garwolina	13
3. Parafia Łaskarzew	182
4. Parafia Maciejowice	39
5. Parafia Samogoszcz	
6. Parafia Sobolew	40
7. Parafia Wargocin	
8. Parafia Zyczyn	
RAZEM: 429 os.	
XII. Dekanat Łosicki	
1. Parafia Górki	8
2. Parafia Hadynów	1
3. Parafia Huszlew	5
4. Parafia Trójcy Świętej w Łosicach	37
5. Parafia św. Zygmunta w Łosicach	36
6. Parafia Łuzki	1
7. Parafia Makarówka	
8. Parafia Mordy	3
9. Parafia Mostów	2
10. Parafia Mszanna	4
11. Parafia Niemojki	4
12. Parafia Próchenki	4
13. Parafia Przesmyki	
RAZEM: 105 os.	
XIII. Dekanat Łukowski I	
1. Parafia Celiny	
2. Parafia Grzędzówka	12
3. Parafia Krynka	10
4. Parafia NMP Matki Kościoła w Łukowie	16
5. Parafia Przemienienia Pańskiego w Łukowie	51
6. Parafia Szaniawy	
7. Parafia Trzebieszów	34
8. Parafia Zarzecz	3
RAZEM: 126 os.	
XIV. Dekanat Łukowski II	
1. Parafia Dąbie	
2. Parafia Jedlanka	4
3. Parafia Jeleniec	1
4. Parafia Podwyższenia Św. Krzyża w Łukowie	69
5. Parafia Sw. Brata Alberta w Łukowie	23
6. Parafia Stanin	15
7. Parafia Tuchowicz	25
8. Parafia Zofibór	7
RAZEM: 144 os.	

XV. Dekanat Międzyrzeki	
1. Parafia Brzozowica Duża	
2. Parafia Dołha	
3. Parafia Kakolewnica	
4. Parafia Kożuszki	
5. Parafia Krzewica	
6. Parafia Manie	
7. Parafia Chrystusa Króla w Międzyrzecu Podl.	1
8. Parafia Św. Józefa w Międzyrzecu Podl.	9
9. Parafia Św. Mikołaja w Międzyrzecu Podl.	1
10. Parafia Św. Św. Ap. Piotra i Pawła w Międzyrzecu Podl.	
11. Parafia Polskowola	
RAZEM: 11 os.	
XVI. Dekanat Osiecki	
1. Parafia Goćław	
2. Parafia Goźlin	2
3. Parafia Osieck	3
4. Parafia Ostrówek	
5. Parafia Pilawa	25
6. Parafia Sobienie Jeziory	15
7. Parafia Warszawice	1
8. Parafia Wilga	25
9. Parafia Zabieźki	
RAZEM: 71 os.	
XVII. Dekanat Parczewski	
1. Parafia Brzostówka	
2. Parafia Dębowa Kłoda	
3. Parafia Kodeniec	
4. Parafia Kolano	
5. Parafia Milanów	5
6. Parafia Ostrów Lubelski	5
7. Parafia św. Jana Chrzciciela w Parczewie	32
8. Parafia Opatrzności Bożej w Parczewie	11
9. Parafia Rozkopaczew	
10. Parafia Siemień	
11. Parafia Sosnowica	
12. Parafia Tyśmienica	1
13. Parafia Uścimów	2
RAZEM: 56 os.	
XVIII. Dekanat Radzyński	
1. Parafia Borki	
2. Parafia Gąsioły	3
3. Parafia Kock	2
4. Parafia MB Nieustającej Pomocy w Radzynie Podl.	
5. Parafia Św. Anny w Radzynie Podl.	
6. Parafia Trójcy Św. w Radzynie Podl.	2
7. Parafia Turów	
8. Parafia Ulan	6
9. Parafia Wołyn	1
10. Parafia Wola Osowińska	
RAZEM: 14 os.	
XIX. Dekanat Rycki	
1. Parafia Bazarów	3
2. Parafia Bobrowniki	2
3. Parafia Brzeziny	2
4. Parafia Chrystusa Miłosiernego w Dęblinie	12
5. Parafia Św. Piusa V w Dęblinie	6
6. Parafia Kłoczew	15

7. Parafia Leopoldów	16
8. Parafia Nowodwór	
9. Parafia Pawłowice	
10. Parafia Ryki	72
11. Parafia Sobieszyn	3
12. Parafia Steżycza	
13. Parafia Zabianka	1
RAZEM: 132 os.	

XX. Dekanat Suchożebrski

1. Parafia Czołomyje	1
2. Parafia Hołubla	
3. Parafia Kotuń	2
4. Parafia Krynica	
5. Parafia Krześlin	
6. Parafia Mokobody	11
7. Parafia Niwiski	2
8. Parafia Paprotnia	1
9. Parafia Stare Opole	10
10. Parafia Suchożebrzy	12
RAZEM: 39 os.	

XXI. Dekanat Terespolski

1. Parafia Choroszczyńska	
2. Parafia Kodeń	1
3. Parafia Kopytów	
4. Parafia Kościomłoty	
5. Parafia Małowa Góra	
6. Parafia Małaszewicze	4
7. Parafia Neple	
8. Parafia Piszczac	13
9. Parafia Połoski	
10. Parafia Terespol	10
11. Parafia Tucznia	2
12. Parafia Wólka Dobryńska	2
RAZEM: 32 os.	

XXII. Dekanat Wisznicki

1. Parafia Horodyszczce	
2. Parafia Jabłoń	2
3. Parafia Motwica	
4. Parafia Paszenki	
5. Parafia Opole	5
6. Parafia Polubicze	
7. Parafia Rossosz	4
8. Parafia Rozwadówka	2
9. Parafia Wisznice	2
10. Parafia Zeszczynka	
RAZEM: 15 os.	

XXIII. Dekanat Włodawski

1. Parafia Dołhobrody	1
2. Parafia Hanna	
3. Parafia Jabłeczna	
4. Parafia Lack	
5. Parafia Lubień	
6. Parafia Różanka	
7. Parafia Sławatycze	
8. Parafia Św. Ludwika Włodawa	
9. Parafia Włodawa – Orchówek	
10. Parafia Najśw. Serca Jezusowego we Włodawie	
11. Parafia Zuków	
RAZEM: 1 os.	

XXIV. Dekanat Zbuczynski	
1. Parafia Bejdy	1
2. Parafia Dziewule	6
3. Parafia Krzesk	8
4. Parafia Krzymosze	
5. Parafia Pruszyn	6
6. Parafia Radomyśl	4
7. Parafia Radzików	1
8. Parafia Wiśniew	4
9. Parafia Zbuczyn	42
10. Parafia Zembry	4
RAZEM: 76 os.	
XXV. Dekanat Żelechowski	
1. Grabów Szlachecki	26
2. Parafia Huta Dąbrowa	25
3. Parafia Miastków	37
4. Parafia Okrzeja	46
5. Parafia Stoczek Łukowski	16
6. Parafia Wandów	2
7. Parafia Wilczyska	2
8. Parafia Wola Zadybska	
9. Parafia Zwola	20
10. Parafia Żelechów	63
RAZEM: 237 os.	

Brak danych z grup:

Grupa 1b (Harcerska)	– 40 os.
Grupa 3 (Dekanat Siedlecki)	– 78 os.
Grupa 4 (Dekanat Domanicki, par. Św. Teresy)	– 106 os.
Grupa 12 (Dekanat Międzyrzec Podl.)	– 90 os.
Grupa 14c (Dekanat Adamowski)	– 66 os.
Grupa 15a (Dekanat Radzyński)	– 127 os.
Grupa 17 (Dekanat Włodawski)	– 29 os.

ks. Paweł Bielecki

SPIS TREŚCI

Stolica Apostolska

Orędzie na LI Światowy Dzień Środków Społecznego Przekazu	329
Orędzie na Światowy Dzień Misyjny 2017 r. Misja w centrum wiary chrześcijańskiej	332
Orędzie na I Światowy Dzień Ubogich	335

Episkopat Polski

Instrukcja Konferencji Episkopatu Polski o muzyce kościelnej	341
List pasterski Konferencji Episkopatu Polski zapowiadający XVII Dzień Papieski obchodzony 8 października 2017 roku	361
Komunikat z 377. Zebrania Plenarnego Konferencji Episkopatu Polski	365
Oświadczenie Prezydium Konferencji Episkopatu Polski w sprawie ograniczenia handlu w niedzielę	367
Apel Biskupów z Zespołu ds. Kontaktów z Konferencją Episkopatu Niemiec	368

Biskup Siedlecki

Statut Kapituły Katedralnej Siedleckiej	371
Statut Katolickiego Radia Podlasie	377
Słowo Biskupa Siedleckiego na miesiąc październik	384
Zaproszenie Biskupa Siedleckiego na VII Diecezjalną Pielgrzymkę Mężczyzn do Pratulina	385
Zaproszenie Biskupa Siedleckiego na spotkanie formacyjno-duszpasterskie	385
Apel Biskupa Siedleckiego o pomoc poszkodowanym w trzęsieniu ziemi w Meksyku (2017)	386
Zaproszenie Biskupa Siedleckiego na Forum Ruchów i Stowarzyszeń Katolickich Diecezji Siedleckiej	386

Informacje Kancelarii Kurii Siedleckiej

Nominacje	388
Zaproszenie na posiedzenie Rady Kapłańskiej	390
Zaproszenie na uroczystość św. Apostołów Szymona i Judy Tadeusza Patronów Diecezji	391
Zaproszenie na spotkanie Księży Dziekanów	391
Zaproszenie na pogrzeb dzieci utraconych	392

Informacje Wydziałów Kurii Siedleckiej

WYDZIAŁ DUSZPASTERSTWA

Kalendarium wydarzeń diecezjalnych wrzesień październik 2017	393
--	-----

WYDZIAŁ NAUCZANIA KATECHETYCZNEGO	
Kalendarium katechetyczne	393
Informacje Wydziału Nauczania Katechetycznego dla duszpasterzy diecezji siedleckiej	394
Podstawowe informacje o stypendystach i stypendiach Fundacji „Dzieło Nowego Tysiąclecia” z diecezji siedleckiej w roku szkolnym 2016/2017	401
WYDZIAŁ DUSZPASTERSTWA RODZIN	
Kalendarium na listopad – grudzień 2017	403
Kursy i rekolekcje	404
WYŻSZE SEMINARIUM DUCHOWNE	
Kalendarium wydarzeń listopad – grudzień 2017	404
DIECEZJALNE CENTRUM FORMACJI KAPŁAŃSKIEJ	
Terminy spotkań	405
Jubileusz 200-lecia Diecezji Siedleckiej	
Kalendarium listopad – grudzień 2017	406
Z życia Diecezji	
VII Diecezjalna Pielgrzymka Mężczyzn w Sanktuarium Błogosławionych	
Męczenników w Pratulnie	408
„Różaniec do granic” w Diecezji Siedleckiej	411
Różaniec do granic w Sanktuarium Męczenników Podlaskich w Pratulnie	411
Różaniec do granic w neounickich Kostomłotach nad Bugiem	413
Różaniec do granic w parafii Terespol	414
Różaniec do granic – relacja ze Sławatycz	415
Różaniec do granic w parafii p.t. Ducha Świętego w Woli Uhruskiej	416
Diecezjalne Forum Ruchów i Stowarzyszeń Katolickich	418
XXXVII Podlaska Piesza Pielgrzymka na Jasną Górę – statystyka	419

ISSN 1230-7165

Wydawca:

Wydawnictwo Diecezji Siedleckiej

Unitas
wydawnictwo

08-110 Siedlce, ul. Szkolna 22

tel. 530 742 909

e-mail: wydawnictwo@wydawnictwo-unitas.pl

Nakład: 1000 egz.

Redakcja: Diecezjalne Biuro Prasowe